

[Udenrigsministeren.]

at hospitalet kan være i fuld drift før om ca. halvandet år. Der står nemlig endnu et betydeligt forberedende arbejde tilbage.

UNKRA skal drage omsorg for, at der i forståelse med de skandinaviske sagkyndige foretages betydelige reparations- og ombygningsarbejder, således at de bygninger, som den koreanske regering har stillet til rådighed, bliver gjort fuldt egnede til deres formål.

Endvidere skal der, i samarbejde med de skandinaviske sagkyndige, foretages indkøb af hospitalsudstyr, medicinalvarer o. s. v. Vi håber, at der i betydeligt omfang vil kunne blive brug for skandinaviske frembringelser under forudsætning af, at disse er konkurrencedygtige.

Endelig er det nødvendigt nøje at overveje formen for hospitalsadministrationen, ansættelsesbetingelserne og rekrutteringsmulighederne.

Meget vil afhænge af, hvorvidt det lykkes i de skandinaviske lande at finde de rette mænd og kvinder — ialt 150 personer, hvoriblandt læger, sygeplejersker, administrativt og teknisk personale — som fra Skandinavien skal sendes til Korea. På grund af hospitalets særlige formål vil der af mange af de pågældende blive krævet ikke alene gode tekniske kvalifikationer, men også pædagogiske. For alle stabens medlemmer gælder det, at de må have evne til at finde sig tilrette under forhold, der i hvert fald i den første tid vil blive ret primitive, og at de må være besjælet af samarbejdsvilje og ikke mindst af den menneskelige og internationale forståelse, der er nødvendig ved gennemførelsen af en opgave som denne.

Det er, som det vil ses af bemærkningerne til forslaget, meget betydelige beløb, der kræves af de skandinaviske lande. For Danmarks vedkommende drejer det sig om ialt ca. 22 mill. kr. i løbet af de kommende 6—7 år.

Jeg vil gerne samtidig understrege, at Koreahospitalets gennemførelse også kommer til at pålægge os en anden betydningsfuld forpligtelse, nemlig herhjemme i fuldt omfang at bidrage til, at et tilfredsstillende personale kan sikres. Det vil i en række konkrete tilfælde være nødvendigt at give afkald på dygtige medarbejdere ikke for 6 eller 9 måneder, men for 2—3 år. På den

anden side må man gøre sig klart, at de læger og sygeplejersker, der har taget den alvorlige beslutning at flytte ud til Korea, når de vender tilbage hertil har et rimeligt krav på, at deres tjeneste derude ikke betragtes som noget ligegyldigt eller underordnet, men at den må tælle med, når det gælder fremtidige ansættelser i Danmark.

Ikke alene fra et internationalt, men også fra et nordisk synspunkt tillægger jeg dette nye initiativ stor betydning.

Vi har længe, både i sin tid indenfor Folkeforbundet og nu i de sidste år i De Forenede Nationer, praktiseret et nært samarbejde under drøftelserne af de store politiske problemer.

I den tuberkulosekampagne, som lige efter anden verdenskrig iværksattes i nær tilknytning til FNs børnehjælpsfond (UNICEF), blev en meget stor del af arbejdet udført af skandinaviske læger og sygeplejersker i loyalt samarbejde med hinanden og med kolleger fra andre lande.

Nu gælder det at opbygge en helt ny og mere varig fællesskandinavisk administration, som dels skal tilrettelægge Koreaarbejdet herhjemme fra, dels sikre dets udførelse under vanskelige forhold i det fremmede. Nordmænd, svenskere og danske skal påny i praksis vise, at de under gensidig respekt og helt på lige fod er i stand til at arbejde sammen og supplere hinanden.

Det lover godt for det fremtidige arbejde, at de skandinaviske sagkyndige har kunnet nå til fuld enighed om den plan, som Danmark nu skal give sin officielle tilslutning. Den danske regering har fuld tillid til, at det skandinaviske samarbejde også på dette nye område vil kunne gennemføres i praksis, og at denne fælles indsats ude i verden vil kunne tjene til eksempel.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2673; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5113).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 2—16 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

[Formanden.]

Første behandling af forslag til lov om ejendomsskyld til staten,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2663; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5114).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift på omsætningen af stærke drikke,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3047; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5114).

Første behandling af forslag til lov om afgift af forlystelser,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3049; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5114).

Første behandling af forslag til lov om totalisatorspil,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3053; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5114).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af gevinster i klasse-lotteriet,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3055; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5114).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om tipping,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3057; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5114).

Første behandling af forslag til lov om kommunal indkomstskat m. m.,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3073; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5145).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3169; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5145).

Første behandling af forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m.,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3059; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5145).

Første behandling af forslag til lov om ændring af statstilskud til forskellige udgifter vedrørende sundhedsvæsenet,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3179; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5145).

første behandling af forslag til lov om sygehusvæsenet,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3191; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5145).

første behandling af forslag til lov om børnetilskud m. v.,

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3257; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5146).

første behandling af forslag til lov om ændringer i forsorgsloven, folkeforsikringsloven, lov om arbejdsløshedsforsikring og arbejds-anvisning m. v., lov om mælk Hjælp og lov om husmoderafløsning (om refusion af kommunernes udgifter m. m.),

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3233; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5147).

første behandling af forslag til lov om ændring af beskæftigelsesloven samt af lov om tilskud fra den fælleskommunale udlignings-fond til visse kommunale arbejder

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3231; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5147).

og

første behandling af forslag til lov om ændring af lærerlønningsloven og lov om statstilskud til Københavns kommunale skolevæsen (om refusion af kommunernes udgifter til lærerløn og -pension m. m.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3217; fremsættelsen findes i tidenden sp. 5148).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Hans Knudsen: Ved en førstebehandling af en så omfattende række skattelove som den, der her foreligger, vil det falde helt naturligt at følge forretningsordenens forudsætninger for lovforslags første behandling, nemlig at man kun beskæftiger sig med det mere principielle i lovforslagene.

Der er i de to hovedforslag, forslaget til statskattelov og forslaget til kommuneskattelov, så gennemgribende ændringer i forhold til de bestående skattelove, at man nødvendigvis må lade en række enkeltheder ligge for blot nogenlunde at få gennemgået lovforslagenes hovedprincipper.

En væsentlig del af de nye skatteprincipper er fælles for de to nævnte lovforslag,

[Hans Knudsen.]

men derudover skal jeg holde mig til bestemmelserne i statsskattelovsforslaget, idet det ærede medlem hr. Kai Jensen senere vil præcisere vort partis standpunkt til den kommunale beskatning og til ejendomsbeskatningen.

Til indledning vil jeg gerne udtale min påskønnelse af, at den højtærede finansminister har fremmet det omfattende forarbejde med denne skattereform så meget, at vi ikke alene har fået lovforslagene fremsat i denne samling og får dem behandlet her i tinget, men at vi også allerede i forsommeren forhåbentlig kan indlede det udvalgsarbejde, som efter sagens natur må blive temmelig omfattende. Udvalget kan vel ikke nå langt med sit arbejde, før denne samling slutter, men vi må da til efteråret tage fat på det mere dybtgående arbejde.

Jeg kan sikkert uden at blive modsagt fastslå, at der med disse reformforslag foreligger et forhandlingsgrundlag, og at der er gjort et forarbejde, som ikke alene gør det rimeligt, men også vil gøre det til en forpligtelse for folkettingen nu at imødekomme de krav om en bedre skattelovgivning, som gang på gang er blevet rejst. Det er i år 17 år, siden den store skattelovskommission blev nedsat. Det var et temmelig omfattende arbejde, der blev pålagt denne kommission, og man har vist også lov til at sige, at kommissionen ikke havde særlig gunstige betingelser at arbejde under. Jeg tænker ikke alene på den afbrydelse, som krigsårene medførte, men først og fremmest på hele den udvikling af vor beskatning, der har fundet sted, mens skattekommissionen arbejdede. Indkomstgrundlaget for skatternes udskrivning ændredes i disse år fuldkommen, og samtidig blev svaghederne i det bestående system mere og mere fremtrædende, og der opstod efterhånden nye uretfærdigheder i skattefordelingen. Alligevel lykkedes det kommissionen at gennemføre sit arbejde. Den første del af kommissionens betænkning forelå i 1948, og i sommeren 1950 forelå anden del af betænkningen, der på en række områder viste vej til et bedre skattesystem. Det var tillige en betænkning, som i en række udførlige beregninger afslørede den uretfærdighed, som stadig består, og som stadig forøges i skatternes fordeling. Jeg skal ikke opholde mig længe ved

den kendsgerning, at der hengik det meste af 3 år, efter at den sidste del af betænkningen var fremkommet, hvor der ikke af den daværende regering blev taget stilling til kommissionens betænkning. Jeg skal heller ikke opholde mig ved den kendsgerning, at den foregående regering, da den omsider mødte med et såkaldt reformforslag, kun kom med forslag til en statsskattelov, hvor man for det første ikke havde rørt ved den uretfærdighed, der ligger i selve skattefordelingen, og for det andet heller ikke havde taget stilling til det efter min mening meget afgørende problem om udgiftsfordelingen mellem staten og kommunerne, skønt man dog var klar over, at det nye statsskattelovsforslag ikke kunne gennemføres, før den såkaldte byrdefordeling staten og kommunerne imellem var klaret.

Nu er alt dette overstået, og der foreligger her i dag en samling lovforslag, der som helhed betragtet virkelig betyder en skattereform, og som efter mit skøn og min overbevisning virkelig kan give os, hvad den langt overvejende del af befolkningen længe har ønsket og krævet, nemlig en skattelovgivning, der opfylder de tre mest fundamentale krav til retfærdighed. For det første: at der bliver færrest mulige skatte love, som er forholdsvis lette at administrere, og hvis virkninger er lette at overse for skatteyderne. For det andet: at disse skattelove fordeler skatterne mellem skatteyderne på en sådan måde, at der virkelig bliver taget hensyn til skatteevnen, og for det tredje: at disse skattelove er således affattet, at de, når samfundets behov for skatter er stort, således som det er for tiden, ikke hemmer, men derimod kan fremme lysten hos skatteyderne til at øge deres indkomster og dermed sætte produktionen i vejret. Jeg finder, at disse tre krav til en skattelovgivning er de væsentligste.

Dertil kommer en række andre formål, som skattelovgivningen må opfylde, og der kan måske være grund til lige at fremhæve, at beskatningen bør ske under en sådan form, at den begunstiger sparsomhed og dermed opsparing. Hvis man vil holde fast ved, at skattelovgivningen skal opfylde disse hovedformål, må man også gå ind for de nye skattetekniske bestemmelser, som netop tager sigte på, at disse hovedformål opfyldes, og man må

[Hans Knudsen.]

være indstillet på for det første at fjerne den progression i beskatningen af mellemindkomsterne, som i dag gør det betænkeligt for mange skatteydere at forøge indkomsterne, men dernæst, hvis man ikke kan finde andre måder at nå det samme formål på, må man tage positiv stilling til den begrænsning i retten til at fradrage betalt skat, som nu foreslås gennemført. En sådan begrænsning har ikke hidtil eksisteret, og det har været til hinder for, at man kunne flytte en del af skatetrykket fra de små og mellemste indtægter over på de store, konstante indtægter. I kraft af bestemmelsen om det ubegrænsede skattefradrag kan disse store, konstante indtægter ikke beskattes forholdsvis så stærkt som mellemindkomsterne. Jeg skal senere vende tilbage til disse problemer, men vil forinden gerne fremsætte nogle bemærkninger om selve beskatningsgrundlaget.

Betingelsen for at kunne foretage en rimelig og retfærdig skattefordeling er først, at man får de rigtige indkomster frem hos skatteyderne. På dette område nåede skattekommissionen så langt, at vi allerede for ca. 5 år siden fik gennemført kontrolloven og nyordningen med amtsligningsinspektørerne. Denne lov har — herom kan der sikkert ikke være nogen tvivl — bidraget meget til at forbedre ligningsgrundlaget. Alligevel er der stadig en betydelig forskel på den kontrol, der kan udøves med faste lønindtægter, og den kontrol, man er i stand til at føre med de frie erhverv, som ikke under nogen som helst form fører regnskab. Der er ingen vej udenom en skærpelse af kontrollen med indkomstopgørelserne, hvis man vil nå frem til et mere ligeligt og retfærdigt ligningsgrundlag. Det nytter i hvert fald ikke at søge at mistænkeliggøre amtsligningsinspektørerne eller den ordning, de arbejder under. De har i den korte tid, nyordningen har virket, og hvori visse erfaringer og visse tilvænninger til arbejdsformen skulle opnås, været i stand til i nogen grad at forbedre ligningen og ligningsgrundlaget. Jeg er derfor også tilfreds med, at man i forslagene her ikke alene opretholder denne institution, men at man også giver muligheder for fremover at gøre kontrolarbejdet lettere og for at gøre det mere effektivt. Jeg tænker her ikke mindst

på pligten til i selvangivelserne at give oplysninger om anskaffelse af løsøre, anskaffelse af møbler o. lign. Der er her et område, hvor skatteydere med ukontrolable indtægter har haft for let spil overfor skattevæsenet. Den nye bestemmelse om, at man skal specificere sit forbrug i hvert fald i hovedposter, når indtægterne gøres indirekte op over formuebevægelsen, vil efter min mening blive en værdifuld hjælp til at finde frem til de rigtige ansættelser. Svaret vil i hvert fald blive større for de skatteydere, der bevidst søger at skjule en del af deres forbrug. Det vil også være et fremskridt, at adgangen til at kontrollere regnskaberne ved besøg i virksomhederne bliver udvidet.

Fra visse sider har man søgt at gøre denne skærpede kontrol upopulær, ja, jeg har set tilfælde, hvor man er gået så vidt, at der er fremsat påstande om gestapometoder og politistatsystem, og hvad man ellers kunne finde på. Jeg vil gerne heroverfor sige, at for det første må dog de skatteydere, der ved kontrol med lønindtægter kontrolleres omtrent til sidste hvid, være berettiget til at stole på, at skattevæsenet, hvor det er muligt, fører den kontrol, der kan føres, også med andre kategorier af skatteydere end lønmodtagere.

Dernæst er de foranstaltninger, som foreslås, dels på linie med den kontrol, man udøver i vore nabolande, Norge og Sverige, dels også på linie med den kontrol, som man finder det helt naturligt, at toldvæsenet for sin part udøver med forskellige indirekte beskatninger. Jeg finder, at der i høj grad er grund til at påskønne den indsats, der af skattevæsenets funktionærer i alle led gøres under de vanskelige vilkår, de har at arbejde under, og vi bør i hvert fald i stedet for at kritisere eller mistænkeliggøre dette arbejde påkalde disse skatte medarbejderes assistance til en yderligere udbygning af det værdifulde arbejde, de gør — et arbejde, de gør ikke alene i skattevæsenets interesse, men også i de skatteyderes interesse, der i forvejen bliver stærkt kontrolleret.

Med hensyn til mere lighed i skattegrundlaget indeholder lovforslaget også den ændring, at forbruget af egne varer skal medregnes til detailpriser. Den nuværende ordning har givet de skatteydere, som har

[Hans Knudsen.]

haft fordel af at kunne bruge egne produkter, en betydelig skattemæssig fordel, så forhåbentlig vil det nye princip på dette område også finde den nødvendige tilslutning.

Da vi i sin tid gennemførte kontrolloven, blev der fastsat visse straffebestemmelser for bevidst urigtige selvangivelser. Blandt disse straffebestemmelser var også bestemmelsen om offentliggørelse i statstidende, når det drejer sig om særlig graverende tilfælde. Denne offentliggørelsesbestemmelse var udgået i den forrige regerings forslag, og bestemmelsen er heller ikke med i det foreliggende lovforslag, men i henhold til finansministerens udtalelser ved fremsættelsen er det nu ud fra helt andre motiver end den foregående regerings. Samtidig med at bestemmelsen om offentliggørelse udgår, er det meningen, at man i større udstrækning vil lade de groveste synderne behandle gennem offentlige retssager. Jeg er enig med finansministeren i, at der er noget urimeligt i den nuværende ordning. Det er jo urimeligt, at selv store skattesnydere kan klare deres forhold til stat og kommune og også overfor alle andre skatteydere med en eller anden frivillig aftale med skattevæsenet om efterbetaling.

Samtidig med at jeg beskæftiger mig med ligningsgrundlaget og kontrolforanstaltningerne, vil jeg også gerne fremsætte nogle betragtninger over problemet hustruens selvstændige selvangivelse og den selvstændige beskatning af hustruindkomsterne. Da vi behandlede ligningsloven i efteråret 1952, gennemførte vi en bestemmelse om, at hustruen skulle have ret til at medunderskrive den fælles selvangivelse, og det må siges, at det ikke var nogen særlig rationel løsning; jeg tvivler også på, at den er blevet udnyttet i nogen stor udstrækning. Det er derfor i hvert fald på det område meget tilfredsstillende, at man nu går et skridt videre og får løst hele problemet om sambeskatning. I lovforslaget gives der nu hustruernes adgang til, hvis de ønsker det, eller hvis manden forlanger det, at selvangive for sig, og i sådanne tilfælde kommer mand og hustru da hver for sig til at stå til ansvar for selvangivelsen, ligesom de kan få hver sin skattebillet, selvom sambeskatningen bibeholdes. Jeg tror, det er det

længste, man kan nå, dersom man ikke vil gå til at ophæve sambeskatningen.

Men problemet sambeskatning vil jo ikke længere bestå, hvis man gennemfører de nye principper for beskatningen, som er angivet i lovforslaget. Jeg tror, det ligger sådan, at de, der i sin tid kæmpede så bravt for at få ophævet sambeskatningen, efterhånden har gjort den erfaring, at selv under det nuværende system med forskellige fradrag for henholdsvis forsørger og ikke-forsørger var det alligevel sådan, at langt, langt de fleste havde fordel af sambeskatningen, fordi den forøgede progression i beskatningen ved indtægternes sammenlægning i langt, langt de fleste tilfælde blev ophævet, ja, mere end ophævet ved de forøgede forsørgerfradrag; man skal i hvert fald temmelig langt op i indkomstskaalen, før sambeskatningen som forsørger bliver dyrere end særbeskatningen som ikke-forsørger. Nu bevares dog efter forslaget sambeskatningen som nævnt med den ændring, at hver af ægtefællerne får egen selvangivelse og egen skattebillet, hvis de ønsker det, men skatten udregnes efter den fælles indkomst, og skattebeløbet vil blive nøjagtigt det samme, uanset om man behandler indkomsterne hver for sig og giver et personligt fradrag til hver enkelt, eller man lægger indkomsterne sammen og giver det dobbelte personfradrag. Det er blot en af de mange fordele, der opnås ved at beskatte alle indkomster op til omkring 20 000 kr. med samme skatteprocent. Sambeskatningen skulle således ikke længere være noget problem for andre end dem, der tilsammen tjener mere end de 20 000 kr. Her ville det naturligvis være en fordel, også efter de nye skatteforslag, om man kunne få indtægterne delt — om der er nogen rimelighed i en sådan begunstigelse, er så en helt anden sag.

De nye beskatningsprincipper har også til følge, at man helt ophæver hustrufradraget. Det er den logiske følge af, at man ophæver den progression, som i sin tid var begrundelsen for, at man fik hustrufradragene gennemført. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, måtte man jo i sin tid gennemføre hustrufradraget, fordi der ellers blev en urimelig skattestigning, når to indtægter blev lagt sammen. Udover det at forhindre en stærkere be-

[Hans Knudsen.]

skatning ved sammenlægningen havde hustrufradragene deres berettigelse i de tilfælde, hvor der var børn i hjemmet; og det må naturligvis være sådan rent skattemæssigt, også fremover, at der tages særligt hensyn til, at hustruens indtægt ikke har sin fulde værdi i de tilfælde, hvor der er børn i hjemmet, der skal forsørges og passes. Hustrufradragene har i nogle tilfælde under det nuværende system givet en ekstra fordel til ægtepar uden børn, fordi fradraget har mere end opvejet virkningerne af, at indtægterne blev beskattet sammen. I sådanne tilfælde vil der efter reformens gennemførelse kunne blive tale om en mindre skatteforhøjelse; men på lidt længere sigt skulle der ikke herved opstå problemer af nogen art. Det bliver sådan, at beskatningen før og efter et giftermål vil blive nøjagtig ens for de samgifte, som ikke får børn. Når der kommer børn i ægteskabet, vil forholdene være anderledes, og derfor bør det, man kalder familiepolitikken, hensynet til familierne, også lægges til rette efter, at man begunstiger familier med børn og specielt tager hensyn til de familier, hvor moderen arbejder ude. Disse retningslinier følges i de nye regler for børnetilskud.

Der er i reformforslaget sket den sammenlægning eller sammensmeltning af børnefradrag og børnetilskud, som må være det eneste rigtige, og som vi fra vor side gang på gang har fremsat ønske om. Det er inkonsekvent, at man arbejder med både børnefradrag og børnetilskud. Børnefradragene kan aldrig virke retfærdigt. Familier med små indkomster har således kun haft en lille fordel — undertiden slet ingen — af børnefradragene, medens fordelene vokse med stigende indkomster. Ved børnetilskudsordningen gives der samme tilskud til alle, uanset forældrenes indtægter, dog således, at børnetilskuddet forhøjes med 50 pct., hvor det drejer sig om enlige forsørgere, ligesom der sker en forhøjelse af tilskuddet, når moderen må arbejde udenfor hjemmet.

Det normale børnetilskud er efter lovforslaget fastsat til 270 kr. på landet, 300 kr. i købstæderne og 330 kr. i hovedstadsområdet. Med denne graduering af tilskuddene står vi overfor det problem, om der så også er en tilsvarende forskel i leve-

omkostningerne i disse tre landområder. Dette spørgsmål kan vel ikke besvares, før den undersøgelse, der på andre områder allerede er i gang, er blevet afsluttet. Skulle den vise, at der ikke er forskel på leveomkostningerne, og børnetilskuddene naturligvis gøres ens, og er der forskel, må der tages hensyn hertil.

Efter det nye børnetilskudsforslag vil familier med børn blive bedre stillet end under den nugældende lov; men vi har jo heller ikke hidtil på dette område været på højde med vore nabolande. I Sverige har børnetilskudsordningen bestået længe, og de principper, der dér følges, ligger meget nær op ad det forslag, som socialministeren nu har fremsat.

Jeg anser det for en fordel, at man ikke alene giver forhøjet tilskud i de tilfælde, hvor moderen er enligstillet, og hvor moderen arbejder ude, men at socialministeren også i sit forslag indfører en moderskabsydelse ved at give dobbelt børnetilskud i barnets fødselsår. Jeg finder det i sin orden, at man adskiller børnetilskudsordningen mest muligt fra skattelovgivningen, således som det her er foreslået, ved at lade tilskuddene udbetale til moderen. Den nuværende bestemmelse om, at børnetilskuddet kan modregnes i indeværende års skat, er udgået; tilbage er der en bestemmelse, der efter min mening er mere rimelig, nemlig den, at kommunerne i særlige tilfælde, hvor det drejer sig om uvillige skatteydere med restancer, der er mere end et år gamle, kan modregne tilskuddene i skatten. Hvis denne bestemmelse administreres efter det, der er lovens mening, kan der efter min mening ikke være noget at indvende imod den.

Jeg vil dernæst gerne fremsætte nogle bemærkninger om det, som jeg anser for den mest afgørende forbedring i skattefordelingen, nemlig den foreslåede omlægning fra den stigende, den progressive beskatning til en ensartet, en proportional beskatning, hvor man anvender den samme procentbeskatning på alle indkomster op til ca. 20 000 kr. Denne ensartede beskatning giver ikke alene en lettelse for alle indtægter op til de 20 000 kr., men er tillige en beskatningsform, der kan afskaffe den efterhånden helt urimelige beskatning, som nu rammer enhver indkomstforøgelse lige fra de små mellemindtægter helt op

[Hans Kaudsen.]

til de meget store. Vi har gang på gang set fremdraget eksempler på, hvordan indkomstforøgelser medfører, at indkomstforøgelsen og undertiden mere til opluges af skatten det påfølgende år. Det er denne såkaldte marginalbeskatning, som skatteyderne med rette kan beklage sig over, og hvis virkninger er blevet stedse mere urimelige. Den progressive beskatning havde nok sin berettigelse og sine fordele, medens skatterne lå på et lavere niveau, men med samfundets stigende behov er progressionen kommet til at virke netop på indkomstgrupper, der havde betydelig større skatteevne efter et tidligere levestandard og et tidligere prisniveau, men som slet ikke er i stand til at svare skatterne efter den progression, som nu rammer disse indkomster.

De angreb, der i årenes løb har fundet sted på vor skattefordeling, har efter min mening haft lettest spil, når de har været rettet imod beskatningen af merfortjenester. Jeg behøver ikke at nævne eksempler på progressionens altfor hårde virkninger; der findes mange i det materiale, som skattekommissionen udarbejdede i 1947—48, og den højtærede finansminister har også peget på disse forhold både i bemærkningerne til lovforslaget og i sin fremsættelsestale. Det ville have været højst utilfredsstillende for alle skatteydere med indtægter til op omkring 20 000 kr., hvis vi havde fået en skattereform, der ikke ændrede ved disse forhold. Det er først og fremmest på dette punkt, den jævne skatteyder vil kræve sådanne beskatningsregler, at det kan betale sig at forøge indkomsten. Det virker for hårdt, når en indkomst på 8 000, 10 000 eller 12 000 kr. blot ved en beskedent stigning i indtægten skal af med halvdelen af merfortjenesten i skat det første år efter. Det virker også helt meningsløst, når et enkelt års storindkomst skal beskattes året efter med op til 80 pct., eller, hvad der er endnu værre, når forøgelsen af en sådan indkomst, der måske ligger på 100 000 kr., skal beskattes i en sådan ud-

strækning, at skatten det følgende år tager mere end indkomstforøgelsen. Jeg vil ikke mene, det skulle blive så vanskeligt her i tinget at blive enig om, at disse forhold må ændres. Men er man enig herom, skulle det heller ikke være vanskeligt at blive enig om at anvende de beskatningsprincipper, som er nødvendige for at ændre disse forhold.

Finansministeren foreslår, at den progressive beskatning af alle indkomster op til de ca. 20 000 kr. afløses for statskatternes vedkommende af en fast skatteprocent på 17, hvormed så alle indkomster over et skattefrit beløb på 5 000 kr. for ægtepar og 2 500 kr. for enlige beskattes. Det samme princip foreslås anvendt for kommuneskatten. Fordelene ved en sådan ordning er åbenlyse. Man opnår det, at alle indkomstforøgelser beskattes med nøjagtig samme procent som den øvrige indkomst, der ligger over det skattefrie beløb.

Men der en ting, man må gøre sig klart, når man vil tilstræbe en sådan omlægning til en mere ensartet beskatning af indtægter, at den kan ikke gennemføres, uden at man praktisk talt giver alle de mellemindkomster, der skal være fri for progressiv beskatning, en lettelse i beskatningen — og det er også det, man her tilstræber. Derfor hænger det nye beskatningssystem også nøje sammen med de muligheder, der kan findes for at forøge beskatningen for de større indkomster, og det er vel netop her, enigheden hører op. Det skal indrømmes, at det havde været meget behageligere at lave en skattereform med lettelse af skatterne for mellemindtægterne, såfremt man samtidig kunne have nedsat statens samlede udgifter og anvendt denne besparelse til skattelettelse. Det havde selvfølgelig været ulige lettere. Der sker besparelser i statens udgifter ved denne reform her. Der sker også ret betydelige besparelser i administrationen både for statens og for kommunernes vedkommende; men det må sikkert erkendes, at de skattelettelse, som her er tiltænkt mellemindkomsterne, er af et sådant omfang, at der

[Hans Knudsen.]

ikke for tiden er mulighed for at få dem dækket gennem nedskæring af de offentlige udgifter.

Jeg er derimod af den opfattelse, at en mere fornuftig skattefordeling og mere praktiske skatteprincipper, som finansministeren her foreslår, vil være i stand til at forøge interessen hos skatteyderne for at sætte indkomsterne op, med den følge, at der skabes den større produktion, som, når det kommer til stykket, jo alligevel er betingelsen for, at vi ikke alene kan bevare det sociale stade, vi har nået, men også bliver i stand til at forbedre det fremover.

Hvis man vil en bedre skattelovgivning, må forbedringerne ske gennem en bedre fordeling af skattebyrderne, og det kan ikke opnås ved, at man får befolkningen til at tro på, at man er i stand til at foretage en nedsættelse af statens samlede udgifter. Jeg husker udmærket, hvor forjættende det lød, da det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft proklamerede, at det offentliges udgifter skulle nedsættes med 5 pct., og da den ærede formand for finansudvalget, det ærede medlem hr. Jensen-Broby, søgte at overgå alle andre ved at kræve de såkaldte frie bevillinger nedskåret, var det med 600 mill. kr. eller et lignende beløb. Det ligger mig fjernt at tale ilde om virkelige muligheder for besparelser, fordi vi naturligvis ikke skal sky nogen bestræbelser for at sætte de offentlige udgifter ned, hvor sådanne muligheder findes, og det har finansministeren også haft øje for i disse forslag, men det er beklageligt, når skatteyderne får det indtryk, at der er skattnedsættelser at vente ved nedsættelse af de offentlige udgifter og de så i stedet ser de offentlige udgifter stige i det omfang, som forholdene har medført, og som forholdene også har nødvendiggjort i de senere år.

Jeg kan ikke se noget tegn noget sted på, at der i den nærmeste tid vil blive mulighed for at foretage nogen mærkbar nedsættelse af de offentlige udgifter. Vi vil alle med glæde se den dag, da vi til eksempel er i stand til at formindske vore forsvarsudgifter, men skulle den komme, så har vi på den anden side også stærke ønsker, som ikke lader sig afvise. Jeg tænker her på udbygningen af forsorgen for de gamle gennem en folkepensionering. Jeg tænker også på vort

ønske om at give den opvoksende ungdom bedre vilkår for oplæring og uddannelse. Jeg tror ikke på, alt taget i betragtning, at vi skal vente os altfor meget i retning af en nedbringelse af det offentlige udgiftsbudget. Men så må vi også anstrenge os noget mere for at forøge produktionen, for at give befolkningen større indtjeningsmuligheder, og vi må animere denne produktionsforøgelse gennem en fornuftig skattefordeling.

Skulle det vise sig, at vi får muligheder for at nedsætte de offentlige udgifter, tror jeg på, at fordelene ved det nye skattesystem vil være endnu større, end de er nu, men så længe denne mulighed ikke er tilstede, er der ingen anden vej til at lette indkomsterne, de små og de mellemste indkomster, end at flytte en del af beskatningen over på de større indkomster, som her i landet beskattes meget lempeligere end i alle andre lande, som vi kan sammenligne os med.

En omlægning af beskatningen vil ikke være mulig, det tror jeg ikke, uden at der bliver ændret ved skattefradragsreglen. Den højtærede finansminister sagde i sin tale ved fremsættelsen, at han gerne havde udarbejdet forslagene med bevarelse af skattefradragsreglen, hvis det havde været muligt alligevel at nå frem både til en forenkling af skattelovgivningen og til en mindre beskatning af mellemindtægterne, til en almindelig skattelettelse for mellemindtægterne. Jeg tror, der i denne udtalelse netop ligger sandheden om skattefradragsreglen.

Det fremgår af hele skattekommissionens materiale, at skattefradraget står som en uoverstigelig hindring for en forøget beskatning af de store konstante indtægter. Derfor er spørgsmålet i al sin enkelhed ikke blot det, om man vil bevare den ubegrænsede skattefradragsret eller ej. Spørgsmålet er i virkeligheden, om man vil være med til at flytte en del af skattebyrden fra indtægterne op til 20 000 kr. over på de store indtægter, over på de indtægter, der under hele skattestigningen er sluppet forholdsvis billigere, er sluppet billigere, fordi de i større udstrækning har kunnet nyde godt af fradragsreglens virkning, fordi de derved stadig har kunnet frigøre sig for en del af skattestigningen og lægge skattetrykket nedefter på mellemindkomsterne. Det var

[Hans Knudsen.]

den erkendelse, som skattekommissionen og vist alle skatteeksperter nåede frem til i deres undersøgelse af fradragsreglen og dens problemer. Det er antagelig den samme erfaring, den foregående regering havde gjort, da den ikke i sit regeringsforslag ændrede så meget som en krone i indkomstskattefordelingen.

Derfor må jeg være af den opfattelse — hvis man ikke i dag giver udtryk for noget andet i hvert fald — at den egentlige årsag til, at man holder fast ved skattefradragsretten med så stor standhaftighed, må være, at man ikke ønsker, at mellemindkomsterne skal lettes, hvis det skal ske ved en stramning af beskattningen for de største og konstante indtægter.

Hvilke lettelser er der da mulighed for ved disse forslag at give mellemindkomsterne? Jeg har med stor interesse gennemgået de beregninger, som er opstillet i tabellerne 5, 6 og 7 i bilagene til lovforslaget om kommunal indkomstskat. Her gøres den samlede virkning af skattereformen op for skatternes vedkommende. Disse tabeller er lavet på grundlag af den skattepligtige indkomst, og her går lettelsen op til indkomster på 16 000 kr., hvilket omtrent svarer til de 20 000 kr. for ægtepar, jeg før har nævnt. Disse tabeller viser, at lettelserne er størst netop omkring og lige over sygekassegrænsen, og at lettelserne er størst i provinsbyerne, netop dér, hvor ståttestigningen i de senere år har været særlig hård ved mellemindkomsterne.

I en gennemsnitsprovinsby vil et ægtepar med en skattepligtig indkomst på mellem 8 000 kr. og 15 000 kr., hvilket altså svarer til en bruttoindkomst på mellem 9 000 kr. og 20 000 kr., få de samlede skatter nedsat med mindst 12,5 pct. og op til 15 pct. Disse nedsættelser, som enhver vil kunne se virkelig er nedsættelser, der betyder noget i penge, vil få virkning for alle ægtepar uden børn. Hvis der er børn i ægteskabet, vil nedsættelserne blive endnu større. For et ægtepar med 2 børn vil skatteenedsættelsen, når børnetilskuddene regnes med, blive på mellem 14,3 pct. og 21 pct. for alle disse mellemindtægter på mellem 9 000 kr. og 20 000 kr.

Det er naturligvis rigtigt, at man ikke opnår så omfattende skatteenedsættelser,

uden at skatterne så må betales af andre indkomstgrupper eller på anden måde. De store indkomster får en skatteforhøjelse efter lovforslaget, men denne forhøjelse ligger indenfor det rimelige. Ved den nuværende skattefradragsret har man opnået, at selv de største indkomster i dette land det ene år med det andet ikke beskattes med mere end lidt under 40 pct. Så længe vi har skattefradragsreglen ubegrænset, vil vi ikke være i stand til at nå væsentligt op over de 40 pct. Men vi er ude i den meningsløshed, at en merindkomst også for de større indkomster — ja, særlig for de større indkomster — beskattes meget hårdt i det første år, i visse tilfælde med en del over 100 pct. af merindkomsten. Ved at beskære fradragsretten kan vi som foreslået i reformforslagene komme op over en 50 pct.s beskatning af de største indkomster, men det er ikke nødvendigt selv for de allerstørste indkomsters vedkommende at komme længere op end til den 65 pct.s beskatning, som finansministeren foreslår. Ved at beskære fradragsretten kan vi forhindre den urimelige beskatning af merfortjenester, og vi behøver ikke som i den nuværende lovgivning at have en bestemmelse om, at skatten aldrig kan overstige 80 pct. af indtægten. Den vil nemlig efter forslaget aldrig blive mere end 65 pct.

For den enkelte skatteyder vil det være en betydelig fordel kun at have to skatter at betale, når indtægten ikke overstiger de ca. 20 000 kr., en skat til staten og en skat til kommunen. Han vil til enhver tid hurtigt kunne regne ud, hvor meget han skal betale i skat såvel til stat som til kommune. Til staten skal han betale 17 pct. af den del af indtægten, der ligger over det skattefrie beløb på 5 000 kr. for ægtepar. Til kommunen skal han betale skat af den del, der ligger over 3 000 kr., og her er skatteprocenten naturligvis kommunens skatteprocent. Skatteyderen ved også, at en forøgelse af indkomsten fra det ene år til det andet aldrig kan koste halvdelen eller mere i skat af merfortjenesten; han ved, at hvis kommunens skatteprocent f. eks. er 10, er den samlede skat stadigvæk de 17 pct. til staten plus 10 pct. til kommunen eller ialt 27 pct. af det beløb, der ligger over de skattefrie beløb. Der kan ikke være tvivl om, at et så enkelt skattesystem vil få en god mod-

[Hans Knudsen.]

tagelse hos skatteyderne. Det vil være betydelig mere overkommeligt end de nuværende regler. Skatteyderne ved, at de indenfor de ca. 20 000 kr. kan forøge deres indkomst fra det ene år til det andet og dog være sikker på at beholde mellem 70 pct. og 75 pct. af indkomsten selv.

Den forøgelse af byrden på de store indkomster, som lovforslagene indeholder, har givet anledning til visse bekymringer, idet man frygter, at den vil gå ud over den private opsparing. Denne private opsparings betydning må man naturligvis ikke overse. Det er nødvendigt, at vi har et skattesystem, som begunstiger opsparing i almindelighed, for opsparing er nødvendig af hensyn til investeringen i produktionen, og vi ved også, at opsparing har betydelig indflydelse på prisniveauet; men det er en forkert opfattelse, at det kun er opsparingen hos de største skatteydere, der har betydning. Jeg tror, det vil være af stor værdi, om der bliver så megen mening og fornuft i beskatningsreglerne for mellemindkomsterne, at man netop her kan animere til opsparing.

Det nye skattesystem vil animere både til indkomstforøgelse og til opsparing, og yderligere vil det være en spore til opsparing, at vi får en fornuftig formuebeskatning.

De nye formueskattebestemmelser tager nemlig tilbørligt hensyn hertil. For det første ligger det nye forslag om formuebeskatningen sådan, at man forhøjer det skattefrie formuebeløb fra 20 000 til 30 000 kr.; for det andet er de nye bestemmelser affattet sådan, at formuen slipper for beskatning, hvis ejeren ikke har en indkomst over en vis størrelse. Det er i lovforslaget fastsat, at formueskatten aldrig kan overstige indkomstskatten. Det vil i praksis betyde, bare for at nævne et eksempel, at den skatteyder, der skal leve af en opsparat kapital f. eks. på 100 000 kr., ikke vil komme til at betale for det første indkomstskat, fordi indtægten af de 100 000 kr. ligger under grænsen, men dernæst, når han ikke skal betale indkomstskat, heller ikke skal betale formueskat. Det er efter min mening mere rimeligt at beskytte formuen hos de mennesker, der skal leve af en opsparat kapital, end at fritage formuer for formue-

beskatning, når indehaverne har en nogenlunde rimelig indkomst ved siden af.

Jeg vil dernæst gøre nogle enkelte bemærkninger om forslaget om kapitalvindingsafgift. Det er et problem, som i den nugældende skattelovgivning har medført mange vilkårligheder. Det har været urimeligt, at der har været en forskel på beskatningen af de værdier, der frembringes ved en personlig arbejdsindsats, og af de værdier, der opstår gennem konjunkturstigninger. De sidste værdier har i mange tilfælde helt været fritaget for beskatning under det nuværende system. Man har skelnet imellem, hvorvidt der forelå spekulationshensigt eller ikke, og det har været et meget svævende kriterium for beskatning af konjunkturstigninger, fordi det naturligvis altid vil være vanskeligt at konstatere, om en pengeanbringelse er dikteret af spekulationshensigt eller ej. Det har været så meget mere urimeligt, som der ikke fandtes nogen mellemvej. Når en kapitalvinding, der måske havde fundet sted igennem en årrække, omsider blev konstateret ved salg, ja, så var den enten helt skattefri, eller også måtte man finde sig i, at hele gevinsten blev lagt oven på et enkelt års indkomst, hvilket i værste fald medførte, at stat og kommune tog hele beløbet i indkomstskat.

Disse bestemmelser har ikke været holdbare og er ikke holdbare. Finansministeren foreslår, at der ikke mere skelnes mellem spekulation og almindelig formueanbringelse, men at der gennemføres en beskatning af kapitalvinding med en fast procent, og så er der af praktiske grunde fastsat en minimumsgrænse, således at kapitalvinding op til 1 000 kr. for et enkelt år er fritaget for beskatning. Når dertil kommer, at man har valgt kun at tage kapitalvindingsskat af den kapitalvinding, der opstår fremover, på grundlag af det nuværende niveau, for faste ejendommers vedkommende på grundlag af vurderingen i efteråret 1955, så mener jeg, at der her er lagt et grundlag for en kapitalvindingsafgift, hvis hovedprincipper fuldtud er rimelige.

Det kan måske siges, at det ikke er rimeligt at slå en streg over fortiden på dette område, navnlig vil man måske have indvendinger, hvor det drejer sig om oplagte spekulationsavancer, men efter min opfattelse er det nødvendigt, at man tilrette-

[Hans Knudsen.]

lægger lovgivningen på denne måde, hvis kapitalvindingsafgiften skal komme til at hvile på et retfærdigt begyndelsesgrundlag.

Afgiftens størrelse kan naturligvis diskuteres. Jeg finder ikke nogen rimelighed i, at det offentlige skal have mindre i skat af arbejdsfri indkomster end af det, skatteyderne tjener ved en personlig arbejdsindsats. Det er en naturlig konsekvens af kapitalvindingsafgiften, at man samtidig giver mulighed for at opnå fradrag for kapitaltab, hvilket forslaget også giver adgang til, endda i en sådan udstrækning, at tabet kan fradrages i indkomsten, hvis det ikke kan fradrages i anden kapitalvinding.

Måske må jeg lige bemærke, at jeg finder det helt naturligt, at man for denne beskatning har fritaget en del gevinster, klasse-lotterigevinster o. lign., som fortsat vil blive beskattet med de 15 pct., som gælder i dag.

Må jeg endelig også have lov til at gøre et par bemærkninger om den stramning i beskatningen af aktieselskaber, som forslagene indeholder. Denne stramning af aktieselskabsskatten er også en af følgerne af, at der skal ske en mærkbar lettelse på mellemindkomsterne, men efter min mening er det heller ikke uberettiget, at netop aktieselskabsbeskatningen får en stramning nu. Medens man gang på gang har forøget indkomstskatten for personer, er beskatningen af selskaber ikke fulgt med. Nu får de efter forslaget en mere enkel og mere overskuelig beskatning; de får en beskatning med faste procenter, og tillige bliver beskatningen delvis en skat på indtjeningen og delvis en skat på udbetalt udbytte. Selvom det betyder en stramning på ca. 10 pct., mener jeg, at denne beskatning er betydelig bedre i sin virkning overfor skatteydere, overfor selskaberne, fordi den har den fordel, at den begunstiger de unge og nye selskaber, som ikke er særlig kapitalstærke. De nye principper, der er nedlagt i dette afsnit, er efter min mening langt at foretrække for de nuværende, og beregningsmåden er i hvert fald ikke som nu så indviklet, at selv de lokale skattemyndigheder knap forstår sammenhængen.

Jeg vil gerne som afslutning på denne gennemgang udtale min anerkendelse af den grundighed, hvormed samtlige disse reformforslag er udarbejdet. Jeg er klar over, at

hele dette arbejde har betydet en mægtig anspændelse ikke alene for den højtærede finansminister, men også i høj grad for de mange embeds- og tjenestemænd, der ikke alene nu, men også de foregående år, har været stærkt optaget af hele dette forberedende reformarbejde. Jeg vil gerne sige tak for det arbejde, der her er gjort, og specielt for det udmærkede grundlag, der nu er skabt for det videre arbejde. Jeg er indstillet på, at så omfattende lovforslag naturligvis også kræver et udførligt udvalgsarbejde. Der skal et grundigt udvalgsarbejde til, før alle enkeltheder er gennemgået og gennemdebatteret, men hvis der virkelig her i folketinget er vilje til at imødekomme de krav, som befolkningen stiller til en skattelovgivning: at den både skal være enkel og overskuelig, at den skal være billigere at administrere end den nuværende, og at den ikke mindst skal give en bedre skattefordeling, så tror jeg på, at der her er anvist de hovedretningslinier, som må følges i dette reformarbejde.

Jeg skal til slut tilsige mit partis vilje til saglig medvirken ved lovforslagenes behandling og gennemførelse, og jeg håber på et positivt medarbejderskab fra alle de kræfter her i tinget, som vil arbejde med på reformer, der medfører færre og bedre skatter for befolkningen.

Kai Jensen: Det forslag til lov om kommunal indkomstbeskatning m. m., der her er fremsat, indeholder en betydelig forenkling af de gældende udskrivningsregler for de kommunale skatter. Denne forenkling giver sig udtryk på et utal af punkter i forslaget, og her skal jeg kun komme ind på nogle enkelte af disse.

Forenklingen medfører først og fremmest, at der for langt de fleste skatteydere kun bliver tale om een kommunal personskat. For de kommuner, der har en særlig hård beskatning, vil der overhovedet ikke blive tale om andre personlige skatter til kommunen end denne ene. I de fleste kommuner vil der imidlertid efter forslaget for skatteydere, hvis indkomst efter fradraget overstiger 16 000 kr., blive tale om en yderligere indkomstskat, nemlig den nye kommunale tillægsskat, men ved forslagets gennemførelse bortfalder til gengæld for 1 kommunerne såvel erhvervsskatten som aktie-

[Kai Jensen.]

selskabsbeskatningen, og det er vel også naturligt at nævne, at skatten til den fælleskommunale udligningsfond bortfalder for alle skatteydere.

Forenklingen i forslaget viser sig bl. a. i, at der i lovens 25 paragraffer har kunnet gennemføres en ophævelse af et meget stort antal love, således som det ses af ophævelsesbestemmelsen i § 23. Det er en meget betydelig forenkling og rationalisering, der herved opnås, og det er min opfattelse, at der herved vil kunne spares meget. Først og fremmest vil det blive lettere for skatteyderne at finde ud af deres skattemæssige stilling. De er jo efter den nuværende ordning ofte meget ilde stedd, når de selv skal finde ud af, hvordan deres stilling er. Men jeg tror også, at der for den offentlige administration, og da navnlig for den kommunale administration, vil kunne opnås en betydelig forenkling. Ofte har de kommunale administrationer i skattespørgsmål måttet beskæftige sig med sager, hvor arbejdsresultatet på forhånd måtte stå i omvendt forhold til den indsats, som sagens behandling efter de gældende regler krævede.

Forslaget til lov om kommunal indkomstskat har på mange punkter kunnet drage nytte af de bemærkninger, der er fremsat af skattelovskommissionen, og de synspunkter, som denne kommission har givet udtryk for. Skattelovskommissionen og dens synspunkter er dog ikke lagt ukritisk til grund. På adskillige punkter indeholder regeringens forslag bestemmelser, der snarere følger den gældende lovgivning end skattelovskommissionens forslag; på andre punkter brydes der helt nye baner. Det er min overbevisning — men heri må der ikke lægges nogen som helst underkendelse af skattelovskommissionens arbejde — at regeringsforslaget på mange punkter har haft held til at bryde nye baner og at nå frem til forslag, der teknisk og sagligt vil betyde en fordel, bl. a. derved, at de foreslåede regler vil være lettere at anvende og administrere.

En del af forenklingen opnås ved tilvejebringelse af større overensstemmelse mellem reglerne for beskatningen til staten og reglerne for beskatningen til kommunerne. Dette gælder med hensyn til de almindelige betingelser for skattepligtens indtræden

og dens ophør; det gælder også for skatteopkrævningen og skatteinddrivningen. I alle disse henseender indeholder kommuneskatteforslaget bestemmelser, der gør statsskatte-lovgivningens regler direkte anvendelige på den kommunale beskatning.

I denne henseende har regeringsforslaget fulgt skattelovskommissionens forslag, men på et par områder indeholder forslaget bestemmelser, der tilsigter at afbøde ulemper ved en fuldstændig sammenstilling af de to skatteformer. Alle vil formentlig erkende det berettigede og navnlig det praktiske i, at de to sæt forskellige regler, statsskatte-reglerne og kommuneskatte-reglerne, såvidt muligt følges ad. Men når regeringens forslag ikke tager skridtet fuldt ud, men gennemfører, at personer, der som følge af lav indkomst ikke bliver statsskattepligtige, dog kan blive ansat til kommunal skat, vil det sikkert blive erkendt, at denne regel er rimelig. Den er også for mange kommuner en nødvendighed, for en modsat bestemmelse ville, som bemærkningerne gør rede for, medføre ikke ubetydelige indtægtstab for kommunerne. Det er derfor rimeligt, at personfradraget efter kommuneskatteforslaget ligger lavere end fradraget efter statsskatte-loven, og det vil også forekomme rimeligt, at det overlades til kommunalbestyrelserne selv at fastsætte personfradraget, således at der i loven alene fastsættes en maksimumsgrænse for personfradraget, nemlig på 1 500 kr. Herved gøres det muligt, at kommunerne kan tage hensyn til de forskellige indkomstniveauer i kommunerne.

På samme måde forekommer det rimeligt, når der med hensyn til forfaldstiden for den kommunale skat tages et forbehold overfor den fuldstændige sammenstilling mellem forfaldstiden for den kommunale indkomstskat og forfaldstiden for indkomstskatten til staten for personer. Bestemmelsen i lovforslagets § 13 vil medføre, at skatten i København, på Frederiksberg og i købstæderne forfalder i 10 rater med juni og december måneder som skattefri. I de øvrige kommuner vil skatten forfalde i fire rater med forfaldstid 1. juli og følgende kvartaler. For kommuner, der hidtil har anvendt opkrævningsterminer, der ligger før disse, vil en tilbagerykning kunne medføre likviditetsvanskeligheder. Det er da rimeligt,

[Kai Jensen.]

at der ved forslaget § 13, stk. 2, åbnes mulighed for, at omlægningen kan ske gradvis over et tidsrum af højst 5 år.

En anden forenkling opnås ved en noget ændret formulering af de bestemmelser, der omhandler flytning mellem kommuner, og som fastsætter, hvilken kommune der kan gøre krav på kommuneskatten. Det er efter mit skøn med rette, at forslaget her følger skattelovskommissionens forslag om, at det alene er skatteyderens og ikke tillige hele husstandens forhold, der skal være afgørende for pligten til at betale kommuneskatten. Men lige så rigtigt må det vist også erkendes at være, at der ikke foreslås helårsskat. Det er så heldigt, at den udligningsordning, der foreslås indført via den kommunale tillægsskat, ikke nødvendiggør indførelse af helårsskat.

En regel om helårsskat vil ramme en række stærkt voksende kommuner endog meget føleligt, og en ordning med helårsskat vil føre til et uretfærdigt resultat for disse kommuner. Forholdet er jo det, at der stilles meget betydelige krav på et utal af områder netop til disse kommuner, det gælder både med hensyn til sociale foranstaltninger, boligbyggeri, skolebyggeri, vej-anlæg og en lang række andre ting. Som anført i bemærkningerne til lovforslaget har de kommunale organisationer da også udtalt sig for forslaget bestemmelser og imod en helårsbeskatning.

Endelig opnås der en forenkling af kommuneskattereglerne ved bortfald af erhvervsskatten. Det kan ikke nægtes, at de regler herom, der nu findes i kommuneskatte-lovgivningen, giver anledning til meget administrativt besvær, eller det kan måske siges således, at de navnlig tidligere har givet anledning til meget administrativt besvær. Men det kan heller ikke nægtes, at selvom erhvervsskatten er meget velbegrundet, vil en ordning med erhvervsskat undertiden føre til resultater, der ikke synes umiddelbart rimelige. Det må derfor hilses med tilfredshed både af skatteydere og af kommunalfolk, hvis der kan indføres forenklede bestemmelser til afløsning heraf. Det forekommer mig, at forslaget i så henseende har peget på en god løsning med tillægssindkomstskatten; den er nem at

administrere og giver en rimelig og tiltrængt udligning mellem kommuner af forskellig struktur. Grundtanken i dette forslag er den samme som i skattelovskommissionens forslag, nemlig ens beskatning over hele landet for større indkomster for at modvirke etablering af skattely og for at undgå urimelige forskelle i beskatningen i kommuner af forskellig struktur. Men det forekommer mig; at den tekniske gennemførelse af denne tanke sker på en smidigere og mere rationel måde end efter det forslag, som skattelovskommissionen nåede frem til. Jeg er dog klar over, at nogle vil finde, at det er en ulempe, at der ikke bliver tale om nedslag i skatten i sådanne kommuner, som nødvendigvis må operere med et beskatningsniveau, der er højere end det niveau, på hvilket udligningen sker.

Forslaget om kommunale indkomstskatter er formuleret som et helt nyt lovforslag, som træder i stedet for de gældende bestemmelser, der findes spredt i mange forskellige love. Forslaget om kommunale ejendomsskatter er derimod formuleret som et ændringsforslag til den gældende lov om kommunale ejendomsskatter af 1933. Her ved lettes oversigten over afvigelser mellem de gældende bestemmelser og forslaget. Da lovforslaget indeholder bemyndigelse til at lade ejendomsskatteoven optrykke med ændringer, bliver loven, hvis ændringerne gennemføres, dog overskuelig og let at arbejde med.

For det første foreslås ejendomsskylden til amtskommunen ophævet. Uanset dette vil de fleste amtskommuner kunne ned-sætte deres grundskyldpromille. Dette skyldes den foreslåede udgiftsreform, der foreslår en forhøjelse af tilskuddene til amtskommunerne på ialt 16 mill. kr., heraf 7 mill. kr. på skolevæsenets budget og 5 mill. kr. på sygehusvæsenets.

Dernæst: for købstadkommunernes og sognekommunernes vedkommende er det hidtil gældende faste forhold mellem størrelsen af ejendomsskyldpromillen og grundskyldpromillen ændret således, at ejendomsskyldpromillen fremtidig kan fastsættes lavere end tre fjerdedele af grundskyldpromillen. For det tredje foreslås det, at de bestående grænser for forhøjelse af købstadkommunernes grundskyldpromiller

[Kai Jensen.]

ophæves. Samtidig foreslås det, at købstadkommunernes adgang til nedsættelse af grundskyldpromillen bortfalder.

For det fjerde foreslås det for sognekommunernes vedkommende at søge gennemført en større ensartethed i beskattningen. Sognekommunernes ligningsforhold skal som hidtil fastsættes for 4 år ad gangen. Dog bliver der bl. a. for stærkt voksende kommuner adgang til at ændre ligningsforholdet indenfor 4 års perioden. Det har der ofte fra kommunal side været udtalt ønske om: De bestemmelser, der tilsligter at skabe større skattemæssig ensartethed i sognekommunernes beskattning, går ud på følgende:

Er ligningsforholdet under 20 pct., skal det efterhånden bringes op på denne størrelse. Er ligningsforholdet på den anden side over 80 pct., skal det trinvis nedsættes hertil. Ligningsforhold mellem 20 og 40 pct. kan forhøjes, men ikke nedsættes. Ligningsforhold mellem 60 og 80 pct. kan omvendt nedsættes, men ikke forhøjes. Ligningsforhold mellem 40 og 60 pct. kan ændres såvel i op- som i nedadgående retning, men ikke op over de 60 pct. og ikke ned under de 40 pct.

Den tendens, som har fundet udtryk i dette forslag, vil vel vinde tilslutning i vide kredse; den er på linie med skattelovskommissionens forslag. Personligt har jeg dog den opfattelse, at landets sognekommuner har en så forskelligartet struktur, at der måske vil blive vanskeligheder for enkelte kommuner ved at indordne sig under disse måske lidt skematiske regler, men det kan jo eventuelt overvejes og belyses under udvalgsarbejdet.

Af hvad jeg her har sagt, vil det fremgå, at mit parti som venteligt vil kunne gå ind for de retningslinier, der har fundet udtryk i lovforslaget. Der er her på de to områder, jeg har omtalt, for første gang efter skattelovskommissionens betænkning givet forslag til en ny skattelovgivning. Jeg vil gerne give udtryk for min helt oprigtige beundring for det arbejde, der her er præsteret. Selvom der forelå et betydeligt materiale fra skattelovskommissionen til brug ved forslagernes udarbejdelse, er arbejdet gennemført på beundringsværdig kort tid, og forslagene indeholder efter mit skøn meget væsentlige forenklin-

ger og forbedringer på områder, hvor en række ordninger offentlige kasser imellem erstattes af mere enkle regler.

På udgiftssiden er det jo navnlig de store poster: socialvæsenet, skolevæsenet, sygehus- og andet sundhedsvæsen, der ændres ved. De nye regler vil da medføre en betydelig arbejdslettelse for den offentlige administration, og jeg tror, at den arbejdskraft, der således frigøres, vil kunne få anvendelse på felter, hvor der er langt mere behov for den.

Således som forslaget til byrdefordelingen foreligger, trækkes de store linier frem i reformordningen, og jeg tror, at det i højere grad vil kunne være med til at fremme det kommunale selvstyre. Man hører ofte bemærkninger om, at det står småt til med dette selvstyre, men således som samfundsforholdene har udviklet sig her i landet, består det kommunale arbejde jo i ikke ringe grad af en vekselvirkning mellem stat og kommune. Forslagene vil — om de følges — være med til at skabe bedre betingelser for dette arbejde, og jeg tror, at der vil vise sig at ligge en betydelig værdig heri.

Det er klart, at en ændring af skatte- og afgiftslovgivningen af en så omfattende karakter som den, der her foreslås, ikke kan lade sig gennemføre på en sådan måde, at de enkelte kommuners forhold bliver upåvirket heraf, men det er på en forbavsende måde lykkedes at få forslagene afpasset på en sådan måde, at forskydningerne mellem stat og kommune er forsvindende små. Det foreliggende omfattende materiale synes også at tyde på, at det er lykkedes at undgå for store forskydninger kommunerne imellem. Jeg er ikke blind for, at materialet til belysning heraf synes at tyde på, at forslagene har en tendens henimod små forskydninger til ugunst for de kommuner, hvis struktur gør, at de er vanskeligere stillet end andre, og til små forskydninger til fordel for nogle kommuner, hvis økonomiske forhold efter deres struktur er og skal være gode. Men dette er som sagt ting, der må kigges nærmere på i udvalget, og måske der må foretages ændringer her. Det rokker ikke ved, at de foreliggende forslag er vel gennemarbejdede og vel gennemtænkte og kan danne grundlag for drøftelser på områder, hvor det af alle med praktisk kendskab til tingene erkendes, at det trænger sig stærkt

[Kai Jensen.]

på med tilvejebringelse af nye og tidssvarende regler.

Jeg kan derfor med disse bemærkninger anbefale de foreliggende forslag til velvillig og saglig behandling i det høje folketing.

Erik Eriksen: Edvard Sørensen, der lige er afgået ved døden, plejede at være venstres ordfører på disse områder, og det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er for tiden i udlandet — det er altså som stedfortræder, jeg taler her i dag.

Det er svært på en uges tid, med den arbejdsbyrde, som er lagt på hvert enkelt medlem, en halv snes dage før vi slutter her i tinget, at gennemgå det vældige materiale, som forslagene her repræsenterer; selvom flere af partierne har mere end een ordfører, er det ikke muligt at komme ind på alle enkeltheder ved denne første behandling, og det er da forresten heller ikke meningen med den.

Jeg kan for mit vedkommende begynde med at takke for forslagenes fremsættelse. Min tak gælder fremsættelsen, ikke forslagene indhold, men jeg er glad for, at det fra alle sider, såvidt jeg kan skønne, erkendes, at en reformlovgivning på disse områder er nødvendig. Jeg nævnte forslagene indhold. Udfra en helhedsbetragtning er det, synes jeg, forslag, som på væsentlige områder ikke kan tiltrædes — det skal jeg senere komme til. Kravet om forenkling i skatte-lovgivningen har imidlertid i mange år lydt fra flere sider, og det er også i høj grad forståeligt. Lad mig blot nævne, at vi har: indkomstskat til staten, indkomstskat til kommunen og fælleskommunal udligningsfond; vi har tillægsindkomstskat, og vi har værneskat; vi har et par sæt formueskatter og to sæt selskabsskatter, og vi har tre sæt ejendomsskatter i byerne og fire på landet. Hertil kommer så den indirekte beskatning: told og forbrugsafgifter og omsætnings-skatter. Af disse er nogle stedsevarende, og andre har man været så hensynsfulde at kalde midlertidige.

Det er så ligetil, at ønsket om en forenkling rejser sig, men selvom forenkling er noget væsentligt, kan det dog ikke siges at være det væsentligste ved en skatte-reform. Det, som det for mig at se ganske enkelt drejer sig om, er jo at skabe et skatte-system, som giver en rimelig byrdefordeling skatteyderne imellem og dertil opmuntrer den private foretagsomhed og opsparing. Hvis en væsentlig del af befolkningen ikke forstår eller anerkender opsparingsens betydning, vil vi — den betragtning er jeg enig i — opleve en strukturændring af samfundet. Den dag, vi er nået dertil, at et flertal har tabt troen på, at det overhovedet kan betale sig at spare op, vil hele befolkningens mentalitet ændre sig. Den højtærede finansminister har da også givet udtryk for sin forståelse af opsparingsens betydning; men så må jeg også have lov at sige, at mange af ministerens ord desværre står i modsætningsforhold til det, han foreslår i sine forslag.

Regeringens forslag afviger på afgørende områder fra det forslag, som fremsattes af den tidligere regering i marts sidste år, og som nu er genfremsat af venstre og konservative. I dette forslag fra venstre og konservative er skattefradragsretten bevaret helt og ubeskåret. Regeringen foreslår nu den ændring, at fradragsretten kun skal gælde for den almindelige kommunale indkomstskat; hverken statskassen eller den kommunale tillægsskat, der skal udskrives på indtægter over 16 000 kr., skal efter regeringens forslag kunne fradrages.

Man kunne måske have ventet, at den højtærede finansminister havde givet en udførlig redegørelse for de synspunkter, der begrundet hans forslag på dette punkt. Det gør finansministeren ikke, han indskrænker sig til i bemærkningene at give hovedpunkterne i skattekommissionens betænkning. Hele den diskussion, som er ført siden kommissionsbetænkningens afgivelse i 1948, er ikke taget i betragtning i begrundelsen af forslaget. Heller ikke i fremsættelsestalen er dette spørgsmål be-

[Erik Eriksen.]

handlet særlig indgående. Jeg skal ikke her komme ind på de mærkværdige forsøg — har jeg vel lov til at sige — som i forbindelse med regeringens forslag gøres fra socialdemokratisk side på at vise, at det netop var det, som den højtærede statsminister gik ind for, da han talte i radioen aftenen før sidste valg. Hvis det var det, statsministeren tænkte på, da han holdt den radiotale, hvori han berørte skattefradragsretten, har han altså haft det kedelige uheld, at de fleste af os har forstået ham helt anderledes.

Jeg hæfter mig imidlertid ved den kendsgerning, at skønt den høje regering må vide, at der her i tinget, såvidt jeg kan skønne, er flertal for at bevare denne fradragsret, så foreslår den alligevel delvis at ophæve den. Dette er ret beset meget udfordrende af en mindretalsregering — meget udfordrende. Naturligvis har jeg bemærket mig de afsluttende bemærkninger, som finansministeren gjorde i sin tale, hvori han gav udtryk for, at regeringen ikke ubetinget vil fastholde forslaget om fradragsrettens beskæring, men at han er villig til at forhandle om en ordning, hvorved fradragsretten opretholdes.

Og lad mig da med det samme understrege, at for mit eget og for venstres vedkommende er skattefradragsrettens opretholdelse en forudsætning for, at vi i det hele taget kan og vil gå ind i en forhandling. Jeg vil gerne have dette sagt allerede nu og sagt så tydeligt, at ingen misforståelse skal være mulig. Vi kan hverken lokkes eller trues i den forbindelse.

Et vigtigt punkt i begrundelsen for forslaget om afskaffelse af fradragsretten for statsskatten er — og det er jo udførligt omtalt i finansministerens redegørelse, også understreget af den ærede socialdemokratiske ordfører (Hans Knudsen) i dag — muligheden, siger man, for herigennem at opnå en lempeligere beskatning af indtægtsstigning. Den redegørelse, der findes i bemærkningerne, indeholder bl. a. en tabel — som det også er omtalt — og den viser, hvilke forandringer forslagene gør i denne henseende. Men de procenttal, som er angivet her, viser kun — og det er også udtrykkelig nævnt i redegørelsen — hvad indkomstforøgelsen

beskattes med i det første skatteår efter indtægtsforøgelens indtræden.

Ifølge denne tabel beskattes enhver indtægtsstigning, det være sig for de mindste, de mellemstore eller de største indtægter, langt hårdere i øjeblikket, end de vil blive beskattet efter regeringens forslag. Men hvis nu ministeren var gået videre og havde undersøgt, hvad den reelle beskatning af indkomstforøgelser udgør efter de nugældende regler, og hvad de ville udgøre efter forslagene, så ville billedet blive væsentligt ændret. Ministeren anfører, at mange skatteydere sikkert vil hæfte sig ved den skatteforhøjelse, der fremkommer det første skatteår. Men selvom det nu måtte være tilfældet, turde det dog have været af interesse at få at vide, hvad en rigtig bedømmelse af forholdet viser, og en sådan bedømmelse kan foretages ved en bearbejdelse af tallene i tabellerne 5, 6 og 7 i redegørelsen. Disse tabeller viser, hvad skatterne udgør på de forskellige indtægtstrin, når skattefradraget, altså henholdsvis det nuværende fulde skattefradrag og det foreslåede begrænsede fradrag for kommuneskat, er udnyttet bedst muligt, det vil sige, når indtægten gennem nogle år har været konstant. Ved at sammenligne, hvad skatten efter disse tabeller udgør for to på hinanden følgende indtægtstrin, får man et nøjagtigt udtryk for, hvad det i virkeligheden koster at forøge sin indtægt, idet der herved tages fuldt hensyn til skattefradragets betydning såvel efter de nugældende som efter de foreslåede regler.

For et københavnsk ægtepar uden børn viser tabel 5 eksempelvis, at skatten af en skattepligtig indtægt på 13 750 kr. ifølge forslaget skal udgøre 2 777 kr., medens den af det nærmeste højere indtægtstrin på 17 950 kr. skal udgøre 4 287 kr. Det vil sige, at indtægtsforøgelsen på 4 200 kr. koster 1 510 kr. i skat eller ca. 36 pct. En tilsvarende indtægtsforøgelse på samme indtægtstrin koster ifølge tabellen efter de nugældende regler 1 575 kr. eller 37½ pct., altså praktisk talt det samme. Ser man på tabellens nærmeste indtægtsinterval, altså fra 17 950 kr. op til 25 650 kr., d. v. s. en stigning på 7 700 kr., er skattestigningen efter forslaget 4 019 kr. eller 52 pct., men efter de nugældende regler kun 3 307 kr. eller 43 pct.

[Erik Eriksen.]

For landkommunernes vedkommende stiller tallene sig endnu ugunstigere for det indtægtsinterval, jeg nævnte sidst, idet indtægtsstigningen på de 7 700 kr., altså fra 17 950 kr. til 25 650 kr., herved bliver beskattet med godt 4 000 kr. eller 52 pct., medens den efter de nugældende regler kun beskattes med godt 3 000 kr. eller 40 pct.

Jeg har blot villet nævne disse tal — man kan jo få mange ting ud af tabeller, når man begynder at kigge på dem — men jeg hæfter mig altså ved det, der har interesse ved denne første behandling, den højtærede ministers ord om at vise villighed til at tage hensyn til vore synspunkter.

Hvis man tænker sig, at en ubegrænset fradragsret skal indarbejdes i forslaget, tror jeg ikke, jeg tager fejl, når jeg mener, at dette vil medføre så gennemgribende ændringer i finansministerens forslag, at der vel vil blive tale om en fuldstændig omarbejdelse. Jeg tror, at modstanden mod fradragsrettens afskaffelse eller begrænsning virkelig er en både politisk og saglig realitet, og hvis jeg har ret i dette, mener jeg ikke, at forslaget er gennemførligt uden meget vidtgående ændringer.

Jeg vender mig så til formueskatten. Der må jeg måske uden at være drilagtig sige, at hvis jeg husker ret, har den højtærede finansminister tidligere taget til orde for afskaffelse af denne skat eller i hvert fald en meget betydelig lempelse af den. Jeg så, at den højtærede minister nikkede, da jeg sagde „afskaffelse“. Jeg forstår, at den højtærede minister nu har forladt denne tankegang. Nu siger man ganske vist, at gode tanker ikke kan dø, men derfor kan jeg godt minde om det. Jeg må indrømme, at det på baggrund af ministerens tidligere udtalelser overrasker mig noget nu at møde et forslag, der reelt betyder en kraftig forhøjelse af formueskatten selv for forholdsvist mindre formuer. Den skala, som findes i redegørelsen for forslaget, og som viser forskydningerne i skatten, synes jeg er misvisende, idet skattefradragsrettens bortfald i virkeligheden vil betyde en væsentlig forhøjelse af den reelle formuebeskatning. Skattekommissionen har jo i anden del af sin betænkning beregnet, hvad den reelle formuebeskatning udgør efter de nugældende regler, idet man fra den pålignede

formueskat har trukket den reduktion i indkomstskatten, der opnås som følge af, at betalt formueskat kan fradrages i indkomsten, og gør man det, kommer man til tal, der ligger væsentligt under dem, der regnes med i skalaen i redegørelsen. Det skal jeg imidlertid indtil videre lade ligge.

Jeg vil gerne gøre den yderligere bemærkning, at jeg var glad for at høre ministeren understrege — det skete flere gange — ønsket om opsparing, men jeg beder undskyldte, jeg kan altså ikke se, at opsparingen kan fremmes ved det, der nu foreslås. Den nuværende formueskat til staten svares af formuer på over 20 000 kr. og til udligningsfonden af formuer på over 30 000 kr., og jeg vil gerne sige, at jeg er absolut ikke tilfreds, og det tror jeg gælder mange andre her i det høje ting, med den 30 000 kr.s grænse, der nu foreslås. Jeg skal ikke her ved første behandling komme ind på problemerne omkring investeringsfond og afskrivninger — det kan komme senere, og det vil komme senere, men kun sige, at jeg synes, det er en stor fejl, at der ikke på disse områder er gjort noget mere.

Jeg vil, når talen er om opsparing, i al almindelighed understrege, at mennesker, der sparer op, repræsenterer noget, som vort samfund slet ikke kan undvære, for slet ikke at tale om, at de i deres daglige færd og i deres syn på mange ting er den nødvendige modsætning til dem, der fra dag til dag bruger alt. I det hele taget, hvis den private opsparing lammes eller går væsentligt tilbage, og staten i stigende omfang skal klare fremtidens investeringer, så ved jeg udmærket, hvad klokken er slået for det, vi kalder et liberalt samfund, og derfor er jeg altså ked af, at der ikke på disse områder er en langt stærkere opmuntring til opsparing, end tilfældet er.

Jeg vender mig så til afsnittet om kapitalvindingsskatten. Her er det sådan, at uanset de, som jeg synes, vigtige argumenter mod indførelse af en kapitalvindingsskat, som den tidligere regering fremførte i sine bemærkninger til martsforslaget, så fastholder den nuværende finansminister skattekommissionens forslag om indførelse af en sådan beskatning. Det er man vel egentlig også nødt til, når man er socialdemokrat. Såvidt jeg kan se — jeg håber, at jeg ikke tager fejl — har ministeren på enkelte punkter

[Erik Eriksen.]

taget et vist hensyn til den kritik, som i sin tid fremførtes imod kommissionsforslagets udformning.

Den vigtigste indvending mod kapitalvindingsskatten er, at den inddrager fortjenester under beskatningen, altså fortjenester, der i vid udstrækning er fiktive, idet de jo ganske givet i de fleste tilfælde vil bero på en forringelse af pengenes værdi. Jeg minder om, at man fra erhvervenes side stærkt har fremhævet de meget uheldige konsekvenser, som en sådan beskatning kan få som følge af, at den vil føre til en konfiskation af en del af den realkapital, som er bundet i virksomheder, hvadenten det nu er indenfor landbrug eller indenfor byerhverv, og særlig uheldigt vil det være, at provenuet af en sådan skat vil vokse med stigende fart, efterhånden som pengeværdiens forringelse skrider fremad. Det rammer noget væsentligt, når man fra erhvervenes side betegner denne skat som en skat på møntforringelsen. Jeg skal minde om, at det — hvis jeg er rigtigt orienteret — var et væsentligt motiv for skattekommissionens forslag om denne skat, at man derigennem kunne inddrage det, man kalder samfundsskabte værdier. Heroverfor er fra forskellig side, også fra erhvervenes, anført, at sådanne værdier i det væsentligste angår faste ejendomme, og for deres vedkommende er der jo gennem den grundstigningsskyldlov, vi fik i 1950, gennemført en skærpet beskatning, som netop skulle have til formål at inddrage disse grundværdistigninger. men iøvrigt er der i forbindelse med ejendomsbeskatningen en hel række ting, som min partifælle, det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, vil komme nærmere ind på, når han får ordet.

Jeg vil derfor i det store og hele indskrænke mig til her at pege på de administrative vanskeligheder, som jeg tror i høj grad vil gøre sig gældende ved udskrivning af en kapitalvindingsskat. Jeg har nok set, at den højtærede finansminister erkender, at denne skat vil medføre et meget stort arbejde for skattemyndighederne og også vil medføre vanskeligheder ved praktiseringen.

Kapitalvindingsskatten med den skattesats på 35 pct., der er foreslået, vil uden tvivl få dyb, indgribende betydning for mange af de skatteydere, den rammer, og det må

derfor påregnes, at skattens udskrivning vil kræve en meget omhyggelig gennemgang af alle foreliggende oplysninger, og at det næsten i hvert enkelt tilfælde må ventes at komme til evindelige diskussioner — for at sige det meget mildt — mellem skatteyderne og skattemyndighederne. Jeg kan egentlig slet ikke se — nu er jeg ikke tekniker — hvorledes det skal være muligt — i mange tilfælde vil det i hvert tilfælde ikke være det — at få en rigtig opgørelse af den skattepligtige avance. De ikke-regnskabsførende skatteydere vil da kun i meget få tilfælde kunne fremskaffe de nødvendige oplysninger, og når de ikke kan det, er de vel prisgivet? Hvad er de ellers? Jeg kan ikke lade være med igen at minde om finansministerens interesse for opsparingen. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at hvis ministeren på de områder, vi behandler i dag, får magt, som han har agt, så rettes der et voldsomt stød mod resterne af den sparevilje, der endnu findes her i landet.

Jeg går ud fra, at den højtærede finansminister har læst „Politiken“s leder for i lørdags, hvori ministeren får at vide, at han i sin argumentation for dette forslag er i besiddelse af, hvad bladet kalder en virkelig grovkornet logik. Jeg ved ikke, om det gør noget indtryk på ministeren at få dette stempel fra radikalt hold — for ikke at blive misforstået vil jeg gerne sige: fra fornuftigt radikalt hold. Jeg synes ikke, at ministeren har været heldig på dette område. Det foresvæver mig, at man i Sverige for 6—7 år siden overvejede indførelsen af en sådan kapitalvindingsskat, men veg tilbage for det. Der foresvæver mig noget om, at daværende finansminister Wigfors nedsatte et udvalg, som talte bl. a. repræsentanter for den svenske fagbevægelse, men at man frarådede gennemførelsen af et sådant forslag. I stedet for anbefalede man en vis lempelse af de hidtil gældende regler på disse områder.

Jeg kommer så til aktieselskabsbeskatningen. Jeg har naturligvis med interesse hørt på de udtalelser, der er fremført tidligere i dag, men man kan vel sige, at den største del af den for rationalisering og investering nødvendige opsparing i vore dage sker gennem aktieselskaber. Dette er meget betydningsfuldt. Den tidligere regerings forslag var søgt udformet på en sådan

[Erik Eriksen.]

måde, at der ikke ved den foreslåede indførelse af en stærkt forenklet proportional beskatning ville indtræde væsentlige forskydninger i det enkelte aktieselskabs skattebyrde. Skattekommissionens forslag gik ud på en brat overgang fra den nuværende progressive til en proportional beskatning af selskaber. I den anledning blev der erindret mig om, fra erhvervsorganisationernes side rejst stærk kritik og påvist uheldige virkninger for erhvervslivet af de voldsomme forskydninger i det enkelte aktieselskabs skattebyrde, som ville blive resultatet, hvis kommissionsforslaget gennemførtes. Denne kritik søgte vi at tage i betragtning, da den tidligere regerings forslag blev udarbejdet. Ved fastholdelse af fradragsretten for betalt skat og ved forslaget om et 5 pct.s kapitalfradrag viste det sig muligt at udforme en beskatningsordning, hvorved det enkelte selskabs skattebyrde blev nogenlunde uændret i forhold til den nuværende.

Såvidt jeg kan se, har finansministerens forslag ikke taget hensyn til erhvervenes ønsker om at undgå de forstyrrelser i selskabernes beskatningsform, jeg har nævnt. For mig at se følger finansministerens forslag stort set kommissionsforslaget og vil derfor resultere i, at de selskaber, som har en relativ lav indkomstprocent og derfor i øjeblikket beskattes med en tilsvarende lav skatteprocent, vil få deres skattebyrde væsentligt forøget, i nogle tilfælde — siger man til mig — måske endda fordoblet, medens selskaber, som i øjeblikket har en høj indkomstprocent og derfor beskattes med en relativ høj skatteprocent, vil opnå betydelige lettelser. Hertil kommer, at den samlede udskrivning ifølge finansministerens forslag forhøjes med ca. 10 pct. Hvad det vil betyde for opsparingen og for produktionen, kan man vel nok se.

Jeg må også nævne en bestemmelse i den nugældende lovgivning, en bestemmelse, som vi i vort forslag søgte opretholdt, og som er af stor betydning for de aktieselskaber, der udfolder virksomhed udenfor landets grænser, nemlig bestemmelsen om fritagelse for at betale skat af indkomster, der er indtjent ved virksomhed i udlandet. Denne bestemmelse foreslår finansministeren ophævet. Jeg kan i dette øjeblik ikke se rettere, end at ophævelsen af denne

bestemmelse må medføre en svækkelse af dansk aktivitet udadtil, og at den derfor også må få skadelige virkninger på vor indtjening af fremmed valuta. Det er formentlig ellers noget, vi allesammen har interesse i.

Jeg har sagt, at finansministerens forslag i almindelighed savner bestemmelser, der kan virke som incitament, som opmuntring til opsparing og investering. Alligevel findes der med hensyn til selskaber en bestemmelse, som i motiverne angives at være begrundet i netop dette hensyn. Det er bestemmelsen i statskattelovsforslagets § 60, der giver aktieselskaber mulighed for efter ansøgning at opnå tilladelse til afdragsvis betaling af skatten af den del af indkomsten, der ikke udbetales som udbytte. Det er oplyst overfor mig, at det også hidtil har været muligt for aktieselskaber, som er i likviditetsvanskeligheder, at opnå henstand med skattebetalingen, og når det er rigtigt, er lovforslaget på dette punkt uden reel betydning. Så synes bestemmelsen alene at være inddat, for at den højtærede finansminister kan hævde, at også han har tænkt på nødvendigheden af at fremme investeringen, men det kan ikke betegnes som en reel skattemæssig begunstiggelse for aktieselskaber, der investerer.

Jeg kommer derefter til reglerne om opgørelse af den skattepligtige indkomst. Finansministerens forslag er her på en række punkter præget af den samme tendens til skærpelse af ligningsreglerne, som gjorde sig gældende i skattekommissionens forslag. Såvidt jeg kan se, rammer disse skærper for de fleste punkters vedkommende de selvstændige erhvervsdrivende indenfor landbrug og byerhverv. Disse skærper vil i flere henseender kunne føre til væsentlige forhøjelser af de beløb, der skal opgives som skattepligtig indkomst. Jeg skal kun pege på de skærper, som jeg synes er de vigtigste. Jeg må da for det første nævne avance ved afståelse af maskiner, inventar o. lign. Denne skal i fremtiden beskattes uden de begrænsninger, der gælder i øjeblikket, og som dog var søgt opretholdt i martsforslaget. Sker afståelsen af sådanne aktiver som et led i en samlet afhændelse af erhvervsvirksomhed, skal der efter forslaget betales kapitalvindingsskat af avancen. Denne meget betydningsfulde skærpelse vil uden al tvivl virke stærkt begræn-

[Erik Eriksen.]

sende på overdragelsen af aktiver af den art, jeg her har peget på. For industriens og landbrugets vedkommende må det ventes, at denne beskatning i bedste fald vil forsinke hensigtsmæssige, ønskelige, i mange tilfælde nødvendige udskiftninger af maskiner og den slags, fordi der i mange tilfælde, navnlig hvor der er afskrevet kraftigt, vil fremkomme betydelige skattepligtige indkomster ved salg. Jeg tror, at enhver der har mindste føling med praktisk erhvervsliv, ved, at dette er meget stærkt og vel navnlig er stærkt nu, da genopbygningen efter krigen de fleste steder i Europa er skredet så langt frem, at konkurrencen begynder at melde sig. Denne skærpelse forekommer mig urimelig.

Det andet punkt, jeg vil nævne, er bestemmelsen om, at værdien af varer, som den skattepligtige har udtaget til eget forbrug, skal ansættes efter detailprisen. Det er også en betydningsfuld skærpelse af de hidtil gældende regler. Urimeligheden i denne bestemmelse synes jeg også viser sig deri, at en virksomheds arbejdere og funktionærer, som køber varer til eget forbrug i virksomheden til lavere priser end detailprisen, ikke omfattes af denne bestemmelse. For fabrikanter og grossererere — for nu at gå videre med betragtningen — betyder bestemmelsen, at der ved værdiansættelsen af de udtagne varer ikke blot skal tages hensyn til den avance, som virksomheden selv ville opnå ved salg, men at prisen yderligere skal forøges med den avance, som detaillisten og eventuelle mellemhandlere lægger på, inden varen når frem til forbrugerne. For landbrugets vedkommende må det vel antages, at denne nye bestemmelse vil blive benyttet af ligningsmyndighederne til at gennemføre forhøjelser af det skønsmæssigt ansatte privatforbrug, som lægges til grund, når der er tale om den indirekte opgørelse af den skattepligtige indtægt. Det kan i mange tilfælde for smålandbrugere og også for andre naturligvis, hvis der f. eks. er en stor børneflokk, komme til at betyde overordentlig meget.

Martsforslaget indeholdt en tilskyndelse til arbejdsgiverne til at yde tilskud til pensionsfunds og hjælpefunds derigennem, at sådanne tilskud for halvdelen ved-

kommende skulle være fradragsberettigede, medens resten skulle afskrives over 5 år. Såvidt jeg kan se, er denne tilskyndelse i det væsentlige blevet fjernet i regeringens forslag, hvorefter sådanne tilskud i det store og hele kun skal kunne afskrives over 5 år. I øjeblikket gælder der en afskrivningstid på 6—10 år for tilskud af denne art.

Endvidere indfører finansministerens forslag en stramning i retten til at fradrage rationaliseringsudgifter. I martsforslaget opretholdt vi den gældende praksis, hvorefter sådanne udgifter normalt tillades fradraget fuldtud i indkomsten, medens kun ekstraordinært store udgifter henvises til afskrivning over en årrække. Det fremgår af motiverne til finansministerens forslag, at han finder det rimeligt at fastsætte en maksimumsgrænse for afskrivningen af sådanne rationaliseringsudgifter. Det er klart, at en sådan begrænsning nødvendigvis vil gøre virksomhederne mere tilbageholdende end hidtil, når det drejer sig om at iværksætte noget nyt, at rationalisere, og såvidt jeg har forstået, er rationaliseringsspørgsmålet netop i øjeblikket meget brændende indenfor dansk industri, som det vel er det på alle områder.

For at drage yderligere en parallel mellem dette forslag og vort forslag skal jeg nævne, at martsforslaget indeholdt en vigtig nydannelse, hvorefter personer, der tog del i opsparingsordninger, kunne opnå betydningsfulde lempelser i beskatningen. Dette forslag er blevet genfremsat af regeringen, men rigtignok i stærkt beskåret skikkelse, idet lempelser efter regeringsforslaget kun kan opnås, for såvidt angår opsparingsordninger, der tager sigte på alderdoms- eller familieforsørgelse, hvorimod der i modsætning til martsforslaget ikke kan opnås lempelser for deltagerne i andre opsparinger.

Den højtærede finansminister er i det hele taget ikke en mand, der giver op på halvvejen, og det kan han selvfølgelig tage som en kompliment fra mig; i dette tilfælde er det dog ikke tænkt som en sådan. Jeg har villet pege på, at han tager det hele med. Ud fra sin opfattelse og sine motiver glemmer den højtærede minister ikke noget. For at undgå at indtægter undslipper beskatning i tilfælde af en skatteydners død, foreslår han gennemført meget vidtgående bestemmelser i retning af at sikre, at enhver

[Erik Eriksen.]

indtægt, som en skatteyder ved sin død endnu er beskattet af, også fortsat kommer frem til beskatning. Det er meget komplicerede bestemmelser, som i den anledning foreslås gennemført, og som for mig at se må kræve et ganske betydeligt administrationsarbejde, men desuden — og det er det, jeg har fæstet mig ved — vil den foreslåede nyordning få overordentlig hårde virkninger for enkerne, som efter de nugældende regler har et berettiget krav på efter udløbet af det skattehalvår, hvori ægtefællen er afgået ved døden, at blive sat i skat på grundlag af den forventede fremtidige indtægt. Jeg synes ikke, at finansministeren skal røre ved dette forhold; det kan i mange tilfælde være hårdt nok endda for de pågældende.

Kontrolbestemmelserne skærpes også betydeligt i forhold til det, vi kender i dag. Naturligvis må vi alle tilstræbe den størst mulige retfærdighed, det er ikke det, der kan herske forskellig mening om, men vi må også passe på ikke at ende i det, som man fra flere sider har kaldt politistaten. Den vigtigste bestemmelse, eller rettere den vigtigste nydannelse, går ud på, at skattemyndighederne, og det vil vel sige skatterådene, amtsligningsinspektorerne, ligningsdirektoratet og måske flere, skal kunne aflægge besøg, og det vil altså sige kontrolbesøg, hos enhver erhvervsdrivende, der fører regnskab, hvadenten den pågældende skatteyder ifølge lovgivningen har regnskabspligt eller han ikke har det, og et sådant kontrolbesøg kan foretages, uden at der foreligger nogen mistanke om urigtig selvangivelse. Har jeg ikke ret, når jeg mener, at sådan som bestemmelsen er formuleret, giver den myndighederne adgang til når som helst og uden at angive nogen begrundelse at indfinde sig hos skatteyderen og forlange sig forelagt regnskabsbøger og bilagsmateriale? Jeg mener, at kontrolbesøg efter formuleringen i lovforslaget også kan foretages med andre formål end at kontrollere den pågældende skatteydere selvangivelser. Er dette ikke rigtigt? Jeg vil tro det. Det kan blandt andet ske for at skaffe sig oplysning om andre skatteydere forhold. Der kan også foretages kasseeftersyn og undersøgelse af regnskaber for det løbende regnskabsår, selvom der endnu ikke er ind-

sendt nogen selvangivelse, der hviler på dette materiale. Jeg vil nødigt bruge stærke ord, men alt i alt må den foreslåede kontrolbestemmelse siges at være overordentlig vidtgående. Forholdet er jo det, at den i realiteten sætter de regnskabsførende skatteydere under det offentliges permanente tilsyn.

I forhold til de nuværende regler ligger skærpselsen vel deri, at der i øjeblikket kræves en konkret mistanke, for at kontrolbesøg kan aflægges. Loven kræver, at særlige forhold skal tale herfor, og det vil i praksis vel blive fortolket som ensbetydende med, at der skal kunne påberåbes bestemte grunde for aflæggelse af disse kontrolbesøg. Endvidere kan kontrollen efter de nugældende regler kun angå den pågældende skatteydere egne skatteforhold og kan kun berøre det regnskabsmateriale, som ligger til grund for de allerede indsendte selvangivelser.

Jeg tvivler ikke på, at den højtærede finansminister vil sige til mig: ja, men tag den dog med ro, kære, for jeg skal love dig for, at myndighederne vil benytte bestemmelserne med den samme takt, som de har udvist hidindtil. Der er bare det kedelige ved det, at den højtærede minister kan ikke give nogen sikkerhed på dette område. Det afgørende for mig er altså, at lovforslagets bestemmelser åbner perspektiver, som peger hen imod det, man med et kedeligt ord har kaldt politistat.

Jeg har altså draget visse sammenligninger, ikke fordi jeg mener, at der ved denne første behandling i den forstand skal gås i enkeltheder; det er slet ikke det, jeg opfordrer til. Jeg ved udmærket, at det ved denne lejlighed først og fremmest er det principielle i lovforslagene, som skiller, der skal fremdrages, og derfor vil jeg naturligvis med særlig og afgørende interesse lytte til den højtærede ministers svar, når han kommer til det, jeg kalder det mere principielle. Herom vil jeg altså slutte med at sige, at mit helhedsindtryk af denne buket af forslag til en skattereform er, at det på flere områder er et teknisk fremragende arbejde, der er udført, et arbejde, vi alle har råd til at komplimentere både den højtærede minister og hans embedsmænd for for den indsats, der ligger bag disse lovforslag. Men som jeg allerede har antydnet, ville det have været klogt af regeringen, om den havde

[Erik Eriksen.]

bemærket sig den modstand, som den dog må vide findes, ikke blot her i tinget, men også ude i befolkningen mod skattefradragsreglens delvise afskaffelse.

Der er også andre skønhedsfejl, men jeg er så optimistisk at tro, at også de skønhedsfejl kan ministeren se, og at vi om saglige enkeltheder — som jeg har nævnt en hel del af — vel kan forhandle og tale os tilrette.

Jeg må imidlertid sige, at når jeg ser tendensen, den tydeligt udtalte tendens, i disse lovforslag, og jeg kan for den sags skyld tage den højtærede indenrigs- og boligministers forslag med, er jeg ikke i tvivl. Der er tale på mange områder om megen socialisering — og altså i dette tilfælde ad beskatningens vej. Det er den mest bekvemme, men også den farligste vej, og derfor vil jeg sige, at hverken jeg eller mit parti vil være med til at indføre de færdelsesregler, regeringen her foreslår. På mange områder støder vi på en tankegang og på principper, som jeg ikke blot må advare imod, men som jeg efter evne vil bekæmpe. Det er derfor for mig og for venstre aldeles afgørende, om den højtærede minister er i stand til at gå ind på vor tankegang. Kan ministeren det, er vi parat til saglig og til positiv forhandling; men det kan ikke ske med forslag, der begynder med delvis afskaffelse af fradragsreglen. Jeg kender udmærket godt alt det, der teknisk kan fremføres mod fradragsretten; men det står nu engang fast, at er denne fradragsret først fjernet, er vejen banet for en virkelig total skatteplyndring. Fradragsretten har den absolut gode egenskab, at den sætter en grænse for, hvor vidt beskatningen kan gå — det er noget, skatteyderne også vil forstå — og hvis vi prisgiver denne ret, er vi faktisk allesammen i farezonen. Derfor er det min opfattelse, at vi skal beholde denne styrthjelm på hovedet under den køretur, som vi iøvrigt er ude på.

Mit partis stilling vil — som nævnt — være afhængig af, om finansministeren kan gå ind på vor tankegang, med andre ord: om den højtærede finansminister her i dag kan give tilsagn om, at han i sommerens og efterårets løb vil omarbejde de forslag, vi her behandler, omarbejde dem på en sådan måde, at fradragsretten bliver bevaret. Det kan jo ikke være nogen nyhed for

den højtærede minister, at vor stilling vil være afhængig af hans svar her — og det er noget meget afgørende. Kan ministeren svare ja, er vi parat til samarbejde; kan den højtærede minister ikke det, er jeg ikke i tvivl om, at hans intelligens allerede har givet ham viden om vor stilling fremefter.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet til kl. 13³⁰.

Mødet udsat kl. 12¹⁰.

Mødet genoptaget kl. 13³⁰.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov nr. 301 af 6. juni 1946 om statens tjenestemænd. (Se sp. 5597).

Forhandlingen om forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalindvinding m. fl. lovforslag genoptoges.

Alfred Bøgh: Det er min opgave at fremsætte nogle bemærkninger angående de lovforslag, der særlig vedrører kommunerne, både hvad angår kommuneskatterne og de ændrede refusionsregler for kommunernes udgifter.

Det foreliggende lovkompleks er betegnet som en skattereform, og det er fra regeringens side fremhævet, at man har bestræbt sig for at gennemføre en stærk forenkling af både det gældende skattesystem og de ofte meget indviklede refusionsregler kommunerne og staten imellem. Lad mig sige straks, at en virkelig forenkling vil blive hilst med den allerstørste glæde. Når man har arbejdet med disse ting i amts-, sogne- og skatteråd, er man tilfulde klar over, hvor stor en lettelse og besparelse det ville blive for administrationen, hvis en virkelig forenkling blev gennemført. Der er vist ikke mange udenforstående, der aner, hvilken administration de nugældende skattelove

[Alfred Bøgh.]

medfører. Alle de mange skattearter skal beregnes hver for sig og skal bogføres hver for sig både i skattelisterne og senere i restancelisterne. Endvidere har udviklingen medført, at de indtægter, der er ansat ved den foreløbige ligning, senere ændres i langt flere tilfælde end tidligere, og det bevirker, at der ud til kommunerne går en stadig strøm af af- og tilgangsordrer på skatter. Ændringer i indkomsterne medfører omberegning af en mængde forskellige skatter, ofte tillige af børnetilskuddene. Det ville i virkeligheden forfærde enhver fornuftig borger at se de papirbjerge, som myndighederne skal benytte hertil. Hver eneste ændring skal af kommunerne nøje placeres i bogholderiet, hvor den hører hjemme, og erfaringen viser, at der skal en umådelig påpasselighed til, hvis der ikke skal komme kludder i skatteregnskabet. Det er givet, at for hver eneste skatteart, der bortfalder, vil tusinder af kroner være sparet i administrationsudgifter.

Det samme gør sig i nogen grad gældende med hensyn til refusionsreglerne for de mange forskelligartede udgifter, der afholdes af kommunerne. Jeg skal blot som eksempel nævne, at man på amtskontorerne hævder, at det er en fuldstændig matematisk rebus eller opgave, som skal løses, når de forskellige tillæg til lærerlønninger skal beregnes.

Forenkling og simplificering er altså i allerhøjeste grad tiltrængt, og mit parti vil være let at få i tale, når det drejer sig herom. Det skal ikke nægtes, at disse bestræbelser i nogen grad er lykkedes gennem det arbejde, der ligger bag skattelovskomplekset. Spørgsmålet er så, om dette arbejde er lykkedes, uden at det medfører en sådan ændring i byrdefordelingen og principper, at den strider imod vore anskuelser, og uden at man lader problemer ligge, som det vil være rimeligt at søge løst, når så dybtgående ændringer søges gennemført. Og det mener vi fra mit partis side langt fra er tilfældet. Det vil jeg forsøge at belyse, særlig

hvad angår amtsskatterne, og dem vil jeg derfor først beskæftige mig med.

Utilfredshed med skatter vil der vel altid være, men den vil også altid være størst og mest bitter, hvor store grupper af befolkningen føler, at der er pålagt dem en urimelig særskat fremfor andre borgere, og sådan føles netop de nugældende amtsskatter. Det gør de med rette, og jeg skal forsøge at redegøre for, hvorfor det er sådan.

Efter gældende lov udskrives amtsskatterne som bekendt udelukkende på fast ejendom, det vil sige bygningsværdi og grundværdi. Og hvilke formål går skatterne så til? Jeg skal nævne nogle poster af budgettet for mit eget amt, Aalborg. Der er udgifter vedrørende arbejdsanstalter og mødrehjælpsinstitutioner m. m. Det andrager på vort budget 200 000 kr. Er det let for amtets ejendomsbesiddere at forstå, at disse opgaver udelukkende påhviler dem? Der er udgifter vedrørende fri proces, af mindre omfang ganske vist, men det er dog 20 000 kr. Hvorfor er det ejendomsbesiddernes opgave ene at give ubemidlede retshjælp, hvor rimeligt og nødvendigt det end er, at de skal have den? Der er udgifter til jordemodervæsenet. De figurerer med 137 000 kr. på vort budget. Hvorfor i al verden er det alene disse skatteydere, der skal bære dem? Det sker dog af og til, at storken også aflægger besøg hos præst og degn og mejeribestyrer og uddeler og mange flere, som ikke svarer skat til dette udmærkede formål. Desuden er der store udgifter til skolevæsen, vejvæsen og mange andre ting, men i særlig grad til sygehusvæsenet. Det er altsammen formål, som alle andre borgere i amtet nyder godt af og i nøjagtig samme forhold som den gruppe, der betaler det. Det er ikke at undres over, at netop denne skat har skabt en umådelig bitterhed.

Der var en tid, da man betegnede ejendomsskatterne som faste skatter. Den tid er jo forlængst forbi. I mit eget amt er grundskyldspromillen steget fra ca. 7 i 1939—40 til nu ca. 23, og jeg er fuldstændig på det rene med, at den nærmeste fremtid

[Alfred Bøgh.]

vil give yderligere stigning, selvom det nu foreliggende lovforslag vedrørende amtskatterne bliver gennemført.

Jeg har med disse bemærkninger forsøgt at vise, at der er al god grund til at foretage en dybtgående ændring af amtsbeskatningen netop nu, da man vil betegne de fremsatte forslag som en skattereform. Men desværre løses denne sag ikke på tilfredsstillende måde ved det fremsatte lovforslag. Ganske vist vil amtskommunerne få forskellige udgiftslettelser til et beregnet beløb på 15,7 mill. kr. Dette opnås ved, at udgifter til arbejdsanstalter overgår til sogne- og købstadkommuner, udgifter vedrørende mødrehjælpsinstitutioner, fri proces, omskrivning af realregistre og en del udgifter af mindre omfang overgår til staten. Endvidere nedsættes amtskommunernes udgifter til skolefonden, og tilskuddene til sygehusudgifter forhøjes fra 50 til 60 pct. Beregnet på grundlag af året 1951—52 vil dette altså betyde en lettelse for amtskommunerne på de nævnte 15,7 mill. kr.

Samtidig foreslås det i loven om ændring af kommunale ejendomsskatter, at skatten af forskelsværdien, det vil altså sige bygningsværdien, fremtidig helt bortfalder, og det fremhæves, at de foreslåede udgiftslettelser er store nok til at dække bortfaldet af bygningsskatten, så udskrivningen på grundskyld ikke vil stige. Dette er sikkert rigtigt for det år, beregningen er foretaget for, men enhver, der kender til amtskommunale forhold, ved, at en stærk stigning i grundskyldspromillen alligevel vil komme med det samme. Det vil den for det første på grund af de nyligt skete lønstigninger, der vil virke meget stærkt på sygehusenes budgetter, og for det andet, fordi sygehusvæsenet takket være lægevidenskabens store fremskridt er inde i en udbygning, der bl. a. kræver flere og flere specialafdelinger, en udvikling, som i virkeligheden ingen tør tage ansvaret for at standse. Nogen dybtgående reform af den uretfærdige amtsbeskatning må man desværre med stor beklagelse konstatere ikke sker.

Endvidere må det stærkt fremhæves, at der ved det foreslåede bortfald af bygningsskatten sker en betydelig ændring af byrdefordelingen. Alle ved, at efter de gældende bestemmelser hviler bygningsskatten hoved-

sagelig på bymæssige områder med villa-kvarterer. Når denne skat bortfalder, flyttes byrden uvægerlig ud i de rene landdistrikter. Vi kan ikke fra vor side anerkende rigtigheden heraf. Det er en kendsgerning, at udviklingen med stærke skridt går den vej, at landbrugsarealerne formindskes år for år og byerne vokser. Vi må gå stærkt imod, at skattebyrden lægges helt modsat denne udvikling. Som et eksempel på virkningen af bygningsskatten kan jeg nævne, at i mit eget amt falder over en fjerdedel af amtets samlede bygningsskat i en enkelt af de ca. 70 kommuner. I adskillige andre amter med store bymæssige områder er det ligetil, at forholdet vil være endnu mere grelt.

Som før nævnt må mit parti dybt beklage, at regeringen ikke på dette område har benyttet lejligheden til i højere grad og på bedre måde at gøre årgammel uret god. Vi må forbeholde os under et kommende udvalgsarbejde at søge frem til et langt mere tilfredsstillende resultat, og jeg vil oprigtigt håbe, at det må lykkes.

Ved gennemgangen af lovforslagene iøvrigt synes det at fremgå, at nogen lempelse af grundskatten er der ikke tale om, snarere tværtimod.

Fælleskommunal indkomst- og formueskat bortfalder og indregnes på forskellig måde i andre skatter. Stats- og fælleskommunal bygningsskat fikseres og bortfalder efterhånden. Den hidtidige grundskyldskat til staten bibeholdes, og de 4,4 pro mille, der blev indført med udligningsfondens oprettelse, slipper man heller ikke af med. I denne forbindelse har jeg lyst til at sige, at når det i forbindelse med kapitalvindingsafgiften er nævnt, at man vil søge ejendomsskylden ansat til værdien i handel og vandel, da kan man vist ikke helt se væk fra, at også dette kan få nogen indflydelse på grundskatterne i fremtiden.

I forslaget vedrørende kommunale ejendomsskatter ses det, at en begyndende afvikling af bygningsskatten er formålet. Særlig grund er der til at bemærke de nye bestemmelser om ligningsforholdet i sognekommunerne. I § 6, stk. 4, tilsigtes det at fastlæse ligningsforholdet mellem ejendomsskat og indkomstskat til at ligge mellem 40 og 60. Kommuner med ligningsforhold under 40 kan kun ændre opad i fremtiden. Hvor ligningsforholdet er over 60, kan det

[Alfred Bøgh.]

kun ændres nedad. Ligningsforhold under 20 og over 80 skal efterhånden ændres henimod mindst 20 og højst 80. Også disse bestemmelser vil der være grund til at underkaste en nøje vurdering. Det oplyses i bemærkningerne, at over halvdelen af landets kommuner anvender ligningsforhold, der ligger mellem 40 og 60. Hvorvidt dette er tilstrækkelig begrundelse til at danne fremtidig norm, stiller jeg mig tvivlende overfor. Der savnes oplysning om, hvorvidt tendensen i en årrække ikke er gået i retning af at ændre ligningsforholdet til gunst for fast ejendom. Jeg tror, det er sådan, og det vil være ganske naturligt, hvis det er det, der er sket. Udviklingen er hele tiden gået i den retning, at indtægtsmassen er steget langt stærkere udenfor landejendommenes kreds end indenfor, ganske simpelt fordi antallet af skatteydere udenfor landbruget er vokset, hvorimod de andres antal er stagneret. Jeg tror derfor, at bestemmelsen om at ændre den høje ejendomsbeskatning nedad er overflødig, og at bestemmelsen om, at der i visse tilfælde kun kan ændres opad, er farlig, fordi den kan hindre gennemførelse af et ligningsforhold, der er rimeligt og mere retfærdigt netop under hensyn til den udvikling, der sker i mange kommuner.

Lovforslaget om kommunal indkomstskat indeholder dybtgående ændringer: personfradrag på indtil 1 500 kr., det dobbelte for ægtepar og med adgang til at forhøje fradraget for alders- og invaliderentmodtagere samt for personer over 65 år; det kan vi tale om, det skiller os ikke dybt. Den foreslåede faste skatteprocent for alle således reducerede indtægter på indtil 16 000 kr. angiver heller ikke store principielle skillelinier.

Men når vi derefter kommer til § 10 og § 11 om kommunal tillægsskat, må det siges, at bestemmelserne her er af meget, meget vidtrækkende karakter. Tillægsskatten betragtes som en udligningsordning, hvorved det tilstræbes, at indtægter over 16 000 kr. efter personfradrag beskattes ens over hele landet. Tillægsskatteprocenten beregnes ens for hele landet og skal udgøre den procentsats, der fremkommer af den samlede kommunale beskatning for indtægter over nævnte grænse og summen af disse indtægter. Denne procent forhøjes

derefter med 4, hvilket begrundes med, at man, som det hedder, vil skabe mulighed for en vis opsparing til fordel for samtlige kommuner. I de enkelte kommuner svares tillægsskatten kun, hvor skatteprocenten er lavere end den for hele landet beregnede procent og kun med den procentsats, der angiver forskellen. Der betales endvidere kun af den del af indkomsten, der overstiger førnævnte 16 000 kr. Provenuet indgår i en kommunal tilskudsfond, der efter indenrigs- og boligministerens afgørelse, men efter indstilling af et råd med tilslutning af finansudvalget skal anvendes til betrængte kommuner: til amtskommunerne, når landbrugets rentabilitet falder, og til bykommunerne, når arbejdsløsheden stiger.

Hele denne ordning betragter vi i mit parti med meget stor skepsis. At den vil betyde en udligning er givet; men vi mener, at virkningerne er ret uoverskuelige, og vi er ikke tilhængere af tanken om at oparbejde en ny pulje og foretage en vis opsparing af skatteydernes penge. Den mener vi at de bedst kan foretage selv. Ser man denne ordning i relation til bestemmelserne om ligningsforholdet, har vi også betænkeligheder. Det forekommer mig, at resultatet må blive, at man i kommuner med høj ejendomsbeskatning vil have en lavere indkomstskatteprocent, og jeg kan ikke se rettere, end at følgen heraf vil blive, at tillægsskatten bliver højere. Altså kommer skatteyderne dér fra asken i ilden. De svarer først en høj ejendomsskat, og dette får, såvidt jeg kan se, til følge, at de også kommer til at svare en høj tillægsskat. Vi er indforstået med, at erhvervsskatterne bortfalder, men den foreslåede udligning må ændres gennemgribende for at opnå vor tilslutning.

Iøvrigt er det ikke min hensigt at komme ind på alle enkeltheder i de vidtrækkende lovforslag. Det vil heller ikke være muligt for mig.

Det er anført, at det indkomststab, som kommunerne lider ved bortfald af erhvervs- og selskabsskat, ydes der erstatning for ved ændret fordeling andre steder. Jeg er nu langt fra sikker på, at navnlig købstadkommuner helt vil godtage denne forklaring.

I forslaget til de ændringer i forsorgsloven m. v., der er nødvendige på grund af udligningsfondens bortfald, bemærkes, at

[Alfred Bøgh.]

refusionsgrundlaget for den del af udgifterne, det er meningen at udligne blandt kommunerne, er ændret; hvor man hidtil har haft både bygningsværdi og grundværdi med i beregningsgrundlaget, er nu bygningsværdien udgået, således at byrden i højere grad også her hviler på grundværdien alene.

Jeg anerkender fuldtud, at lovforslagene på mange felter vil bevirke en forenkling — det både erkender og anerkender jeg, men alligevel forekommer det mig, at hele lovkomplekssets tendens går i den retning — jeg tænker også her på statskatterne — at endnu større byrder skal lægges på færre skatteydere.

Uden at være helt enig med gamle fader Holberg fristes jeg dog til at citere, hvad han skrev i sin dagbog i anledning af hartkornsskatten i 1662:

„Det er et falsk og skadeligt principium at lægge størst byrde på den, som bedst kan tåle at bære den, såsom de fattige derved styrkes udi deres dovenskab, og de velhavende tabe lyst til arbejde, som de mærke blive dem til skade. De onde følger vil blive, at en arbejdsom og duelig mand fordømmer sin flittighed, på hvilken ligesom straf lægges, og græmmer sig ved, at han skal bære byrder for sin nabo, efterdi han haver slæbt og arbejdet, medens den anden haver drukket og sovet.“

Vel skal byrden lægges på de bredeste skuldre, det er vi klar over i vort parti; men overdriver man, kan de onde følger blive som forudsagt af førnævnte gamle herre.

I min virksomhed som skatterådsformand traf jeg en skatteyder, en ældre bonde, der havde forset sig og åbent indrømmede det. Men han kviede sig ved at skrive under på forligstilbuddet. For, som han sagde, han havde slæbt og stridt ærligt for hver eneste skilling, og det står skrevet, at man skal ikke binde mulen på den okse, der tærsker.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg tror, det er nyttigt for os at lægge os dette på sinde ved den videre behandling af disse lovforslag.

Poul Møller: Som andre talere har gjort her i dag, vil jeg gerne på mit partis vegne

først aflevere en kompliment til den højtærede finansminister. Jeg vil gerne have det hurtigt overstået, for det bliver den eneste, og jeg beder derfor den højtærede finansminister om at værdsætte den derefter. Jeg vil komplimentere finansministeren for den dristighed, han og hans ministerkolleger har vist ved at fremsætte disse forslag, for den hurtighed, hvormed de er udarbejdet, og for den principfasthed, hvormed forslagene tilsigter at lægge en torpedo under den ark, som det nuværende samfund er.

Selvom den højtærede finansminister i sin fremsættelsestale præsenterede dette kompleks som et tilbud til flid, til sparsommelighed og til opsparingsvilje, så forekommer det mig, at bag de smukke ord skjuler sig med disse forslags gennemførelse begyndelsen til enden for et samfund; der er bygget på den private ejendomsret; thi hermed er der åbnet mulighed for en uindskrænket beskatning, der udelukkende sættes i kraft efter den grundsætning, at et flertal har lov til at tage fra et mindretal, hvad det vil. Jeg bestrider, at dette er i overensstemmelse med demokratiske grundsætninger, og jeg bestrider, at det er i overensstemmelse med det, der er den almindelige opfattelse af ret og rimelighed. Vi slipper derfor ikke i de kommende måneder for at diskutere, hvor meget det er statens ret at tage fra borgeren eller rettere, hvor meget det er borgerens pligt at yde, om borgerne er pligtige til at yde alt — eller op til $\frac{3}{4}$ af deres indkomst — som vederlag for at eksistere i et velordnet samfund.

Den højtærede finansminister må åbenbart have misforstået Lukasevangeliets ord, thi deri hedder det: „Alt hvad der er mit er også dit“ — og slet ikke omvendt. Det er forsåvidt trist, at finansministeren har stillet sin omfattende tekniske indsigt og viden til rådighed for et foretagende, der lugter så langt væk af partipolitiske formål som disse forslag; men han har selv villet det, og derved er der altså desværre intet at gøre.

I de mange år, vi har drøftet en skattereform, har vi vel egentlig set hen til, at denne skulle opfylde følgende fire formål. For det første skulle den gøre lovgivningen lettere forståelig for borgerne, skabe forenkling, for det andet skulle den formindske administrationen eller i hvert fald muliggøre

[Poul Møller.]

en rationalisering af administrationens arbejde, for det tredje skulle den skabe en lettelse i beskatningen for merindtægter og altså derigennem styrke viljen til arbejdsindsats, og for det fjerde skulle den fremme opsparing, som vi har erfaret i efterkrigsårene er dansk økonomis Achilleshæl. Jeg vil gerne vurdere det foreliggende kompleks, som vi i dag har til behandling, ud fra disse fire grundlæggende synspunkter, som i og for sig alle blev fremhævet i den højtærede finansministers fremsættelsestale. Jeg fik endda det bestemte indtryk af denne fremsættelsestale, at den højtærede finansminister virkelig for alvor mente, at disse fire synspunkter var tilgodeset i de foreliggende lovforslag. Jeg er imidlertid langt fra overbevist om, at den højtærede finansminister har nået sine mål, hvis disse fire hensyn tilsammen virkelig har været målsætningen ved udarbejdelsen af dette forslag til skatterreform.

Det burde være overflødigt at bemærke, at der i et så omfattende kompleks, som her behandles, er en række bestemmelser af teknisk karakter, som også vil have vor interesse, bl. a. af den grund, at ikke få af forslaget's detaljer er hentet fra den tidligere regerings skatteforslag af 8. marts i fjor.

I det nye statsskatteforslag har man samlet 248 paragraffer, hvilket i sig selv er et drabeligt tal. Det skyldes formentlig, at man, ligesom i forslaget i fjor, har ment det rigtigt at kodificere hele den af landskatteret og ligningsråd skabte praksis i en samlet lov. Jeg ved, at der kan rejses vægtige indvendinger imod dette princip, bl. a. den, at lovfæstelse af en praksis medfører, at den ikke længere kan ændres ved en ny praksis, men kun ved lovændringer. Derved bliver dette nye system i flere henseender mindre smidigt end det nuværende, der har udviklet sig naturgroet i praksis. Hertil kommer, at en så detaljeret lovgivning meget nemt udelukker, at skattemyndighederne i praksis ved analogislutninger løser foreliggende problemer. I samme omfang en lovgivning tenderer imod at være udtømmende, i samme omfang udelukker den analogislutninger og tillader kun modsætningslutninger ved lovens fortolkning.

Jeg skal ikke hæfte mig yderligere ved

disse tekniske indvendinger, for også jeg mener, alt taget i betragtning, at det principielt er at foretrække, at loven bliver den egentlige retskilde i skattespørgsmål. Men dette synspunkt må så på den anden side medføre, at vi ser os nøje for, at vi ikke udelukker borgerne fra rettigheder, som i dag er hævdvunden praksis, og en meget nøje bearbejdelse af lovens detaljer vil være nødvendig, hvis ikke en kodifikation skal gøre mere skade end gavn.

Den højtærede finansminister har opnået en del forenkling ved at slå de nuværende skalaer i indkomstbeskatningen for stats-skat, den fælleskommunale udlignings-skat, værnescatten og tillægsindkomsts-katten sammen. Forsåvidt angår samarbej-dningen af den fælleskommunale indkomst-skat og den ordinære statsskat, skal den højtærede finansminister ikke møde ophæ-velser fra vor side — den samme tanke fandt udtryk i vort statsskatteforslag af marts i fjor — men vi er ingenlunde overbevist om, at det er rimeligt nu at lade værnescatten og tillægsindkomsts-katten gå ind i den almindelige skatteskala. Disse beskatningsformer er af det høje ting be-tragtet som midlertidige, medens de ved dette kompleks bliver gjort permanente. Jeg indrømmer, at man kan have forskellig opfattelse af mulighederne for disse skatte-formers bortfald, men ingen af os kan se ind i fremtiden, og giver reducerede forsvarsudgifter os virkelig mulighed for at lette beskatningen, kan vi i dag gøre det ved at afskaffe værnescatten til gavn for de borgere, som den i november 1950 blev pålagt, medens dens indarbejdning i den ordinære statsskat — med de erfaringer, vi har — formentlig vil gøre det politisk uhyre vanskeligt at gennemføre en lettelse netop for de indkomster, som er blevet bebyrdet med værnescatten. Det samme gælder i og for sig den midlertidige tillægs-indkomstskat, og jeg forudser derfor, at denne tilsyneladende forenkling betyder, at vi aldrig slipper af med disse midlertidige skatteformer. Det kan derfor ikke komme bag på den højtærede finansminister, at vi ikke giver alverden for denne form for forenkling.

Ser vi derfor bort fra den midlertidige beskatning, altså værnescatten og tillægs-indkomstskatten, så bliver de to nuværende

[Poul Møller.]

skatter, den ordinære statsskat og den fælleskommunale udligningsskat, i virkeligheden afløst af tre, nemlig den såkaldte proportionale statsskat, den progressive statsskat og den kommunale tillægsindkomstskat. Dette vil næppe virke forenkling og gøre det lettere for borgeren at finde ud af, hvad han skal betale i skat.

Man har anført, at skattereformen vil gøre det lettere for borgerne at udregne deres skattetilsvær, når de har afsluttet deres selvangivelse. Jeg tror det ikke, og jeg skal nævne nogle eksempler derpå.

I øjeblikket har vi den enkle, og jeg har vel lov at sige fortrinlige regel, at alle betalte skatter kan fradrages ved indkomstopgørelsen. Det er ligetil, det kan enhver finde ud af, og det finder enhver ud af; det er ikke det, der volder hovedbrud ved selvangivelsen. I stedet for foreslår finansministeren nu, at kun den kommunale skat kan fradrages. I sig selv kræver denne nye regel større indsigt i skattelovgivningens end den bestående fradragsregel; men denne viden er ikke engang tilstrækkelig. Man skal derudover vide, at ved beregningen af den kommunale tillægsskat må end ikke kommuneskatten fradrages. Altså, man skal kende reglen om, at det kun er kommuneskatten, der må fradrages, og vil man beregne sin kommunale tillægsskat, må man vide, at her må man ikke fradrage sin kommuneskat. Det er betydelig mere kompliceret end den nuværende klare og enkle regel, at alle skatter må fradrages. På dette punkt i alt fald kræver forslaget større viden; her er finansministerens forenkling udtryk for en forværring, der forholder sig til forenkling som rod til ro.

På samme måde med de nye personlige fradrag, som finansministeren foreslår. Disse personlige fradrag er forskellige for statskatten og den kommunale beskatning, og ved udregningen af skatten må man være opmærksom på, at de personlige fradrag ikke finder sted ved beregningen af den progressive tillægsskat til staten. Også her synes det, at finansministeren har inddraget nogle parceller med ukrudt og krat i skattelovgivningens almindelige jungle. Klaring skaber det i alt fald ikke.

Ser man på den amfibieskat, finansministeren har foreslået, og som kaldes kom-

munal tillægsskat, er det ikke engang teoretisk nogen givet at vide, hvad han skal betale i kommunal tillægsskat, hvis størrelse ikke blot afhænger af økonomien i den kommune, den enkelte bor i og kender, men af samtlige kommuners økonomi. Der vil løbe meget vand i stranden, før det lykkes finansministeren at overbevise ret mange om det geniale i denne nydannelse.

Dens primære virkning vil blive mindre agtpågivenhed overfor kommunale udgifter. Den vil vanskeliggøre det for kommunerne at føre en selvstændig skattepolitik, og dens konjunkturudjævnende formål vil være illusorisk, da det med de erfaringer, vi har, må påregnes, at tilskudsfondens midler vil blive anvendt i den almindelige statshusholdning og derfor ikke være tilstede, den dag der bliver brug for dem. Når staten til sin tid skal udrede de midler, som den i mellemtiden har lånt af tilskudsfonden, kan det kun ske ved øget beskatning eller optagelse af lån, således at den konjunkturudjævnende funktion bliver nytteløs.

Denne kommunale tillægsskat med dens tilskudsfond bærer derfor ikke på nogen måde præg af at være tænkt som en forenkling i forhold til det bestående system. Man har nærmest indtryk af, at finansministeren har indført dette nye omsvøbsdepartement, ikke for at hidføre forenkling, men simpelthen fordi han har set sig gal i hovedet på den kendsgerning, at der endnu 20 år efter, at socialreformens mellemkommunale refusionsforbund trådte ud i livet, fortsat er kommuner, der holder en lavere skatteprocent end andre. Det må ikke kunne betale sig at bo i kommuner med lav skatteprocent, i hvert fald ikke, hvis ens skattepligtige indkomst ligger hinsides det jerntæppe, som finansministeren ved denne skattereform ruller ned mellem befolkningsgrupperne. Derfor har vi fået dette amfibium af en tillægsskat og tilskudsfond. Derfor får vi præsenteret en skat, som ingen moders sjæl kan beregne, når han indsender sin selvangivelse.

Jeg har egentlig aldrig forstået, hvad vi skal med det kommunale selvstyre, hvis vi på forhånd skal afskære en betydelig del af de kommunale skatteborgere fra at få glæde af dette selvstyre. Det er iøvrigt ikke rimeligt at opstille en ordning, der betragter skatten som den eneste faktor, og på grund-

[Poul Møller.]

lag af skatteprocentens forskellighed kræve udligning. Der er jo også andre faktorer, f. eks. transportudgifter. Men iøvrigt forstår jeg slet ikke, hvorfor det er et mål i sig selv, hvorfor det er et politisk mål, at en mand i Nørre Nissum skal betale samme skat som en mand i Nykøbing F. Hvad formål tjener denne lighedsgrundsætning? I hvert fald ikke forenkling og fornuftig økonomi.

Den højttærede finansminister har tilsyneladende afskaffet den mellemkommunale refusion, men også kun tilsyneladende, thi han har blot afløst den med en anden form for mellemkommunal refusion. Finansministeren foreslår, at de sociale udgifter skal refunderes med henholdsvis 50 pct. og 95 pct. Det lader sig høre, men når man derefter påligner kommunerne en trediedel af det samlede udbetalte tilskud efter tilsvarende regler, som tidligere anvendtes ved fordelingen af refusionsforbundets udgifter, så ser jeg egentlig ikke megen forenkling i denne del af komplekset. Hvad enten man sætter ølse for eller ølse bag, pølsen beholder dog sin smag.

Vender man sig derefter til den foreslåede børnetilskudsordning, vil man ligeledes se, at den forenkling, som finansministeren har villet, er gået tabt og blevet til forvirring, fordi det med djævelens vold og magt måtte undgås, at skatteborgere, der ligger hinsides det finansministerielle jerntæppe, får nogen glæde på noget punkt af denne skattereform, medens til gengæld borgere på den side af jerntæppet, hvor flertallet af finansministerens vælgere befinder sig, ikke må lide nogen skade. Vi har derfor fået en regel med undtagelser og undtagelsers undtagelser, der leder tanken hen på Kapers tyske grammatik, som finansministeren formentlig kender. Principielt ligger børnetilskuddene fast, 330 kr., 300 kr. og såvidt jeg husker 270 kr., men da finansministeren har frataget selverhvervende hustruer deres hustrufradrag, og da dette ikke må gå ud over hustruer med børn, så foreslår finansministeren, at børnetilskuddene skal forhøjes, hvor hustruen har selverhverv, og denne forhøjelse skal ske efter et ret indviklet system. Da denne undtagelse fra den almindelige regel om børnetilskud imidlertid kunne medføre, at også selverhvervende hustruer på den anden side jerntæppet kunne få nogen kompen-

sation for det bortfaldne hustrufradrag, må finansministeren foreslå den undtagelse fra undtagelsen, at disse pariaer gradvis skal miste deres forhøjede børnetillæg. Enkelt er det ikke — og rimeligt er det heller ikke.

På samme måde med de enlige forsørgere. Da finansministeren ved sin forenkling af forsørgerbegrebet hårdt og brutalt har kastet de enlige mødre og fædre ud i den kolde sne og stillet dem lige med ugifte uden børn, har han måttet foreslå forhøjelse af børnetilskuddet med 50 pct. for enlige forsørgere. Dette vil i område B — provinsbyerne — sige 150 kr. årligt. For en enlig, der i dag betragtes som forsørger, vil dette forhøjede børnetilskud ikke på langt nær dække skattestigningen; blot på en indtægt så beskeden som 6 000 kr. vil skattestigningen udgøre i nærheden af 200 kr., medens forhøjelsen af børnetilskuddet kun udgør 150 kr. i område B. Det er ikke enkernes, og det er ikke enkemændenes kår, finansministeren har villet højne med dette forslag. I denne henseende er forslaget altså direkte asocialt og udemokratisk, vendende den tunge ende nedad — for at bruge den sædvanlige socialdemokratiske terminologi.

Jeg har i den socialdemokratiske presse set anført, at den egentlige forenkling består deri, at vi i fremtiden får en proportional beskatning. Jeg skal ganske se bort fra, hvorfor den proportionale skat skulle være enklere end den progressive, jeg skal også lade være med at hæfte mig ved det egentlig ganske opsigtsvækkende, at socialdemokratiet — netop socialdemokratiet — i princippet foretrækker proportional skat fremfor progressiv skat. Det skal jeg ganske lade ligge, det hele turde nemlig være noget snak. Der er ikke noget som helst proportionalt i det forslag, som finansministeren fremsætter. For det første er der en meget kraftig progression i den statslige tillægsskat, for det andet er selve den proportionale skat progressiv, den angiver en progressiv skala fra lidt over 5 pct. til meget nær 29 pct., hvortil kommer den progressive tillægsskat, der får progressionen til at stige til højder, som vi i hvert fald ikke hidtil har kendt her til lands. Det er sandheden om denne del af forenklingen.

Det er mit håb, at ærede medlemmer af det her fremførte vil have forstået, at det ikke er alt i denne skattereform, der peger

[Poul Møller.]

mod forenkling, at man måske tværtimod skal lede med lup for i dette system at finde noget, der gør skattereglerne klarere og mere letfattede, enklere og mere rationelle for den borger, der skal regne sit skattetilsvaret ud.

Jeg skal herefter vende mig til den del af komplekset, som skal formindske det administrative besvær, skabe enklere og mindre administration.

Gennemgår man de vældige forslag med dette for øje, skal jeg ikke underkende, at der i dem findes administrative forenklinger, som også vi vil være interesserede i at bidrage til gennemførelsen af. Men jeg har ikke forstået det som min opgave her i dag at pege på de ting, vi er enige om, tværtimod må det være min opgave som opponenter at fremhæve de svage sider, bl. a. i et spin-kelt håb om, at finansministeren vil tage hensyn hertil, inden komplekset påny skal spadsere revy for det høje ting til efteråret.

Man kommer vist, alt taget i betragtning, ikke uden om, at der i forslagene, som de her foreligger for os, tilsammen skjuler sig mere administration end i den gældende lovgivning. I bemærkningerne har man fremhævet, at det administrative besvær lettes ved overgangen til faste procent-satser. Det er vel tilfældet; men man skal nu ikke overvurdere denne fordel. I de fleste kommuner har man jo ganske simple tabeller, som man slår op i for at konstatere, hvad en given indkomst skal betale i skat. Det er ikke skatteberegningen, men indkomstopgørelsen og opkrævningen, der sluger mest arbejdskraft, og i denne henseende rummer forslaget ikke megen forenkling.

Vi ønsker — jeg vil gerne understrege det så kraftigt, jeg kan — at ligningen bliver gjort effektiv; men når finansministeren vil have kontrol med indkøb af selv-jævne, dagligdags indbogenstande, skal han i hvert fald ikke regne med, at en sådan foranstaltning, hvis den skal have nogen værdi, vil mindske administrationen. Vi har intet imod, at løn til hushjælp kontrolleres, men mindre administration vil det næppe give. Ser man på opkrævningsbestemmelserne, vil den foreslåede overgang i bykommunerne til 10 skatteterminer måske være særdeles kærkommen og naturlig i flere tilfælde og i flere henseender; men det vil

betyde øget administration, øget opkrævningsbesvær. Således kan der nævnes flere bestemmelser, som vil forøge administrationen og forøge udgifterne til administrationen.

Hertil kommer de nye skatteobjekter, som den højtærede finansminister har udpeget sig. Lad mig nævne kapitalvindingsskatten, der for at være effektiv vel må kræve en kolossal administration med megen kontrol. Der må vel næsten foreskrives pligt for køberen til at indberette til ligningsmyndighederne ethvert tilfælde af køb af effekter, som er kapitalvindingsskat underkastet. En sådan pligt har man ganske vist i dag, for så vidt angår faste ejendomme; men man må fremtidig have noget tilsvarende for maskiner, inventar, afståelse af forretninger, gaver og gratialer. Der bliver en hel del skriveri om denne skat, også fordi man formentlig indtil dommedag vil strides med skattevæsenet om, hvorvidt vurderingen pr. 1. januar 1956 har været korrekt. Jeg skal senere gøre nogle bemærkninger om, hvorvidt denne meget høje kapitalvindingsskat tilfredsstiller min gruppes principielle syn på beskatningen. Jeg har her blot villet fremhæve den som en af de ting, der vil forøge administrationen og forøge skattemyndighedernes arbejdsopgave.

På samme måde som kapitalvindingsskatten vil dødsboafgiften forøge administrationens arbejdsbyrde.

Mest besvær vil imidlertid den foreslåede omlægning af udbetalingen af børnetilskud nok volde. Da vi i sin tid, i 1950, indførte børnetilskuddene, var vi alle enige om, at de skulle modregnes i skattetilsvaret. Derved blev børnetilskudsordningen en vigtig ingrediens i bestræbelserne for at gennemføre en differentieret skattepolitik, der tog hensyn til børnetallet, altså skatteevnen. Dette princip har man nu forladt. Af hensyn til nogle klager, som kommer fra en meget lille del af befolkningen, skal staten nu til at optræde som barnepige for hver eneste familie med børn her i landet. Medens manden normalt er den skattepligtige, skal betale skatten og i hvert fald hæfter for denne, skal kommunerne nu sørge for hvert halve år at udbetale børnetilskud til samtlige mødre her i landet. Jeg kan love den høje regering, at der ved denne foranstaltning skabes en administration, som

[Poul Møller.]

den aldrig har set magen til. Ikke blot skal moderen have beløbet udbetalt; men myndighederne, det vil sige de sociale udvalg, skal også efter forslaget undersøge, om moderen lever sammen med barnet. Hvis dette ikke er tilfældet, skal børnetilskuddet udbetales til den, der faktisk forsørger barnet. Dette vil i sandhed give anledning til, at de arme sociale udvalg skal gøres bekendt med alle de tilfælde af separation og faktisk adskillelse, som plager vort land. Dramaer vil blive oprullet for socialkontorernes assistenter, før man finder ud af, hvem der faktisk forsørger et barn. Det er en skidt ordning at bringe samtlige landets mødre til at møde på kommunekontorerne og hæve børnetilskud, når man samtidig tvinger samtlige fædre til 10 gange årligt at fremstille sig for at betale skat — man synes oprigtig talt, at den enes gang kunne spares.

Med denne nye børnetilskudsordning som prikken over i'et vover jeg derfor at påstå, at dette kompleks af love vil forøge administrationen og ikke formindske den; i den retning vil forventningerne, om man overhovedet har haft nogle, blive skuffet.

Den højtærede finansminister har fremhævet det som et af forslagets adelsmærker, at det vil medføre en betydeligt lavere beskatning af merindkomster. Det samme fremgår af de beregninger, som departementet har opstillet i den såkaldte roman, som ledsager forslaget.

Det er i virkeligheden særdeles angribeligt, at disse beregninger er opstillet, uden at man har henledt den ukyndige læsers opmærksomhed på, at de kun gælder med afgørende modifikationer. De gælder nemlig kun det første år. Det er klart, at når først fradragsretten sætter ind på indkomststigningen, forsvinder finansministerens hele beregning ud i tåge.

Ser man på den samlede skat af en givet indkomststigning på 1 000 kr. på mandens indkomst, så vil den, hvis indkomsten i forvejen er 6 000 kr., efter den gældende

ordning for et ægtepar i København andrage 22,6 pct., efter forslaget 26,6 pct. På en indkomst på 8 000 kr. — altså en typisk arbejderindkomst — vil skatteligningen efter den gældende ordning være 25,5 pct., efter den højtærede finansministers forslag 26,6 pct. For indtægter over 10 000 kr. og op til godt 14 000 kr. vil forslaget give en lille fordel, dog ikke nær så stor som det forelagte materiale giver anledning til at tro. Ved 10 000 kr. drejer det sig om 29,7 pct. efter den gældende ordning og 26,6 pct. efter forslaget. Men allerede ved en indkomst på 15 000 kr. er denne beskedne fordel fejtet væk, da bliver den samlede skat af en indkomstligning på 15 000 kr. 37,6 pct. og efter den højtærede finansministers forslag 40,3 pct. Går vi højere op, så lades alt håb naturligvis ude!

Tænk vi os nu, at det ikke er manden, men hustruen, der skal tage et ekstrarbejde — det er jo en meget almindelig konkret afvejning, som en mængde familier står overfor, kort sagt, kan det betale sig at lade hustruen tage et arbejde til f. eks. 1 000 kr. — vil forskellen blive endnu mere grel, vil den nuværende ordning med hustrufradraget i langt højere grad animere til en øget arbejdspræstation. Herom kan der ikke være skygge af tvivl, medmindre det drejer sig om meget, meget børnerige familier.

Konklusionen, jeg gerne vil drage af disse bemærkninger, er, at merindtægt for de fleste borgere beskattes mildere efter det bestående system end efter forslaget. Men dermed falder en af de mest afgørende anker imod den gældende fradragsret bort. Der er altså ikke tale om, at det nye system giver nogen fordel i denne henseende; tværtimod vil altså de fleste indkomstligninger blive ramt hårdere efter forslaget end efter den bestående ordning.

Jeg vil gerne udtrykke min glæde over, at den højtærede finansminister ved sit forslag virkelig har givet anledning til, at dette spørgsmål nu er blevet endevendt og belyst så grundigt, at en af hovedankerne

[Poul Møller.]

imod det bestående systems skattefradragsret er bortfaldet. Jeg går imidlertid ud fra, at den højtærede finansminister i virkeligheden har haft en anelse herom. Så meget mere vanskeligt er det derfor at forstå, at han ikke har opgivet sit forehavende med skattefradragsrettens ophævelse.

Jeg skal slet ikke indbyde til en længere diskussion om, hvorvidt den fuldstændige ophævelse af fradragsretten til staten er i overensstemmelse med de løfter, som den højtærede udenrigsminister og den højtærede statsminister gav i radioen umiddelbart forud for sidste folketingsvalg. Det var ved den lejlighed, statsministeren kaldte mit partis påstand om socialdemokratiets hensigter i denne sag for „grove og bevidst usandfærdige“. Men hvad var det egentlig, den højtærede statsminister sagde om sit eget partis skattehensigter? Han udtalte — jeg udbeder mig tilladelse til et par korte citater —:

„Vi skal sikre, at det kan betale sig, at hustruen kan tage arbejde, uden at disse ekstraintægter beskattes op til 50—60 pct., som det sker nu.“

Den højtærede statsminister er nu medforslagsstiller til et forslag, som fjerner hustrufradraget fuldstændigt, og som beskatter hustruens ekstraintægter på en ganske anden probat måde, end tilfældet er efter den bestående ordning, både i det første år og på længere sigt.

Den højtærede statsminister udtalte yderligere, da han i sin højtidelige tale redegjorde for sit partis skatteprogram:

„Fradragsretten skal bevares for al betalt skat indtil 6 000 kr.“

Jeg tror ikke, nogen vil mene, at det forslag, der nu er til behandling, omend ikke til forhandling, på nogen måde er identisk med det givne løfte. Jeg ved, at man har henvist til personfradraget, der for ægtefæller er 5 000 kr. Nuvel, men er løftet da opfyldt for enlige, og for de nye enlige — enker og fraskilte, ofte med børn — som finansministeren med et pennestrøg har givet en ganske urimelig skattemæssig belastning? Den højtærede statsminister sidder folketingets talerstol næst nu, ikke mindst på grund af det tillokkende program, han ridsede op i valgkampens 12. time, og som blev fremlagt med så megen inderlig-

hed, oprigtighed og styrke. Han vil formentlig forstå, om man en anden gang vil tage sig noget mere i agt for hans inderlighed og oprigtighed.

Man kan diskutere den bestående fradragsrets tekniske mangler og tekniske fordele i timevis. Man må i den forbindelse gøre sig klart, at skattekommissionen overhovedet har undladt at give dette spørgsmål en alsidig belysning. Man har helt overset dens betydning som regulator af den offentlige udskrivning af skatter her i landet, og man har undladt at pege på, at dens svagheit overfor svingende indtægter særdeles vel lader sig reparere ved retten til at overføre underskud fra det ene år til det andet, således som vi foreslog det i fjor. I det hele taget har vi aldrig fået den analyse af hele dette problem, som har været tiltrængt. Halvt gennemtænkte tanker har behersket drøftelsen med det resultat, at vi altså nu med hensyn til indkomststigninger ser, at følgen af fradragsrettens ophævelse er lige den stik modsatte af den almindeligt antagne.

Den højtærede finansminister ved, hvor flertallet er at finde i denne sag, men ved alligevel at fremsætte forslaget deklarerer han hele sit forslag til et underholdende spil for galleriet. Vil den højtærede finansminister have gennemført en skattereform, så bør han bruge sommeren til at stille sit forslag op med respekt for fradragsretten.

Jeg skal ikke kaste mig ind i en lang teknisk diskussion, da de foreliggende lovforslag tilfulde viser, at det slet ikke er det tekniske, men forøgelsen af skattetrykket, omfordelinger af skattebyrden, der har interesseret den højtærede finansminister.

Indkomsterne over 15 000 kr. er de første, der kommer til at mærke, hvad det betyder at fjerne det rent faktiske loft over skatten, som skattefradragsretten udgør. Til indtægterne under dette tal kan man vist rolig sige: „Giv tid — giv tid.“ Ingen havde jo tænkt sig, at åbningen for skattesluserne i første omgang ville medføre, at et flertal fik højere beskatning. Det har i enhver situation været socialdemokratiets kunst, at det var i stand til at sætte de mange op imod de få. Derved er skattegrænsen gradvis blevet forhøjet, fra maksimalt at udgøre nogle få procent til efter forslaget 75 pct. af bruttoindkomsten. I mange år havde

[Poul Møller.]

man fra socialdemokratiets side ingen interesse for fradragsretten, men da den begyndte for alvor at virke efter sin hensigt, da altså skattetrykket voksede så stærkt, at det bankede på det loft, som fradragsretten har skabt, så skulle dette loft væk, så har man fundet tekniske forklaringer og alt muligt andet, som man ikke har interesseret sig for før, og som kun er et påskud for at muliggøre en øget beskatning. Jeg tror de borgere, der i dag loves skattelettelse, burde se på, hvorledes udviklingen hidtil er foregået: hver gang man løftede skattegrænsen opadtil, så fulgte andre med — måske ikke straks, men 1 år eller 2 eller 3 år efter, og det vil også ske denne gang. Det ligger i selve denne skattelovs virkninger.

Med sin velkendte sans for ironi udtalte finansministeren, at dette forslag ville øge opsparingen — det var naturligvis ironi. Resultatet af den øgede beskatning for indkomster over 15 000—16 000 kr. vil naturligvis blive, at disse borgere dels må formindske deres opsparing, dels får dårligere råd til at klare for sig selv og sine egne. Anderledes kan det jo ikke gå.

I samme omfang som opsparingen og dermed kapitaldannelsen mindskes som følge af den øgede beskatning, vil staten træde til for at opretholde investeringen, nye statsmidler kræves, og nye skatter nødvendigøres; mellemstanden under de 15 000 kr. må derfor følge med. Der er ingen anden vej: indkomstudjævningen vil fortsætte dynamisk ved den af socialdemokratiet anvendte kombination af tilskudspolitik og skattepolitik.

Det er denne udvikling, vi protesterer imod, det er den, vi vil modsætte os, fordi den uvægerlig fører os ind i den socialistiske velfærdsstat, hvor statsmagten tager sig af alt, og hvor staten derfor også må tage alt.

Den private kapitaldannelse vil simpelthen få sit grundskud, hvis dette kompleks gennemføres. Den reelt højere formueskat, den øgede indkomstskat på opsparingsegnede indtægter, den forhøjede selskabskat, kapitalvindingsskatten og dødsbo-skatten i forbindelse med de højere arveafgifter og huslejeudligningsafgiften vil alt sammen medføre, at opsparingen og kapitaldannelsen mindskes så betydeligt, at en

skattefinansieret statsopsparing må træde i stedet, hvis man ønsker, at investering og produktion skal ligge på et nogenlunde højt niveau.

Netop på baggrund af, at vor opsparing i forvejen er for lille, må det i høj grad for-bavse, at regeringen rykker ud med et så koncentreret og voldsomt slag mod opsparingen, som tilfældet er. Finansministerens bekymringer for valutabalancen bliver sandelig ikke mindre, hvis han skulle få held til at få dette kompleks gennemført — men det håber han formentlig ikke engang selv.

Ved de foreslåede indkomstskatter ind-træder der for ægtepar en meget følelig forhøjelse allerede for indtægter imellem 15 000 kr. og 20 000 kr. En familie med 20 000 kr. får en forhøjelse på 422 kr. i København og 554 kr. i gennemsnit i landkommunerne. Det er mange penge, og det drejer sig jo slet ikke om velhavere, det drejer sig om indtægter, der før krigen var på godt 7 000 kr. På en indkomst på 50 000 kr. bliver forhøjelsen 4 600, 4 800 og 7 600 kr. i de tre områder. Det er vel rigtigt, at de pågældende personer udgør et mindretal af befolkningen, men dette berettiger ikke staten til at beslaglægge størstedelen af deres indkomst.

Det er imidlertid ikke kun de store indtægter, der rammes af den finansministe-rielle bandlysning. Det samme gælder næsten alle enlige. Ikke mindst de dårligst stillede med indtægterne ned til 4 000 kr. rammes føleligt. Jeg kunne forestille mig den harme, socialdemokratiet ville være optændt af, hvis vi havde foreslået, at enlige med 4 000 kr. skulle betale 122 kr. mere årlig i skat og enlige med 6 000 kr. 250 kr. mere. Her er der sandelig tale om en ungarlebeskatning, der forslår noget. Dette bliver så meget værre, fordi finansministe-ren overfører et stort antal personer, der tidligere har været betragtet som forsørgere, til gruppen enlige. Forsåvidt angår personer, der ikke har nogen at forsørge, lader dette sig diskutere, så er der megen rimelighed heri. Men når det også gælder enker, enke-mænd, fraskilte og separerede, der sidder med børn at forsørge, så er denne skematiske løsning altfor rigoristisk. De forhøjede børnefradrag for enlige kan ikke reparere dette forhold. De strækker ikke til til at dække skatteforhøjelsen, og de lider jo også

[Poul Møller.]

af den skavank, at de bortfalder, når barnet er fyldt 16 år. Men der sidder i Danmark i dag mange enlige, der forsøger at klare økonomien, således at de kan hjælpe med barnets uddannelse, også efter dets 16. år. Dem skubber finansministeren ud i mørket. En enke af denne kategori med 6 000 kr. i indkomst betaler i provinsbyerne i dag gennemsnitlig 911 kr. og skal efter forslaget betale 1 353 kr. Det er ikke nogen demokratisk eller social skattereform, der lader enker og enkemænd sidde med smerten; en så vanvittig forhøjelse af disse personers skat skal finansministeren ikke regne med støtte til. Selvom de ikke er mange, så har de også retten til at forsøge at fastholde en tålelig eksistens.

I indtægtsskatten ligger også en betydelig forhøjelse for ægtepar med selverhvervende hustruer uden børn og med eet barn. Er der flere børn, vil de øgede statstilskud i nogen grad opveje bortfaldet af hustrufradraget; dette gælder imidlertid ikke, hvis familiens samlede indtægt overstiger 20 000 kr.

Børnefradragene er også i de senere år i den socialdemokratiske agitation blevet udlagt som udemokratiske og asociale, fordi de giver større fordel for højt beskattede end for lavt beskattede. Det er en ny opdagelse, socialdemokratiet har gjort. Da det i eftersommeren 1945 vedtog sit efterkrigsprogram „Fremtidens Danmark“, stod der der at læse, at børnefradragene skulle forøges. Det var jo en ganske anden tankegang, nemlig den, at et vist eksistensminimum pro persona skulle være skattefrit. Også dengang måtte man vel have vidst, at det gav en større skattelettelse for dem, der betalte meget i skat, end for dem, der betalte lidt i skat. Nu er dette program-punkt i „Fremtidens Danmark“ altså asocialt, formentlig fordi det hindrer regeringen i at opnå den hårde beskatning af de store indkomster, som den ønsker.

Præcis den samme betragtning, som nu anføres for at slagte børnefradragene, kan jo fremføres imod f. eks. lønmodtagerfradraget, pensionsfradraget o. s. v. og vil måske blive det, når det passer i regeringens kram. Det gælder jo ethvert fradrag, at det batter mere, hvor skatteprocenten er høj, end hvor den er lav, men man kan næppe

gennemføre en skattelettelse, der på samme måde kommer dem tilgode, som betaler høj skat, og dem, der intet eller næsten intet betaler.

Ud fra disse synspunkter vil man forstå, at mit parti ikke er begejstret ved tanken om at opgive de børnefradrag, som hidtil har kunnet samle næsten enstemmig tilslutning i det høje ting.

Den højtærede finansminister har formelt foreslået formueskattens satser mildnet en smule. Lad mig straks sige, at forhøjelsen af bundgrænsen fra 20 000 kr. til 30 000 kr. er ganske utilfredsstillende, men selve nedsættelsen af satserne er jo kun en skueret og intet andet. I realiteten betyder finansministerens forslag en betydelig skærpelse af formueskatten og dermed af opsparingen. Det er indlysende, al den stund formueskatten ikke længere må fradrages i indkomsten. Dette forhold bevirker en kraftig stramning, så at personer med store formuer må aflevere 75 pct. af deres indkomst i skat. En formueindtægt på 100 000 kr. bliver beskattet med 75 000 kr., medens en almindelig indkomst på 50 000 kr. bliver beskattet med 23 000 kr. Det kan være nok, men manden med 100 000 kr. får altså lov til at beholde 25 000 kr., medens han med 50 000 kr. får lov at beholde 27 000 kr. Dette er lidet rationelt og viser, at satserne er dårligt afpasset indbyrdes. Det vil naturligvis medføre, at formueejeren foretager et formueforbrug i stedet for at aflevere tre fjerdedele til staten, og den opsparede kapital mindskes derved.

For at få fat i ethvert skatteobjekt foreslår finansministeren, at større indbo skal beskattes som formue. Der er folk, der selder deres penge op, der er andre, der sætter dem i kunstgenstande, møbler o. lign. Jeg fatter ikke, hvorfor de sidste skal straffes og de første gå ram forbi. Vi forudsætter naturligvis, at indkomsten har været underkastet den beskatning, som loven foreskriver. Det er overhovedet vanskeligt at finde en motivering for formueskatten; den eneste, der kan anføres, er jo dog, at formuen giver en vis afkastning, altså en økonomisk fordel, til sin indehaver. Det er afkastningen, man beskatter, men endnu har man ikke hørt, at „møbler, husgeråd og andet til husligt indbo hørende løsøre samt gangklæder, smykker, kunstgenstande, bogsamlinger o.

[Poul Møller.]

lign.“, som er opregnet i paragraffen, giver nogen afkastning. Denne skat er derfor en urimelighed. Den vil give kunsten stramme kår her til lands, medmindre staten — igen staten — skal ofre i dyre domme på indkøb af kunst. Den vil betyde, at vore bestående private kunstsamlinger vil spredes for alle vinde. Det vil simpelthen være en umulighed at holde sammen på de bestående samlinger, hvis lovforslaget vedtages.

Det er imidlertid ikke blot i den personlige indkomst- og formueskat, finansministerens manglende vilje til at støtte opsparingen har lagt sig for dagen. Det samme er tilfældet med den foreslåede kapitalvindingsskat. Da kapitalvindingen i almindelighed ikke vil være „samfundsskabt“, som det siges, på nogen anden måde, end at samfundet har skabt den pengeforringelse, som giver sig udslag i en højere realisationssum, har samfundet i virkeligheden ikke krav på nogen gevinst som følge heraf. Det rette forhold er jo, at der udenfor spekulationstilfældene blot finder en formueforskydning sted, og kapitalvindingsskatten bliver derfor en „kapitalvindingsskat“.

Når staten derefter kræver 35 pct. af denne formueforskydning og den nominelle formueforøgelse, foreligger der en faktisk formuekonfiskation på 35 pct. En sådan konfiskatorisk lov vil modvirke opsparing og investering og virke direkte forbrugsfremmende. Herom kan der næppe være tvivl.

Forslaget er også motiveret med et forenklingensformål. Man siger, at det i praksis har vist sig vanskeligt at sondre mellem spekulation og tilfælde uden spekulationshensigt. Det er muligt. Man fjerner måske en administrativ vanskelighed, men det kan ikke begrunde en uretfærdighed. At stille spekulanten lige med mennesker, der køber bolig, maskiner og andet til eget brug, kan ikke være den højeste retfærdighed.

Tilbage bliver yderligere det administrative besvær at finde ud af, hvornår anskaffelsen har været af erhvervsmæssig karakter, at vurdere, hvorvidt værdien pr. 1. januar 1956 har været ansat rimeligt, og at sondre imellem, om salget finder sted som led i en virksomheds ophør. Man får altså fortsat administrativt besvær, så af den grund skal man ikke foretrække en eller anden

skematisk skrivebordsløsning som rammer en mængde mennesker, også af dem, der ikke er velhavende, urimeligt hårdt.

Satsen 35 pct. lider iøvrigt af iøjnefaldende svagheder. Det kan ikke være rigtigt, at en mand, der sælger sit rækkehus, skal beskattes højere af den nominelle formuets stigning, end hvis han blev indkomstbeskattet, altså hvis salget var erhvervsmæssigt. I så fald ville han i de fleste tilfælde kunne nøjes med en skat på 29 pct., men nu skal han undgælde med 35 pct. til staten.

Finansministeren har foreslået, at hele den såkaldte gevinst, bortset fra 1 000 kr., skal underkastes denne kapitalvindingsskat, men kun halvdelen af tabet må fradrages i indkomstopgørelsen. Også dette viser tilfulde, at finansministeren kun har i sine tanker at plukke overalt, hvor blot den mindste marklilje kan plukkes.

En meget stor del af vort lands opsparing finder sted gennem virksomhedernes selvfinansiering. Jo bedre de er i stand til at foretage henlæggelse af deres overskud, jo bedre vil de være egnede til at foretage den investering, som kræves, hvis beskæftigelsen skal holdes højt, og hvis der skal sikres arbejde til de store årgange af unge, som i de kommende år melder sig på arbejdsmarkedet. Beskæftigelsen af en helårsarbejder i den danske industri koster 50 000 kr. i bygninger og maskiner. Jeg synes ikke, at finansministeren har haft denne for hele vor økonomi afgørende kendsgerning for øje ved udformningen af sit forslag om en selskabsbeskatning. I så fald var han ikke skredet til den betydelige forhøjelse af selskabsbeskatningen, som han har foreslået, og som ikke på nogen måde vil fremme produktionen. Finansministeren vil tage yderligere 43 mill. kr. i selskabskat. Det er dog en skilling, og det er en skilling, som vi ved vil nedsætte investeringerne med præcis det samme beløb og kræve nye statsinvesteringer, hvis ikke beløbet skal betales i form af højere arbejdsløshed. Vi vender os naturligvis også på dette område imod fradragsrettens fjernelse, og vi vender os imod den dobbeltbeskatning, der finder sted, når det såkaldte 5 pct.-fradrag foreslås afskaffet.

Vi er i dag i den situation, at vi snarere burde overveje en lempelse af selskabsbeskatningen end den stramning, som

[Poul Møller.]

finansministeren foreslår, og som han i hvert fald ikke skal påregne vor støtte til.

I flere andre henseender har finansministeren forringet selskabernes vilkår i forhold til vort forslag af marts i fjor. Henlægelsen til hjælpe- og undersøgelsesfonds for de ansatte er vanskeliggjort, og den foreslåede adgang til at yde henstand med skattens betaling er intet andet end en finansministeriel finte overfor selskaberne. Denne adgang har man i dag, og forøvrigt skal dansk erhvervsliv ikke bygge sin fremtid på henstand ved en nådesakt, men på, at der ydes den sådanne skattemæssige vilkår, at produktionen og investeringer lægges de færrest mulige hindringer i vejen.

Den foreslåede beskatning af brugsforeninger er naturligvis ganske utilfredsstillende. Forslaget betyder en nedsættelse af skattebyrden for disse foreninger, en nedsættelse, som på baggrund af de skatteforhøjelser, det private erhvervslivs folk underkastes, er ganske utilstedelig og kun fører spot til skade. Vi vil en fri og loyal konkurrence imellem privat og kooperativ virksomhed, men en sådan kan kun tilvejebringes, når statsmagten giver de to driftsformer ligelige konkurrencevilkår og ikke letter den ene driftsform, som her foreslæet, og tynger den anden.

Lad mig endelig tilføje, at der er visse ting i ejendomsskatteforslagene, som har vor sympati, og der er andet, som vi må vende os imod. Men der er heller ikke på dette område skabt den forenkling, den helhed, som kunne have været tiltrængt.

Ser man på virkningen af forslagene som helhed, så må man forbavses over, at de er blevet præsenteret i opsparingsens navn. Der er intet, der peger imod en øget opsparing. Ikke engang et så beskedent forslag som det, vi fremsatte i fjor, hvorved der blev mulighed for indenfor 600 kr. årlig at afslutte sparekontrakter med banker og sparekasser, har fundet nåde for den højtærede finansministers øjne. Der er derimod meget, der vil formindske opsparingen, der er meget, som i løbet af en årrække vil stille staten overfor nye opgaver, der er en indkomstudjævning langt udover det, som er statens ret, der er kort sagt en klar tendens imod en socialisering ad skattevejen af vort samfund.

Det er det afgørende for det konservative folkeparti. Til syvende og sidst må man ved bedømmelsen af disse forslag afgøre, om man vil et liberalt samfund, bygget på privat kapitaldannelse og privat opsparing, eller om man foretrækker den sociale velfærdsstat, hvor vejen til fremskridt går over statskassen. Jeg tror ikke, at vi kan leve af at fordele. Jeg tror ikke, at samfundet bliver rigere eller den enkelte lykkeligere derved.

Det er blevet sagt, at der trænges til en idédebat i dansk politik. Det gode er der ved de fremsatte forslag, at de vil rejse idédebatten i den kommende tid. Vi må nu tage definitivt stilling til, om vi skal gå videre ad den langsomme socialiserings veje, eller om vi skal stole mere på den enkelte end på staten og give den enkelte mulighed for igennem udfoldelse af sine talenter at skabe initiativ og fremskridt. „Vi kan ikke leve af at barbære hinanden“, udtalte H. N. Andersen, men det er det, finansministeren nu foreslår os, det er fordelingsteorien, der her står i fuld blomst, og man kan sandelig sige, at finansministerens appetit er steget under måltidet, og den vil stige yderligere, hvis det høje folketing giver sit ja-ord til dette kompleks. Lige kullede og lige ragede vil vi blive. Derfor er forslaget ikke en invitation til en forhandling, men en demonstration, som må besvares med et klart ja eller nej. Mit partis nej har den højtærede finansminister herved fået.

Bertel Dahlggaard: Uanset at de skatteforslag, der behandles her i dag, ikke har til formål at ændre den samlede skatteudskrivning hverken i opadgående eller i nedadgående retning, så må forslagene alligevel betegnes som det største og mest betydningsfulde skattereforforslag, der nogensinde er behandlet i det danske folketing. Man kan sige, at skattereformen i 1903 var i højere grad både på godt og ondt et brud med hidtidige skatteprincipper, men set med nutidens øjne var beløbene, det drejede sig om, så uendelig små, vel et par snese millioner indenfor både stat og kommune, medens der i de her foreliggende forslag flyttes rundt med skatterne indenfor et skatteområde vel på ca. 4 milliarder, og sammenligner man forslagene med det af den tidligere finansminister, det ærede med-

[Bertel Dahlgaard.]

lem hr. Thorkil Kristensen, i fjor fremsatte skattelovsforslag, da er forholdet omtrent som mellem en ny klædning og en gammel repareret frakke.

Stillet overfor et så omfangsrigt lovgivningsarbejde er det måske rimeligt, at jeg begynder med at sige et par ord om, hvad der virkelig er ros værd. Den højtærede finansministers reformforslag er teknisk set på de fleste områder et arbejde af betydelig kvalitet. Forslagene betyder en forenkling og systematisering, som vil kunne medføre store administrative besparelser, og det har glædet mig at se, at en ung finansminister med så gode evner og så stort mod har søgt at bryde sig vej i den jungle, som det danske skattesystem er. Forslagene viser, at finansministeren har en betydelig kombinationsevne, noget af det værdifuldeste for en politiker i almindelighed og en finansminister i særdeleshed. Vil det være ubeskedent, om jeg udtrykker håbet om, at finansministeren med denne kombinationsevne vil sætte sig høje mål og også, i hvert fald efterhånden, åbenbare den karakterstyrke, der skærmer mod fristelser, som det for den, der skal værne folkets fælles kasse og rigets mønt, er vanskeligt at undgå.

Må jeg i den forbindelse gøre en bemærkning i anledning af en udtalelse af det ærede medlem hr. Erik Eriksen. Det ærede medlem brugte det udtryk, at fremsættelsen af disse lovforslag i den foreliggende form var en udfordring til folketinget. Det giver mig anledning til at sige, at nu bør man være sig for at forplumre de parlamentariske begreber. Det er en regerings ret at fremsætte ethvert forslag, der udtrykker regeringens anskuelser, og dens ret at søge at vinde tilslutning til sine anskuelser her i tinget og i befolkningen, hvad enten dens forslag er gode eller dårlige. Derefter er det folketingets ret at ændre disse forslag, og det vil der også blive rig anledning til, hvad angår de foreliggende forslag. Det er her i denne sal, magten er samlet. Man kan have den mening, at det ville have været klogt af den nuværende regering, om den i sine forslag på et par punkter havde taget større hensyn til anskuelser, der næres udenfor regeringens eget snævre parti; det ville måske have beredt forslagene en lettere vej

gennem tinget. Det er imidlertid også en regerings suveræne ret at handle mindre klogt, og deri ligger i og for sig ikke en udfordring af parlamentarisk karakter.

Efter denne indledning vil den højtærede finansminister måske finde det rimeligt, at jeg ser den nye klædning lidt efter i sømmene. Jeg roste den højtærede minister for de store forenklinger, disse lovforslag indeholder, men jeg må desværre tilføje, at der er punkter, hvor ministeren ligesom er standset på halvvejen, og der er andre punkter, hvor han skaber ny indviklet administration, som må undgås. Som eksempel på tilfælde, hvor forenklingen er standset på halvvejen, vil jeg nævne den mellemkommunale refusion. Lovforslaget bevarer den mellemkommunale refusionsordning under en noget ændret form. Jeg må bede ministeren medvirke til, at vi nu endelig og uigenkaldelig kommer bort fra denne æske. Måske vil det være af værdi et øjeblik at dvæle ved den mellemkommunale refusionsordnings oprindelse og historie, som måske står lidt dunkelt for adskillige yngre medlemmer af tinget.

Baggrunden for refusionsordningens oprettelse i 1933 var, at socialreformen ophævede den ældgamle ordning, hvorefter forsørgelseskommunen bevarede forsørgelsespligten for den, der fraflyttede kommunen, indtil den pågældende efter sit 18. år havde haft fast bopæl i mindst 5 år i en anden kommune. Efterhånden som landkommunerne sendte deres befolkningsoverskud ind til byerne, kom denne ordning selvfølgelig til at indebære store økonomiske forpligtelser for landkommunerne. Denne gamle ordning ville man i 1933 gerne bort fra på grund af dens omstændelighed, det store administrative besvær, den medførte, og dens ofte meget usmagelige spillet bold mellem kommunerne om, hvilken kommune forsørgelsesbyrden for den enkelte skulle påhvile. Den mellemkommunale refusionsordning skulle erstatte den gamle ordning og holde indvandringskommunerne skadesløse for, hvad de mistede ved dens ophævelse.

I den første tid kom den nye ordning til at virke ganske godt efter sin hensigt, men 1930ernes kriser og store arbejdsløshed bevirkede, at refusionsordningen efterhånden medførte en fristelse for visse kommuner

[Bertel Dahlgaard.]

til at give understøttelse i stedet for arbejde. Derved blev refusionsordningens udligning forskudt i uheldig retning. Det førte til, at man ved gennemførelsen af den fælleskommunale skatteudligning i 1937 lod den fælleskommunale udligningsfond overtage en trediedel af den mellemkommunale refusionsordnings forpligtelser, hvorved denne refusionsordning kom til at virke på en mindre understøttelsesmasse. Denne ændring var under de ekstraordinære forhold dengang ikke blot sagligt forsvarlig, men absolut nødvendig. Desværre måtte den samtidig medføre, at den i forvejen lidet overskuelige refusionsordning blev endnu mere indviklet. Når man tænker på de utallige taler og avisartikler, som i tiden derefter blev begået vedrørende disse materier, og hvori man ofte forvekslede refusionsordning med udligningsordning og sammenblandede ting, som ikke havde noget med hinanden at gøre, kan det næsten svimle for en.

Begge disse udligningsordninger bør nu forsvinde. Refusionsordningen er en udligning på budgettets udgiftsside, og den fælleskommunale udligning er en udligning på budgettets indtægtsside. Derfor må der ved denne skattereform kunne ske en sådan udligning gennem skatte- og tilskudsordningen, at refusionsordningens udligning kan undværes og hele denne administration spares. Det er helt urimeligt indenfor milliardbudgetter at opretholde en indviklet ordning for kun at foretage en udligning på ca. 9 mill. kr.

Som et eksempel på et område, hvor den højtærede ministers forslag skaber ny og indviklet og meget stor administration, skal jeg nævne den form for skat på kapitalvinding, som foreslås. Med denne skat på kapitalvinding bevæger vi os på et af de allervanskeligste skatteområder, fordi det er så svært at afgrænse de forskellige forekommende tilfælde af økonomiske handlinger i det praktiske liv. Da skattekommissionen i sin tid foreslog denne nydannelse i vor skattelovgivning, havde kommissionen en stærk følelse af disse vanskeligheder. Kommissionen undlod at stille forslag om skatteprocentens højde, kommissionen frarådede at inddrage obligationsomsætning under kapitalvindingsskatten, og det fore-

sloges, at et nettotab i det enkelte år kunne overføres til fradrag i de følgende år uden nogen tidsbegrænsning samt endelig, at der skulle fastsættes et antageligt skattefrit mindstebeløb, så skatten kun skulle betales af det overskydende beløb. Når jeg nu sammenligner dette med ministerens forslag, har det undret mig meget, at ministeren på dette punkt i nogen grad er faldet med døren ind i huset eller — for at bruge et andet populært udtryk — her har trampet sådan rundt i spinaten. Det ligner ham egentlig ikke. Hele obligationsomsætningen inddrages og skaber hermed et næsten ukontrolabelt område. Den fulde kapitalgevinst beskattes, medens et påfølgende kapitaltab kun kan fradrages i indkomsten med halvdelen i det pågældende år. Det skattefrie beløb er sat til kun 1 000 kr., og skatten er sat så højt som til 35 pct. Hele systemet vil kræve en kæmpemæssig administration, og jeg er sikker på, at den højtærede finansminister ved nærmere eftertanke vil være folkettinget meget taknemlig for den fornødne korrekturlæsning på dette indfald.

Det radikale venstre afviser ikke forhandling om en kapitalvindingsskat på visse områder, navnlig ikke, fordi den bestående ordning med hensyn til beskatningen af ikke-erhvervsmæssigt salg af aktiver er så utilfredsstillende med sin bestemmelse om, at skattepligten for fortjeneste ved afhændelse af disse aktiver er betinget af, at der foreligger spekulation. Men de foreslåede regler er efter vort skøn for rigoristiske og for lidt gennemtænkt. Gennemførelsen af dem vil have helt uberegnelige følger for befolkningens økonomiske dispositioner. Jeg skal i denne forbindelse blot nævne, at livsforsikringsudbetalingers inddragelse under kapitalvindingsskatten utvivlsomt meget stærkt ville påvirke tegningen af livsforsikringer. Man kan vel iøvrigt ikke se bort fra, at det ville være en meget mærkelig tilstand, at staten først giver store skattelettelser for betalte livsforsikringspræmier for derefter at indføre en ny beskatning ved forsikringsbeløbenes udbetaling. Men som sagt, det radikale venstre vil gerne forhandle om en udbygning og udvidelse af de gældende bestemmelser om beskatning af visse eengangsindtægter. Det er indlysende, at der her

[Bertel Dahlgaard.]

foreligger et problem. Vi så også, at den tidligere finansminister, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, i fjor foreslog en nydannelse i lovgivningen på dette område, og folketinget må nu finde frem til en forvarlig løsning.

I sin fremsættelsestale udtalte den højtærede finansminister, at han gerne ville have udformet sine indkomstskatteforslag på en sådan måde, at han havde kunnet opfylde ønsket om at bevare skattefradragsretten fuldtud, men at det ikke havde været ham muligt, fordi han i så fald ikke kunne opnå den nedsættelse af beskatningen af en opnået merindtægt eller af mellemindtægterne, som er foreslået, men ministeren føjede til, at hvis det under forhandlingerne her i tinget skulle vise sig, at man uden en ændring af skattefradragsreglen kan opnå disse store og fordelagtige ændringer i skatteudskrivningen, ville forslag i den retning ikke møde modstand hos regeringen. Det er efter min mening en klog udtalelse som i og for sig fæstner det indtryk, at finansministeren er en fornuftig mand.

Rent ud sagt har kravet om skattefradragsrettens bortfald i socialdemokratiets varetægt gennem årene ført en meget omtumlet tilværelse. Det begyndte, såvidt jeg husker, med, at den tidligere finansminister, den nuværende udenrigsminister, ved et studentermøde på Ryslinge Højskole i 1948 proklamerede, at nu skulle retten til alt skattefradrag bortfalde. Jeg tillod mig på mødet at give ministeren det venskabelige råd at tænke sagen igennem i ro og mag endnu en gang. Jeg tror, det førte til, at ministeren under en senere forhandling her i tinget erkendte, at der måske nok kunne gives gode og saglige grunde for, at fradragsretten i hvert fald bevaredes for kommuneskattens vedkommende. Diskussionen gik så videre i de følgende år, indtil der forud for efterårsvalget i 1953 skete en eksplosion i sagen, idet den nuværende udenrigsminister på et møde i september udtalte, at han mente, man kunne foretage en

ændring ved at fastsætte en maksimumsgrænse for fradrag af betalt skat, og at han ikke havde noget imod at drøfte, om denne maksimumsgrænse skulle være 4 000, 6 000 eller 8 000 kr. I fortsættelse heraf sagde den nuværende højtærede statsminister i radioen aftenen før valget, at socialdemokratiet foreslog, at betalt skat indtil 6 000 kr. skulle kunne trækkes fra i selvangivelsen. Det var ikke tiltalende, at et sådant forslag kunne fremsættes, idet det faktisk gik ud på at sige til befolkningen: alle I, der ikke betaler over 6 000 kr. i skat, kan være ganske rolige, thi bortfaldet af skattefradragsretten skal ikke ramme jer. D. v. s. at man ikke skulle kunne ramme de 95 pct. af befolkningen. Det var en meget kedelig udtalelse, fordi alle kyndige vidste, at dette løfte ikke kunne fastholdes efter valgdagen. Det ville betyde, at alt det, man havde sagt om den gunstige virkning af skattefradragsreglens bortfald, nemlig at skatten kunne nedsættes for merindtægter, dermed også faldt bort, men det sagde man ikke noget om.

Det måtte være indlysende, at en finansminister som den nuværende, der nødvendigvis på dette punkt må have sin nationaløkonomiske samvittighed i orden, ikke kunne stå inde for noget sådant, og derfor indeholder det foreliggende forslag også bestemmelsen om, at al skattefradragsret for statsskattens vedkommende skal bortfalde, så følgen heraf kan blive, at skatten for merindkomster det første år kan nedsættes. Nu ved finansministeren, at forslaget om skattefradragsrettens bortfald ikke kan vedtages her i folketinget, og derfor er det, han meget klogt og følgerigtigt siger, at dersom der kan påvises en måde, på hvilken skatten af merindtægter kan nedsættes, samtidig med at skattefradragsretten bevares, har han ikke noget derimod. Det er udmærket. Det er en ren skatteteknisk opgave, der her foreligger, som jeg er sikker på kan løses med god vilje og fælles hjælp, og så får det hele jo nok en fornuftig udgang, blot man så i den mellemliggende tid kan und-

[Bertel Dahlgaard.]

gå den hysteriske behandling af dette rent saglige spørgsmål, som hidtil har skæmmet diskussionen om skattefradragets retten.

Hele det store kompleks med en proportional kommunal indkomstskat og med kommunal tillægsskat for indtægter over en vis indkomst samt en tillægsskat til staten forbeholder vi os at overveje nærmere i enkeltheder. Ordningen vil have betydelige skattetekniske fordele, og en vis side af reformen bygger jo på den samme tanke som den fælleskommunale udligning, hvorved en vis del af de kommunale udgifter blev trukket ud af de kommunale budgetter og betalt gennem ensartede skatter for hele landet. Forudsætningen for hele ordningen må være, at den enkelte kommunes beboere bevarer interessen for opretholdelsen af en sund økonomi i kommunen. Såvidt jeg kan se, vil dette være tilfældet, men vi forbeholder os altså nærmere at overveje hele denne side af sagen.

Jeg er heller ikke på forhånd klar over, hvorledes den ensartede procent for den almindelige kommuneskat vil virke i kommuner af forskellig økonomisk struktur; vi må have materiale til at få dette belyst nærmere. Ligeledes må det nærmere belyses, om reglerne for fastsættelsen af den procent, hvormed den kommunale tillægsskat udskrives i den enkelte kommune, er rimelige; det kan jeg ikke overse.

Tanken om oprettelsen af en slags kommunal beredskabsfond med henblik på eventuelle landbrugskriser og arbejdsløsheds-kriser er interessant og tiltalende. Jeg vil dog sige, at med hensyn til adgang til støtte under en eventuel arbejdsløshedsperiode bør landkommuner, i hvilke mere end halvdelen af kommunens beboere bor udenfor bymæssige bebyggelser, ikke — som efter forslaget — være udelukket; også i sådanne kommuner kan arbejdsløsheden — navnlig blandt de ufaglærte — til tider blive meget trykkende.

Hvad angår ejendomsskatterne kan vi tiltræde fikseringen af bygningsskatterne og bygningsskatternes bortfald i amtsbeskatningen samt ophævelsen af den snævre begrænsning af byernes grundskyld, idet der måske nok her bør sættes visse grænser, indtil spørgsmålet finder sin endelige ord-

ning, når grundskyldskommissionen har gjort sit arbejde færdigt.

Også begrænsningen af amtsbeskatningen gennem forøgelse af sygehustilskuddene er et godt grundlag for forhandling.

Den ændrede fordeling af skatterne, hvorefter erhvervsbeskatningen bortfalder og den kommunale del af selskabsskatten, af omsætningen og af totalisatorafgiften tilfalder staten, medens kommunerne får to trediedele i stedet for en trediedel af forlystelsesafgiften, har jeg intet at indvende imod.

Forslaget om ved indkomstansættelserne at erstatte børnefradragene med børnetilskud til alle eller fradrag i skattebetalingen for alle kan det radikale venstre tiltræde, men vi må tage forbehold overfor forslaget om at henlægge administrationen af dette til socialministeriet, ligesom vi nærmere må overveje de foreslåede sats. Jeg vil iøvrigt gerne gøre den højtærede finansminister opmærksom på, at når børnetilskuddene forhøjes så betydeligt, fremkommer spørgsmålet om betimeligheden af ændringer i bestemmelser, der andetsteds i lovgivningen fastsætter børnetillæg, og jeg vil gerne bede den højtærede minister udtale sig herom. Det er en kendt sag, hvorledes arbejderregeringen i England i sin sociale reformlovgivning i sin tid samlede børnetilskuddene i en generel ordning. Overvejelser i samme retning må formentlig finde sted her.

I indkomstskatteforslaget foreslås en generel bestemmelse om, at værdien af varer og produkter, som den skattepligtige udtager til forbrug i sin egen husholdning, skal fastsættes på grundlag af detailpriserne. Jeg tror, at en sådan generel bestemmelse i mange henseender vil virke uretfærdig og i praksis vil vise sig uigennemførlig. Det betyder i virkeligheden, at enhver fordel, som en skatteyder har ved at fremstille en ting ved eget arbejde i stedet for at købe den i butikken, skulle beskattes som indtægt — lige fra den fordel, kolonihaveeieren har ved at dyrke de havesager, han bruger i sin husholdning, til den, en husmoder har ved selv at sy sin kjole i stedet for at købe den i butikken eller lade den sy hos en dameskrædderinde. Hele dette spørgsmål synes mig heller ikke drøftet til bunds i skattekommissionen.

[Bertel Dahlgaard.]

For formuebeskatningens vedkommende forekommer det mig, at den foreslåede minimumsgrænse på 30 000 kr. ikke er en fornøden tilpasning til den sænkning i pengeværdien, der har fundet sted. Jeg nævnte under forhandlingerne i fjor 40 000—50 000 kr. som passende.

Virkningen af den store omvæltning i aktieselskabsbeskatningen er jeg ikke i stand til at overse, forinden der har været lejlighed til at gennemgå det fornødne materiale; det er jo helt umuligt på grundlag af det foreliggende at se de endelige virkninger heraf.

Ligeledes må jeg tage forbehold med hensyn til de konsekvenser, der i forslaget drages af de foreslåede personfradrag i indkomstbeskatningen og med hensyn til bortfaldet af hustrufradraget for selverhvervende kvinder. Forslaget vil jo forringe stillingen for de selverhvervende kvinder, i det øjeblik den progressive beskatning sætter ind.

Vi må også se nærmere på forholdet mellem beskatningen af enlige og forsørgere. Beskatningen af enlige vil efter forslaget i de fleste tilfælde stige meget stærkt, selvom visse enligstillede med forsørgerpligt fremtidig beskattes som forsørgere. I hvert tilfælde synes det mig klart, at en sådan forhøjelse i beskatningen af ugifte ikke kan forenes med den bestående ulighed i lønnen til ugifte og gifte tjenestemænd. Skatteforslaget her gør det altså dobbelt ønskeligt at få dette spørgsmål løst.

Må jeg endnu sige, at det radikale venstre forbeholder sig under de kommende forhandlinger at rejse det spørgsmål igen, som det radikale venstres repræsentant i skattekommissionen, afdøde redaktør Nøhr, i sin tid fremførte i kommissionen om såkaldte sparekontrakter, der giver skattefrihed for visse mindre indskud i banker og sparekasser, når de bindes i en årrække, og giver skattefrihed for renter af disse indskud. Denne tanke havde den tidligere finansminister søgt at finde en form for i sit skatteforslag. Tanken er, at der derigenem skulle kunne gives en skattemæssig opmuntring til opsparing for dem, der foretager en sådan opsparing gennem sparekasserne, svarende til den opmuntring til opsparing, der ligger i reglerne om fradrag

af forsikringspræmier. I denne forbindelse er det en opgave at finde former, der opfordrer til opsparing hos de unge. Jeg tror i det hele taget, det ville kunne føre til frugtbare resultater, om staten på dette område fandt frem til et samarbejde med sparekasserne. Det har glædet mig meget at se, at der i betydende kredse indenfor sparekassernes verden er ved at fremkomme en mere moderne ånd; man er ved at blive aktiv og søger at medvirke til fremme af sparelysten og forståelsen af opsparingens betydning i befolkningen. Jeg tror, samfundet skulle drage sig dette til nytte gennem et samarbejde som det, jeg her har nævnt.

Endelig skal jeg tilføje, at efter indholdet at dømme af dette omfattende skattekompleks, som behandler alle sider af den direkte stats- og kommunebeskatning, og hvori der foreslås opretholdt den samme samlede skattebyrde som hidtil, går jeg ud fra, at tanken om indførelse af en almindelig omsætningsafgift er helt opgivet af regeringen; men jeg vil dog gerne bede den højtærede finansminister bekræfte dette, da jeg ser, at der stadig er medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe, der agiterer for en skatteomlægning, der skulle føre mange hundrede millioner kroners skattebyrde over på en sådan almindelig omsætningsafgift.

Jeg skal hermed anbefale dette vigtige lovkompleks til en grundig behandling, der jo selvfølgelig i hovedsagen først vil kunne finde sted i den kommende folketingssamling.

Alfred Jensen: Jeg kan — som de øvrige ordførere — hilse dette kompleks af forslag til en skattereform velkommen. Vi har jo ventet på en sådan reform, på sådanne forslag i flere år. Det, der foreligger her, byder da også på visse reformer, al den stund en hel del love bortfalder, og der sker en forenkling af skattelovgivningen. Selvom der sker en sådan forenkling, bliver skattelovgivningen ikke lettere tilgængelig for den enkelte skatteyder. Disse problemer er jo blevet berørt ret indgående af det ærede medlem hr. Poul Møller, men også jeg vil gerne understrege, at det efter mit skøn aldeles ikke ser ud til, at den skattelovgivning, der kan blive resultatet af det fore-

[Alfred Jensen.]

liggende kompleks, vil blive let tilgængelig eller overskuelig læsning. Man kan vist rolig fastslå, at folkelæsning, endsige folkeforlystelse, bliver denne lovgivning ikke, men det kan forsåvidt også være det samme, eftersom det ikke er hovedsagen ved en skattelovgivning eller en skattereform.

Det afgørende er, om det her foreliggende betyder en ændring af byrdefordelingen på befolkningen. Det synes det ærede medlem hr. Hans Knudsen at mene — jeg har nu en anden opfattelse — og jeg vil tro, at de ønsker og interesser, som manden med den lille indkomst eller mellemindkomsten har, ikke falder sammen med de synspunkter, det ærede medlem gav udtryk for, for der sker jo ikke den ændring med hensyn til byrderne, som den menige mand har ønsket. Jeg overser ikke, at der i dette lovforslag foreslås visse lettelser i skattebyrden på små indkomster, først og fremmest naturligvis for gifte; men man kan heller ikke se bort fra, at der for enlige skatteydere og andre, der må henregnes til gruppen med almindelige indkomster, sker forhøjelser. Det, der her foreslås, byder derfor ikke på de lettelser, som den almindelige mand har ønsket.

Jeg har ved tidligere lejligheder givet udtryk for, at det, der efterhånden har udkrystalliseret sig som et ønske hos arbejderen, tjenestemanden og funktionæren, er at nå frem til en reform af skattelovgivningen, hvorved skatteydelsen for manden med den beskedne indkomst nedsættes således, at den ikke udgør mere i øre af hver fortjent krone end før den anden verdenskrig — men noget sådant sker ikke gennem det her foreslåede.

Nu ved jeg meget vel, hvad der siges om disse ønsker. De afvises altid med, at der kun er et forholdsvis ringe antal rige her i landet til at bære byrderne ved en sådan omlægning. De, der bl. a. kører frem med dette, har dog ikke undslået sig for at rejse land og rige rundt — det skete bl. a. forud for gennemførelsen af værneskatten — og forklare, at de rige skulle betale, og det vil sige, at der altså er mulighed for at lægge større byrder over på dem, der har de store indkomster. Det er da også kommet til udtryk i disse lovforslag, at det er muligt at tage mere i skat, end tilfældet er i

dag, hos den del af befolkningen, der har de større indkomster. Det vil altså sige, at det, der hidtil har været hævdet, at det var umuligt at gennemføre en ændret byrdefordeling, ikke er korrekt.

Det, der foreslås her, betyder vel nok, at visse oppebærere af store indkomster kommer til at betale noget mere, men noget katastrofalt kan der ikke være tale om for den del af befolkningen, der oppebærer så store indkomster. Der kan, når man tager retten til at fradrage betalt kommuneskat fra ved opgørelsen, ikke blive tale om en beskatning af den virkelige indkomst på over 60 pct. Det kan der ikke, og det vil sige, at så har man 40 pct. tilbage af indkomsten til at leve af. Jeg hørte med megen undren det ærede medlem hr. Poul Møllers udtalelser om den forfærdelig knugende byrde, der her blev lagt på personer med store indkomster. Jeg må sige, jeg også med interesse hørte på, hvorledes han talte enkers' og de faderløses sag, dem med de mellemste indkomster; der var snart ingen, han ikke søgte at forsvare overfor det, der her skete. Jeg undrede mig over, at man ikke fik besked på, hvem der skulle betale omkostningerne ved sådanne lettelser; al den stund det ærede medlem hverken i denne forbindelse eller tidligere talte om nedsættelse af udgifterne, for det er et af de punkter, vi også må se på. Vil man gennemføre lettelser, må man enten lade dem med de store indtægter betale omkostningerne, eller også må man sætte udgifterne ned. Problemet har været berørt af forskellige ordførere, men man er ikke kommet længere end dertil, at der kan spares lidt på administrationen; ellers kan man ikke bringe udgifterne ned. Så er det dristigt at stå her og tale om, at de store indtægtsoppebærere ikke skal betale mere, og at enkerne og de faderløse skal skånes.

Vi har den opfattelse, at det er muligt at sætte udgifterne ned. Jeg har så ofte peget på, at man kan skære militæruddgifterne ned, og jeg forstod også, at man indenfor socialdemokratiet har tanker i den retning, idet jo det ærede medlem hr. Hans Knudsen talte om, at hvis man kan sætte forsvarsudgifterne ned, vil der blive penge tilovers, og dem kan man bruge til skattelettelser; men, sagde det ærede medlem, der vil være andre formål, som kræver store

[Alfred Jensen.]

udgifter fremefter, og det ærede medlem nævnte folkepensioneringen og ungdommen. Det kan jeg være enig med ham i. Men ikke desto mindre er det jo muligt at nedskære militærudgifterne og derved få mulighed for at foretage en lettelse af beskatningen, jeg kan godt sige på alle indkomster; men jeg ønsker først og fremmest, at det skal ske for manden med den beskedne indkomst. Vil man ikke skære udgifterne ned, må man efter vor opfattelse gennemføre en virkelig lettelse af skatten på de små indkomster og lægge byrden ved en sådan lettelse over på dem med de store indkomster. Men jeg sporer jo hverken i forslagene eller i fremsættelsestalen eller i det øvrige materiale noget, der tyder på, at der bliver nogen senkning af det offentlige udgifter.

Jeg ser i opstillingen over de indtægter, staten vil få som følge af den foreslåede ændring i skattelovgivningen, at staten vil få 5 mill. kr. mindre; såvidt jeg har forstået bemærkningerne, regner man med, at der ikke vil ske nogen ændring i kommunernes indkomster, det vil gå lige op. For statens vedkommende bliver der altså et minus på 5 mill. kr. Men så gøres der opmærksom på, at man ikke har regnet med det beløb, kapitalindvindingsafgiften vil give. Jeg ved ikke, hvor meget den kan give, jeg tør ikke gætte, men penge må den vel give, ellers var det ubegrundet at stille forslag om den.

Der tales også om en mere effektiv kontrol med indkomsterne; der tales om, at en effektivisering af kontrollen vil give flere penge, og dertil gøres opmærksom på, at den kommunale tillægsindkomstskat vil indbringe 35 mill. kr. årlig. Det vil altså sige, at man stiler efter at få endnu flere penge ind for at give endnu flere penge ud. Det forekommer mig, at tiden forlængst må være inde til at stoppe med at skrive flere skatter ud. Tiden har været inde og er inde til, at man foretager nedskæringer af skatteudskrivningen, naturligvis først og fremmest for dem, der har vanskeligst ved at bære de byrder, der er lagt på deres skuldre.

Jeg vil med disse bemærkninger ikke have sagt, at det er ligegyldigt, om man kommer med forslag om ændringer i vor skattelovgivning. Det mener jeg ikke det er. Der er adskillige områder, hvor en ændring til-

trænges, og derfor kan vi naturligvis også godkende, at man forsøger en forenkling efter de hovedlinier, der er fulgt ved udarbejdelsen af disse forslag. Jeg noterer således med tilfredshed, at man ophæver erhvervsskatten. Jeg erkender, at der engang har været hårdt brug for den, men efterhånden har forholdene jo udviklet sig sådan, at den bliver til en byrde og en gene for tusinder og atter tusinder af mennesker, uden at man egentlig får den fordel deraf, som man i sin tid tilsigtede.

Jeg mener også, det er en fordel med den forenkling, der foreslås i afgifternes fordeling ifølge lovforslagene om ændringer i lovene om omsætningen af stærke drikke, totalisatorspil, klasselotteriet, tipning — og naturligvis også hvad angår ændringerne i loven om forlystelsesafgiften. Jeg mener, det er en fordel, at man gennemfører disse ændringer. Vi hilser også med tilfredshed, at man tager fat på ejendomsskatterne, såvel til staten som til kommunen, og vi godkender, at man lægger loft over bygningsskylden og forbereder dens afskaffelse. Jeg vil dog i den forbindelse gøre opmærksom på, at hvis man ikke drager omsorg for, at der samtidig sker en forøgelse af grundskylden, vil i adskillige tilfælde, ja, i alt for mange tilfælde, fordelene ved denne lettelse gå i spekulanternes lommer. Jeg er nok klar over, at i mange tilfælde vil også borgerne i almindelighed have fordel af denne nedsettelse, men her tænker jeg specielt på, at spekulanterne vil skære sig en ny rem af folkets hud, hvis ikke man drager omsorg for at træffe de nødvendige foranstaltninger herimod. Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at det er en fordel, at der åbnes mulighed for, at man kan ændre forholdet mellem skatteudskrivningen på ejendom og på indkomst indenfor 4 års perioden. Det har jo været et stort problem for adskillige kommuner, ikke mindst for omegnskommunerne ved København. Jeg skal ikke komme med bebrejdelser for, at man ophæver forskellige skatteobjekter for kommunerne.

Jeg har set på de regler, som foreslås for påligning af kommuneskatten for fremtiden, og jeg føler mig ikke særlig tiltalt af, at man forlader den progressive beskatning og går over til en proportional beskatning, selvom jeg nok ser, der kan ligge en

[Alfred Jensen.]

vis forenkling heri. Men det forekommer mig alligevel, at man ved at gennemføre disse regler fjerner sig fra princippet om, at de, der har den største skatteevne, skal bære den største skattebyrde. Hvordan man end vender og drejer det, vil der blive en ulighed her. Jeg tror, man stod sig ved at opretholde en progression ikke alene for den kommunale skat, men også for den kommunale tillægsskat. Iøvrigt synes det mig, at hvis man opretholder den ordning, der er foreslået angående tillægsskatten, vil det føre til, at kommunerne efterhånden udskriver så meget, som de overhovedet kan udskrive, for at blive fri for at svare til tilskuds-fonden. Der er måske nogle, der ønsker en sådan udvikling. Jeg, og jeg tror det store flertal, ønsker ikke, at man skal presse kommuneskatten op. Hvis man har den opfattelse, at det bare gælder om at få skatterne op, er det rigtigt at gribe til den slags foranstaltninger, men ønsker man ikke det, må man være betænkelig ved at gennemføre forslaget i den foreliggende affattelse.

Jeg vil også gerne sige, at fradragsbeløbene, der er foreslået til maksimalt at udgøre 1 500 kr., forekommer mig at være forkert ansat. Når man opererer med 2 500 kr. for statsskatteloven, hvorfor har man så ikke det samme beløb i den kommunale skattelov? Der er jo ikke tale om, at det er et absolut fradrag. Der er jo tale om et maksimalt beløb, som kommunerne har mulighed for at gå op til, hvis de finder det fordelagtigt.

Jeg har gjort disse bemærkninger om forslagene for at vise, at vi ikke har noget imod visse af de foreslåede ændringer. Der kunne naturligvis være anledning til at komme nærmere ind på enkeltheder og forhold i forbindelse med alle de lovforslag, jeg her hurtigt er passeret over, men det ønsker jeg ikke at gøre. Jeg kan som andre klare mig med disse bemærkninger.

Det samme gælder forslaget om statskatteloven, selvom jeg naturligvis med hensyn til dette vil hæfte mig mere ved enkeltheder, end jeg har gjort det ved de andre 15 lovforslag. Når jeg gør det, er det, fordi statsskatteloven er hovedhjørnestenen i dette lovkompleks, og meget står og falder med, hvorledes denne lov bliver affattet.

Jeg vil da for det første sige, at det er en fordel, at man i selve den paragraf, der omhandler, hvorledes man skal finde frem til den skattepligtige indkomst, fastslår, at soldaternes vederlag ikke skal beskattes. Jeg synes, at en sådan beskatning er en urimelighed, og at det er et gode at nå frem til den nævnte nye regel.

Når vi kommer til det næste punkt, bestemmelsen om, at værdien af varer, der tages ud af produktionen, skal fastsættes til detailprisen, må jeg sige, at jeg ikke er indforstået med denne regel. Jeg vil nok indrømme, at forslaget herom ikke ser særlig farligt ud, men drager man den fulde konsekvens af det, bliver der andre, som også kommer til at betale skat af indtægter, som de ikke har haft, betale skat af det, der er sparet. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard talte om det, man havde i udbytte af kolonihaver, han talte om sy-pigen. Det forekommer mig, at man kan tage andre ting med. Den mand, der arbejder i en radioforretning f. eks., køber et apparat til den pris, grosserereren har det til — det er da vist meget nær at antage — men hvis man skal følge princippet her, kommer den dag, hvor denne funktionær eller arbejder også skal skrive den rabat, han har fået på dette apparat, på en liste, og noget sådant kan føres videre med hensyn til besparelser i det hele taget. Det forekommer mig, at spørgsmålet er, om der skal svares skat af det, der spares. Det er jeg ikke tilhænger af. Det ender med, at afholdsmanden skal skrive op, hvad han sparer ved at købe mælk og ikke øl, og at ikke-rygeren skal skrive op, hvad han sparer ved ikke at ryge. Det forekommer mig, at man kommer altfor langt ud. Jeg er modstander af, at man skal betale skat af det, man sparer, og derfor er jeg også modstander af, at man beskatter forbrugsforeningerne.

Jeg har bemærket mig, at man ikke har foretaget nogen ændring i affattelsen af opgørelsen af varelager. Det er jeg med mange andre bekymret over, fordi vi ved, at den i praksis virker urimelig. Jeg forstår, at der arbejdes med visse problemer i denne forbindelse, ligesom der arbejdes med afskrivningsreglerne. Også på dette område forekommer det mig, at afskrivningsreglerne virker på en sådan måde, at indtægter, der burde beskattes, går fri, ikke alene, når

[Alfred Jensen.]

man ser på de afskrivningsregler, der findes i loven, men også når man tager hensyn til de ekstra afskrivninger, som tillades ifølge tekstanmærkning på finansloven. Jeg ved ikke, om man kan vente sig gode nyheder fra det udvalg, der arbejder med afskrivningsreglerne; jeg vil håbe det.

Angående udstedelse af friaktier vil jeg sige, at jeg absolut ikke er indforstået med, at de ikke skal medregnes til indkomsten. Jeg har set de begrundelser, der anføres for, at de ikke skal medregnes, men uanset disse er jeg ikke tilhænger af, at man fritager dem for at blive indregnet i den skattepligtige indkomst.

Angående fradragene knytter interessen sig særlig til skattefradraget. Det har været fremme i dag, og det har været diskuteret endnu mere udenfor denne sal. Vi kommunister går principielt ind for, at man afskaffer skattefradraget, når man skal opgøre den skattepligtige indkomst, og vi er ikke alene tilhængere af, at det skal afskaffes for statskattens vedkommende, men også for den kommunale skats vedkommende.

Jeg ser ikke rettere, end at alle de, der modsætter sig ophævelse af denne fradraget, lige meget hvilke begrundelser der føres i marken, gør det for at forhindre, at skatten opkræves af det fulde indkomstbeløb. Man gør det for at værne om dem, der har de største indkomster. Jeg ved nok, at det ikke alene er dem, der har de store indkomster, der vender sig mod, at skattefradraget bliver fjernet. Jeg kender mange mennesker med almindelige indtægter, som ville tjene på en sådan ændring, forudsat naturligvis at man ændrer ved selve skatteskalaen. De har den opfattelse, at hvis man afskaffer skattefradraget, vil det betyde, at de kommer til at betale noget mere i skat, og jeg forstår godt, hvorfor de har den frygt. Altfor ofte har vi fået meddelelse om, at nu kommer der en ny skattelov, som skal gøre det lettere at leve, som skal betyde, at man kommer til at betale mindre. Men erfaringerne viser, at man slet ikke kommer af med mindre i skat, men tværtimod med mere, fordi man ikke alene kommer til at betale den gamle, men også den nye skat. Jeg tror, de allerfleste har gjort den opdagelse, at da man gennemførte den mellemkommunale udligningskat,

som skulle gøre det muligt at nedsætte skatten i de kommuner, der havde særlig store sociale byrder, fik man ikke i disse kommuner nogen skattelettelse. Man fik lov til stort set at betale den samme skat og desuden denne ekstra skat, og det er årsagen til denne skræk for, at skattefradragets afskaffelse vil betyde, at selv manden med den jævne indkomst kommer til at betale mere. Derfor har spørgsmålet om skalaen den allerstørste betydning, og jeg nærer ingen tvivl om, at hvis man fremholdt dette, samtidig med at man talte om skattefradragets afskaffelse, ville meningen om dette fradrag være en helt anden ude i befolkningen, end den er det i dag. Jeg forstår godt, at på baggrund af de erfaringer, folk har gjort, tænker de ikke så meget på et sådant fradragets afskaffelse, men mere på at få de fradrag, der findes, forøget.

Der har i de senere år været særlig opmærksomhed omkring de såkaldte forsørgersfradrag, som, hvis dette lovforslag gennemføres, omlægges til personfradrag. Disse fradrag blev ikke — som de burde have været det — forhøjet og ajourført igennem årene, og det har betydet en stor uretfærdighed overfor de små og mellemste indkomster. Vi finder, at de 2 500 kr., der er foreslået, er et rimelig beløb, og jeg noterer med tilfredshed, at disse 2 500 kr. skal gælde ikke alene i hovedstaden, men også i købstæderne og i landkommunerne. Men jeg stiller mig selv det spørgsmål, om det er rimeligt, at man giver dette fradrag til alle, selv til dem, der har de største indkomster. Der har så tit været talt om, hvem der lukrerer af fradragene — jeg erindrer, hvad der blev sagt i december, da jeg på den kommunistiske gruppes vegne stillede forslag om et større børnefradrag, nemlig at det ville komme de velhavende mere tilgode end de mindrebedrøvede. Det samme gælder de 5 000 kr., der kan være tale om for ægtepar, og derfor forekommer det mig, at man må søge at nå frem til en anden løsning på dette spørgsmål.

Børnefradragene foreslås afskaffet og erstattet med højere børnetilskud. Principielt er vi tilhængere af en sådan ordning, men spørgsmålet er jo blot, om de foreslåede tilskud har den rette størrelse. Hvis man ønsker en forhøjelse af børnetilskuddene,

[Alfred Jensen.]

er det her foreslåede utilstrækkeligt. Jeg er vel klar over, at hvis man ser på det børnetilskud, der ydes i øjeblikket, og på den lettelse børnefradraget udgør for den enkelte skatteyder, er det vel omtrent, hvad der skal til, men jeg betragter ikke det, der i øjeblikket ydes i børnetilskud og som børnefradrag, for at være tilstrækkeligt. Derfor har jeg talt for, at man skulle forhøje børnefradraget helt op til 1 500 kr. pr. barn. Det var det beløb, vi kom til i det udvalg, der arbejdede med præmiering af opsparing, og det forekommer mig, at hvis man vil gennemføre det, som her er foreslået, må man op på et betydeligt større beløb.

Jeg vil iøvrigt udtrykke min tilfredshed med, at man tænker sig børnetilskudsloven overført fra finansministeriet til socialministeriet og udtrykke min tilfredshed med, at man udbetaler pengene til moderen eller til den, der har den egentlige forsorg af barnet.

Derimod vil jeg udtrykke min utilfredshed med, at man ikke går over til ensartede beløb. Når man gennemfører ensartede fradragsbeløb, og når man tilstræber ensartethed i folkeforsikringsrenten, hvorfor gennemfører man så ikke det samme princip her? Det synes jeg er en urimelighed.

Jeg vil også sige et par ord om børnenes sambeskatning med forældrene. Der forekommer mig at være noget urimeligt i den udformning, lovforslaget her har fået. Når der ikke er noget børnefradrag ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst burde de indtægter, et barn under 16 år kan have ved eget arbejde, ikke være skattepligtige; de burde ikke lægges til familieforsørgerens indkomst, og det forekommer mig dobbelt urimeligt, når jeg ser, hvad der står i § 25, stk. 1 b, og i stk. 2, nemlig at hvis en ung mand under 16 år har over 600 kr. i indkomst, skal han beskattes selvstændigt, og lidt senere står der, at dette beløb skal dog ikke beskattes. Det vil altså sige, at hvis forældre har børn i den alder, som ikke kommer op på 600 kr., men har derunder — sådan må jeg læse det — så skal det lægges til familieoverhovedets indkomst, og så skal det beskattes. Det er muligt, at jeg ikke helt har forstået det, men det hænger sammen med, hvad jeg sagde i starten, at det ikke er særlig gennemskuelig læsning. Det forekommer mig, at når man er gået

til at give lettelser for familier med børn gennem børnetilskud, burde børns indtægter af denne størrelsesorden ikke beskattes — jeg tænker på indtægter ved personligt arbejde. Hvis man er ængstelig for, at der skal være en eller anden — fideikommissionær — må jeg vel ikke sige nu, efter at loven er ændret — der nyder godt af en stor formue, så han kommer op på et betydeligt indtægtsbeløb, så kan man fastsætte en overgrænse for, hvormeget et barn må have i indtægt, inden den skal lægges sammen med faderens indkomst. Det forekommer mig at der er en urimelighed her.

Jeg er heller ikke helt tilfreds med den måde, man har klaret hustrufradraget på. Den omstændighed, at man vil give større børnetilskud til den hustru, der har arbejde udenfor hjemmet, betyder jo, at man anerkender, at den, der ikke til daglig er i hjemmet, har ringere økonomisk udbytte af sin indtægt end den, der kan gå i hjemmet hele dagen, og det skulle i og for sig føre til, at man også bedømte de hustruer, der har erhvervsmæssigt arbejde, mildere, end det sker her i lovforslaget. Dertil kommer, at når vi kommer op på indtægter af en vis størrelsesorden, kommer progressionen i tillægsindkomstkatten til at virke. Det vil sige, at adskillige tusinder af familier, hvor både mand og kone oppebærer en indkomst, der ikke er særlig stor — vi kan sige en 12 000 kr. — kommer til at betale tillægsindkomstskat. Der er måske nogle, der mener, at det spiller ikke så stor en rolle, men jeg vil tro, at adskillige skatteborgere vil spekulere over, om det kan betale sig at gifte sig, og dér, hvor der er spænding i ægteskabet, lidt stridigheder, fremkommer vel også tanken om skilsmisse. Jeg ved ikke, om en sådan affattelse kan afstedkomme bunkeskilsmisser, som lønningsloven har fremkaldt planer om bunkebryllupper, men jeg ved, at i så tilfælde er det dem, der har lavet en sådan skattelovgivning, der har ansvaret for det. Enten bør man bestemme, at ægtefællerne indkomstbeskattes hver for sig, og så vil de ikke komme op på så stor indkomst, at der skal betales tillægsskat, eller også må man efter vor opfattelse indrømme et hustrufradrag.

Jeg har allerede under omtalen af den kommunale skat omtalt problemet om progressiv eller proportional skat, men jeg vil

[Alfred Jensen.]

også gerne knytte et par bemærkninger til dette problem ved omtalen af statsskatte-lovsforslaget. Der kan naturligvis være meget, der taler for, at man indfører en sådan proportional skat, men så kan man efter vor opfattelse ikke lade den gå over et så stort indtægtsfelt, som der her er tale om, og man kan heller ikke operere med en så høj procent som 17. Hvis man endelig vil gennemføre en regel af denne art, må man ned på en betydelig lavere procent. Jeg ved meget vel, at man kan sige, at det vil være helt urimeligt, at indtægter på op omkring 20 000 kr. skal beskattes med en så lav procent, men hvis det er urimeligt, kan man lave en progressiv skat eller, hvad der i og for sig bliver det samme, lade tillægsskatten begynde på et tidligere indkomstrin.

Jeg har allerede udtalt mig om progressionen i skatten. Jeg har ikke den opfattelse, at man er nået så højt op, som man bør komme, hvis man vil udskrive så store beløb i skat som hidtil. Efter vor opfattelse burde progressionen være stærkere end den, der er foreslået for tillægsskatten. Jeg har naturligvis bemærket mig, hvad der er sagt ved denne lejlighed, at hvis man har en altfor stærk beskatning, så vil man miste interessen for at forøge indkomsten. Det har jeg hørt i flere år, men ikke desto mindre ser jeg, at selv personer med store indkomster forøger deres indtægt år efter år. Det vil sige, at stort set kan det betale sig at tjene flere penge, selvom man skal af med mere i skat, og stort set er der ingen, der giver afkald på en indtægtsforøgelse af hensyn til skatten. Jeg tør ikke sige, om der er enkelte fanatikere, men stort set tager man al den indkomst, man kan få, selvom man også skal betale noget mere i skat — det gælder vel forøvrigt også her i det høje ting.

Jeg vil gerne om selskabsbeskatningen sige, at der synes mig at være urimeligheder her. Jeg tror, det var det ærede medlem hr. Erik Eriksen, der var inde på den

virkning, forslaget ville få for aktieselskaber med ringe virksomhed. Det forekommer mig at være noget urimeligt, men det er muligt, hvis det bliver belyst bedre, end jeg har kunnet se det, at aktieselskabernes indbyrdes behandling så vil komme til at stå i et andet lys for mig. Derimod har jeg den opfattelse, at selskabsskatten burde være større, end der her er tale om. Jeg overser ikke, at en hel del af aktieselskaberne står i konkurrence med udlandet, men der findes også adskillige aktieselskaber, som ikke har en sådan konkurrence, og som har udnyttet deres monopolstilling groft, og vi har kun een måde at fratage dem deres monopolgevinster på, nemlig gennem skatten. De burde betale noget mere, og derfor synes jeg, at aktieselskaberne slipper altfor lemfældigt efter det, der her er foreslået.

Brugsforeningsskatten har jeg allerede omtalt. Om formueskatten vil jeg sige, at hvad man end mener om formueskat, forekommer det mig lidt urimeligt, at der ved en sådan omlægning af beskatningen ikke tages hårdere fat på formueejerne, end tilfældet er her. Jeg indrømmer, at det materiale, der står til min rådighed, ikke er så omfattende, at jeg kan se alle de problemer, der er i denne forbindelse, men det er iøjnefaldende, at der sker en lempelse på 23 mill. kr. i beskatningen af formuerne, samtidig med at mellemindkomster kommer til at betale betydelig mere i skat.

Jeg finder det rimeligt, at dødsboerne ikke kan unddrage sig skattebetaling.

Hvad kapitalvindingsskatten eller -afgiften angår, kan man naturligvis diskutere denne, men når jeg ser på det, der foreligger her, ser på de 35 pct., så forekommer det mig, at det er helt urimeligt, hvad der foreslås. Jeg skal ikke gå dybere ind på det problem, som det ærede medlem hr. Poul Møller og andre har været inde på, at en lille vinding for adskillige mennesker betyder, at de beskattes stærkere, end hvis man gjorde denne vinding til en indkomst og indkomstbeskattede den. Men det vil

[Alfred Jensen.]

altså sige, at sådanne ting selv for mindre-bemidlede bliver belagt med en afgift på 35 pct., medens manden med den store indkomst, som, hvis han skulle beskattes lige så hårdt, skulle betale betydelig mere — det højeste man kan komme op på er jo 65 pct. — slipper med en afgift på 35 pct., når han realiserer sin kapitalvinding. I virkeligheden er den mindre-bemidlede blevet meget dårligere behandlet her, end det ser ud til i forslaget; d. v. s. de, der har de store indkomster, de, som er velhavende, behandles lempeligere end dem med den lille indkomst.

Jeg vil gerne udtale min tilfredshed med det, der foreslås angående hustruens medvirken ved udfyldelsen af skatteblanketten. Med de bestemmelser, som siger, at hustruen, der har selvstændig indkomst, får en selvstændig skattebillet, forekommer det mig, at man her er nået så langt, som man kan komme, hvis man vil opretholde sambeskatningen.

Jeg vil også gerne sige, at der er meget tiltalende for os i det, der foreslås angående kontrollbestemmelserne, men jeg kan nu ikke sige, at jeg er slet så glad for alt det, der findes deri, som jeg forstod det ærede medlem hr. Poul Møller var. Jeg tænker på en bestemt ting. Jeg tænker på, at det, man betaler for husmedhjælp f. eks. udover 100 kr. skal opgives til skattevæsenet. Jeg ved ikke, om dette i alle tilfælde betyder, at den, der har fået de 100 kr. eller derover, kommer til at betale skat, men jeg ved, at de beløb, det her drejer sig om, i adskillige tilfælde gives til personer, som går ud og hjælper andre og får et vederlag dels for den hjælp, de yder, og dels for de omkostninger, de har ved at yde en sådan hjælp. Vi kender mange tilfælde, hvor en erhvervs-hemmet eller aldersrentemodtager går ud og hjælper. Jeg er ikke klar over, om sådan indkomst vil blive beskattet med de nogle og tyve procent. Hvis det er tilfældet, er det en hel urimelighed. Jeg kender andre tilfælde, hvor der vil blive tale om beskatning, men det forekommer mig, at det er ikke her, der skal sættes ind, hvis man vil de skjulte indkomster til livs. Når vi har talt om dem, der unddrager sig skattepligten, har man dog ikke tænkt på den hustru, der går ud og tjener et par hundrede kroner; nej, så har vi tænkt på de meget større ind-

komster. Det forekommer mig, at det, der her agtes gennemført, betyder et stort besvær for den enkelte, der har medhjælp, og også et meget stort besvær for ligningsmyndighederne, og jeg kan ikke overse, om man overhovedet tjener noget ved at iværksætte sådanne foranstaltninger.

Angående opkrævningen vil jeg gerne sige, at det forekommer mig, at det er en urimelighed, at man forhøjer den del af lønnen, der kan tilbageholdes, fra en sjettedel og to sjettedele til en femtedel og to femtedele. Jeg synes, at det, der har været gældende, er rigeligt. Jeg erkender, at det i mange tilfælde ikke har så stor betydning, i betragtning af, at når man kommer så vidt, som der her er tale om, træder fogeden som regel i funktion, og da er det helt andre regler, der gælder, men alligevel synes jeg, at hvis man vil opretholde sådanne bestemmelser, kunne man have klaret sig med det, der gælder i dag.

Dernæst finder jeg det helt urimeligt, at man fastsætter i forslaget, at mandens skat kan hentes på hustruens arbejdsplads. I almindelighed er det ret ubehageligt, at skatteopkræveren kommer på arbejdspladsen; det volder besvær for mange — jeg tænker ikke på besværet med at betale pengene alene, men også på de ulemper, der følger i forholdet til arbejdsgiveren og naturligvis også i forholdet til arbejdskammeraterne. Men når man tager i betragtning, at der kan være tale om, at en mand undlader at betale sin skat og hustruen har taget arbejde for så nogenlunde at sikre hjemmets økonomi, og når det foreslås her, at ægtefællerne skal have hver sin skatteansættelse og skattebillet, så er det da helt urimeligt, at man kan kræve mandens skat på konens arbejdsplads, hvis konen har betalt sin skat. Jeg begriber ikke, hvorfor man griber til så rigoristiske bestemmelser. Det må da vel være at gå altfor vidt.

Endelig har jeg med interesse set reglerne for eftergivelse af skat og set, at selvom man på mange andre områder har taget hensyn til det, der er fremført angående urimeligheder i skattelovgivningen, har man ikke taget hensyn til de ønsker, som de arbejdsløse har om, at man giver dem skattefrihed i en periode, der svarer til ledigheden, forsåvidt den er af betragteligt omfang; jeg har tidligere foreslået en måned. Det

[Alfred Jensen.]

synes mig at være det mest rimelige, om man havde indføjet noget sådant, men det har man altså ikke gjort, og det vil sige, at man ikke ønsker at hjælpe de arbejdsløse på dette område. Det er naturligvis et resultat, som man kan notere sig, men særlig oplivende er det ikke.

Jeg vil sluttelig sige, at vi er tilhængere af en skattereform, og vi tilsiger vor medvirken til at få en sådan gennemført, men der er i det forelagte kompleks adskilligt, som vi ønsker ændret, først og fremmest naturligvis byrdefordelingen: mindre byrder på de små og mellemstore indtægter. Vil man ikke det, så skal man ikke regne med, at vi kan gå ind for de skalaer, man opstiller, men vil man være med til en sådan omlægning og sikre en mindre skat for de mindste og mellemste indtægter, så kan man regne med vor velvillige indstilling og medvirken til gennemførelse af en sådan reform.

Oluf Pedersen: I de retningslinier, som retsforbundets folketingsgruppe og forbundsråd udsendte før valget, udtalte vi om vor opgave, at den var: a) Medvirken til gennemførelsen af fuld grundskyld, der sikrer enhver borger andel i de fælles grundværdier, men bevarer den private ejendomsret til selve jorden. b) En grundskyldslovgivning, bygget på den gældende vurdering, den bestående grundskyld og jordrentesvarelse som efter loven af 4. oktober 1919. c) Sikring af ligeretten til jord under hensyntagen til skødehaveren, så formuetabet udlignedes på alle formuer. Vi udtalte forventning om en lovgivning efter disse retningslinier, rejste krav om besparelser i de offentlige udgifter og sagde derefter om nedsættelse af skatter:

„Alt det, der indkommer som grundskyld, såvel som alt det, der indvindes ved offentlig sparsommelighed, bør bruges til nedsættelse af skatter.“

Og det hed videre:

„De direkte skatter lettes ved, at der til sikring af et skattefrit eksistensgrundlag i den pålignede skat fradrages et for alle lige stort beløb.“

Endvidere krævede vi naturligvis tolden afskaffet ligesom de indirekte skatter — foreløbig bortset fra afgift på øl, spiritus og tobak — samt benzinafgift til vejformål.

Om virkningerne af en sådan omlægning sagde vi, at disse skatters nedgang ville medføre et fald i priser og omkostninger og dermed de offentlige udgifter og åbne mulighed for nye skattenedsættelser. Vi mener, at det er vejen til billigere produktion og højere realløn med voksende købekraft, fuld beskæftigelse og dermed sikring af fattigmands ret. Vort mål var at nå frem til, at de samfundsskabte værdier skulle ind til fællesskabet, så man kunne oprettholde privateje af de værdier, som den enkelte skabte.

Retsforbundets formål i dansk politik er jo økonomisk frigørelse af befolkningen. Det kræver naturligt en begrænsning af de fælles opgaver, og det kræver en sikring af borgernes ret til udbyttet af deres eget arbejde, herunder sikring af ligeretten til fædrelandets jord. Jorden er jo en naturværdi, der er afhængig af jordens bonitet, dertil kommer en beliggenhedsværdi, som er afhængig af samfundets vækst og udvikling. Det er fra vort synspunkt naturligt, at man fra gammel tid og også fremover pålægger grundbyrder til dækning af de offentlige opgaver, og jeg vil sige i anledning af de forskellige udtalelser, der har været fremsat her i dag, særlig med hensyn til amtsskatterne, at disse byrder lægges jo på jorden, svares forsåvidt af jorden, og det er givet, at pligten til at betale disse grundbyrder må være uafhængig af, hvad pengene bruges til. Men naturligvis bør pengene bruges til, hvad der er offentlige formål. Vi mener, at den ret, kommunerne har til at ligne på fast ejendom, bør bibeholdes, og vi anerkender forøvrigt, at den har været brugt i stor udstrækning ude i landkommunerne, ikke mindst i de landkommuner, som har haft et klogt venstrestyre. De har været så kloge, at de kunne se, at det var god økonomi at lægge byrderne således, at de hvilede i forhold til den jord, folk rådede over, og ikke sådan, at man kom til at betale mindre, fordi man ikke passede sin ejendom godt.

Det er jo den samme betragtning, der har været gjort gældende her, som også vi gør gældende fra retsforbundets side, og såvidt jeg forstår, er den også blevet gjort gældende af fader Holberg, der netop sagde, at man ikke skulle begunstige de dovne. Det var med stor interesse, jeg hørte, at

[Olf Pedersen.]

den betragtning fik tilslutning fra det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, selvom den jo stred imod den fremstilling, det ærede medlem iøvrigt havde givet.

Ud fra den vurdering, vi har af disse problemer, var den skattereform, der blev forelagt af venstres og de konservatives regering uden større interesse; det gjaldt det forslag, der blev fremsat, og det gjaldt i endnu højere grad det, som man bebudede fra venstres og konservativ side, dels en præmiering af opsparing, således at de, der ikke var i stand til at spare op, skulle betale yderligere til dem, der sparede op, og dels at man ville lette byrderne på jorden og dermed øge byrderne på menneskene.

Ser man på den foreliggende skattereform, må man sige, at i modsætning til venstres og de konservatives forslag indeholder de lovforslag, som nu foreligger, visse fremskridt; de åbner mulighed for en højere kommunal grundskyld, og de giver nedsættelse af bygningsskatterne. Men selvfølgelig kan man heroverfor sige, at der mangler en virkelig stor reform, et forslag til lov om fuld grundskyld. Dette begrundede finansministeren med, at grundskyldskommissionen ikke har afgivet sin betænkning, og denne begrundelse godtager vi, for den er rigtig. Men så venter jeg, at der fra grundskyldskommissionen kommer en betænkning i så god tid, at den kan indgå i det forslag til skattereform, som vi jo må regne med bliver fremsat af den høje regering til næste samling, og det er i forventning herom — således at den kommende skattereform virkelig får det perspektiv og det grundlag, som det er meningen — at retsforbundet må se med betydelig velvilje på forslagene. Det er selvfølgelig klart, at vore ønsker ikke dækkes af de fremsatte lovforslag, men når de kombineres med fuld grundskyld, bliver der et grundlag, som vi er klar til at forhandle om, i modsætning til det forslag, som blev fremsat af den forrige regering.

Naturligvis må jeg tage ethvert forbehold overfor enkeltheder, og jeg skal her holde mig til nogle hovedlinier.

Det fremgår af det, jeg sagde om de retningslinier, som retsforbundet havde givet udtryk for forud for valget, at vi princi-

pielt tiltræder, at nedsættelsen som foreslået falder på de små indkomster. Medens de små indkomster sædvanligvis vil være beskåret af afgifter til monopoler og særrettigheder, af mindskede arbejdsmuligheder, gælder der for de store indkomster ofte det forhold, at der i dem er indeholdt beløb, som stammer fra monopoler og særrettigheder.

Jeg har nok set, at man i pressen har fundet på at kalde fritagelsen for disse små indkomster for at være et privilegium, men jeg tror dog nok, at de fleste i så fald gerne vil have nogle upriviligerede indkomster. Det er efter min mening i den grad et misbrug af sproget, at man ikke skulle tro, det var muligt at skrive den slags i aviserne, men disse kan forresten skrive meget, det skal jeg indrømme! Vi ønsker, at monopoler og særrettigheder skal afskaffes, men indtil det er sket, vil vi ikke modsætte os, at en del af det, de indbringer, inddrages gennem skat, selvom det var mere rationelt at hindre selve udbygningen.

Jeg hørte i eftermiddag, at dagbladet „Politiken“ fik ros fra den konservative ordfører, fordi bladet har angrebet finansministeren i anledning af det forslag, ministeren har fremsat om lettelse for de små indkomster. Fra vort synspunkt er finansministerens vej den rigtige vej. Den tanke, at man for at fremme opsparingen skulle give lettelse til de bedst stillede, forekommer mig at være det mest reaktionære, jeg nogensinde har kendt. Det må vel i det hele taget skyldes en fejltagelse ... nå, det var jo også den konservative ordfører, som roste „Politiken“ for den udtalelse ... (Poul Møller: Det er ikke rigtigt!). Var det ikke den konservative ordfører? (Poul Møller: Nej — hør bedre efter en anden gang!). Vi ønsker fra retsforbundets side en lettelse over hele linien, og det kan opnås i det øjeblik, grundskylden glider ind i billedet, så man er i stand til at nedsætte de byrder, som hviler på arbejde, forbrug og omsætning. Men jeg mener, det er naturligt, at denne nedsættelse procentvis bliver størst for de egentlige arbejdsindkomster, og de muligheder, der er for dette i det foreliggende lovforslag, ønsker vi yderligere udbygget.

Jeg må tage forbehold overfor den idé, at varer af egen virksomhed skal sættes til detailpris. Mon ikke det er en tanketorsk?

[Oluf Pedersen.]

Jeg synes heller ikke om det forøgede posekiggeri, som finansministeren er så ivrig efter, jeg tror, det vil give udvidet administration og gøre livet mere besværligt for borgerne, uden at man i og for sig har tilsvarende glæde af det.

Den idé, som ligger i forslagene om, at skatterne skal blive mere overskuelige, synes jeg er tiltalende, selvom jeg tror, at satserne bør sættes lavere end foreslået.

Jeg har ikke med nogen særlig glæde set på tillægsskatten til en kommunal udligningsfond — jeg synes i og for sig, det var disse fonds, vi skulle afskaffe — for den er dels principielt omtvistelig, og dernæst er jeg enig med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh i, at hvis man laver den, som den er foreslået, vil den modvirke forøget grundskyld i kommunerne, fordi denne ikke tages med, når man skal udregne den skatteprocent, som skal lægges til grund for tilsvaret af den kommunale tillægsskat.

Vi kan tiltræde, at mælketilskuddet, således som vi tidligere har foreslået, bliver afløst af et børnetilskud, men tager forbehold overfor beløbets størrelse. Derimod synes jeg, at når man vil sætte et sådant tilskud, bør det være ens over hele landet.

De ændrede refusionsregler og den nye byrdefordeling mellem stat og kommuner vil vi ikke på forhånd afvise. Dette må nærmere undersøges, men selve den tanke, at man refunderer mest dér, hvor staten har bestemt udgifternes størrelse, og mindst dér, hvor kommunerne selv råder derover, synes jeg forsåvidt er rigtig.

Forslaget om kapitalvindingsskatten vil jeg ikke på forhånd afvise, men hvor omfattende den skal være, må jo nærmere drøftes. Jeg vil dog tilføje, at jeg synes, det er urimeligt, at man i dag beskatter arbejdsfortjenester til det yderste, medens ufortjent gevinst kan være helt skattefri. Her foreligger der et problem, som der er grund til at tage op.

En beskatning af aktieudbytter, der tilfalder udlændinge, synes jeg der kan være mening i. Jeg mener dog også, den bør omfatte danske, som flytter til fremmede lande.

Et grundlæggende punkt i lovforslaget er ophævelse af skattefradragsretten, og herom vil jeg gerne sige: retsforbundet vil ikke

gå med til afskaffelse af skattefradragsretten, hvis der ikke i stedet gives andre og bedre garantier imod skatteplyndring, men vi tror, at det er muligt, og vil også gerne give anvisning herpå. Man siger, at efter skattefradragsreglen kan der kun lignede indtil 50 pct., når det gælder en jævn indkomst og det gælder for et åremål. Det er dog ikke helt rigtigt. For hvis man går hen og beskatter en merindkomst med op over 100 pct. — og de fire gamle partier har jo i fællesskab lavet regler, hvorefter man kan beskatte merindkomster med op til 135 pct. det første år — så kan det lade sig gøre. Hvis man gik op til at beskatte med 200 pct., så ville man få to trediedele af indkomsten ind trods skattefradragsreglen. Jeg tror, man rolig kan sige om skattefradragsreglen, at den er udhulet i allerhøjeste grad.

Jeg synes også, det er rigtigt, når finansministeren siger, at det, der er beskattet af merindkomsten med mere end selve indkomstbeløbet, ikke har ret meget med sund fornuft at gøre eller er næsten helt hysterisk — for at bruge et udtryk, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard brugte, da han talte om, hvor forfærdeligt det var at gå til noget så meningsløst som at beskatte merindkomsten med mere end selve beløbet. Det har både venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre tiltrådt — socialdemokraterne har endnu ikke alene lavet lovene.

Nu skal der ingen tvivl være om, at retsforbundet er skatternes fjende nr. 1. Vi er de eneste, der har givet anvisning på, hvordan de kan bringes ned, dels ved at opkræve skyld, dels ved at staten klarer sig med et mindre beløb. Når venstre og konservative nu opræder, som om de var fjender af skat, må jeg erindre om, at det var regeringen Eriksen-Kraft, der under ledelse af vort lands største skatmester, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, i 1951 slog alle tiders rekord i skatteestigning.

Så sent som i 1950 skrev man i skattekommissionens betænkning, at skattefradragsreglen var det sidste bolværk mod skatteplyndring. Men året efter sprængte man selve dette bolværk og øgede skatterne med et beløb på ca. 1 000 kr. i gennemsnit pr. familie her i landet. Og der er det

[Oluf Pedersen.]

besynderlige ved det, at det var ikke engang, fordi man manglede penge; nej, det var, fordi man havde fået den idé, at pengene ude hos borgerne skulle drages ind i fællesskabet, for det gik ikke an, at borgerne selv fik lov at råde over deres penge.

Nu er jeg ikke fremmed for den tanke, at der kan skabes ulykker, hvis staten pumper falsk købekraft ud, og i så fald må denne falske købekraft inddrages. Det foreslog vi, men blev afvist. I stedet for forhøjede man skatterne med det resultat, at købekraften hos den arbejdende befolkning faldt, og at man fik nedgang i produktion og beskæftigelse. Det eneste gode, jeg kan sige om den politik, er, at den blev opgivet, da man så resultatet. Men derfor skurrer det alligevel stærkt i mine ører, når de, der drev den skattepolitik, taler om skatteplyndring, for det var netop det, de viste sig selv at være eksperter i.

Jeg er selvfølgelig klar over, at skattefradragsreglen bevirkede, at mange af deltagere i skatteforøgelsen, særlig de rigeste, året efter fik en væsentlig del refunderet. Ja, de tjente så godt på dette skattefradrag, at de fik en gevinst så stor, at de ikke vidste, hvad de skulle bruge pengene til, og så brugte de dem til at lave en af de mest storstilede reklameannoncer for bevarelsen af skattefradragsreglen, og den var så godt sat op, at de var ligeved at gøre selv socialdemokratiet bange for at afskaffe skattefradragsreglen; socialdemokraterne begyndte at ryste, da de så, hvorledes denne annonce var stillet op.

Men lad os dog gøre os helt klart — man skal jo være ærlig — at for de små skatteydere, for de små indkomster og for mellemindkomsterne er skattefradragsreglen intet værd. Det viste sig oven i købet, at den forrige regering kunne omgå den. Hvad vil en sådan regel være værd, hvis det lykkes det ærede medlem hr. Øllgaard og det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen at gennemføre deres omsætningskat, hvorefter det teoretisk er muligt at tage alt fra borgerne? Jeg har nok hørt, at man begrundet det med, at det skal afskaffe snyderi og posekiggeri, men det er så forkeret som vel muligt. Sverige har jo haft omsætningskat, men man afskaffede den, da det blev klarlagt, at den trods dens mange undtagelser var

omvendt progressiv, procentvis højest for de små indkomster og mindst for de største, og så førte det til omgåelse — som vi har kendt det her fra den lede tøjsskat.

Et middel mod skatteplyndring må være dels begrænsning af de offentlige opgaver, dels streng offentlig sparsommelighed, dels en ændring i selve skattesystemet gående ud på at komme bort fra de skatter, vi har nu, der automatisk driver de offentlige udgifter op.

I retsforbundets kamp mod den offentlige ødselhed har vi som regel stået alene. Det er kun sket en gang imellem, at vi har fået støtte af det ærede medlem hr. Jensen-Broby, dog bortset fra at man i alle partier lige op imod valget får sparebukserne på for at redde sit politiske liv.

Og hvad skattesystemet angår, da har de partier, som nu slutter op om skattefradragsrettens bevarelse, også sluttet op om selve det ulykkelige system. Det er næppe tilfældigt, at vi altid her i landet har fået de højeste skatter under venstre, og helt galt gik det, da vi fik en regering, hvori også de konservative deltog.

Kun retsforbundet har hidtil anvist midler til standsning og nedbringelse af skatterne på arbejde, forbrug og omsætning, og fulgte man vore anvisninger, var skattefradragsreglen helt overflødig. Det er jo ikke meningen, at man skal øge skatternes fald under en nedgang i skatterne.

Retsforbundet er dog så forsigtigt, at vi ønsker, at der til sikring mod skatteplyndring bliver sat et skattestop. Man kunne f. eks. sige, at den skala, man endes om i forbindelse med fradraget, ikke måtte overstiges. Så måtte man selvfølgelig også have sikkerhed imod, at man ikke laver øget told og omsætningskat og statslån. Den eneste mulighed vil da være, at grundrenten stiger; så fik man den indkomst, der følger deraf. Der kunne også være lidt mening i, at staten satte tæring efter næring. Vel kan ikke alle skatter afskaffes straks, selvom alle betaler deres fulde skyld, men skatterne kan standses og nedbringes dels ved besparelser, dels gennem grundskylden.

Vi tilslutter os tanken om at forøge den kommunale grundskyld, hvor det besluttet af de kommunale råd, og at grundskyldpromillen kan forhøjes, uden at bygnings-skatten sættes i vejret, men jeg tager for-

[Oluf Pedersen.]

behold overfor de tekniske regler, der er foreslået om grundskyld. Jeg ved, at der er udarbejdet, efter min formening bedre, forslag herom i grundskyldskommissionen.

Vor stilling til skattereformen er iøvrigt afhængig af, at dens praktiske gennemførelse forenes med en nedsættelse af skatterne, og det er igen betinget af, at gennemførelse af fuld grundskyld indgår som et afgørende led. Hvis det sker, har vi intet ønske om at bevare skattefradragsreglen, som da er fuldkommen overflødig som garanti mod de fire gamle partiers skatteplyndring, en garanti, som tilmed er undergravet og i praksis har vist sig at være helt uden betydning for de små og mellemstore indkomster. Nej, må vi så bede om et skattestop i stedet.

Det bolværk, som man sagde skattefradragsretten var mod skatteplyndring, blev sprængt af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen i 1951, og med udsigt til den Øllgaard-Jakobsen'ske omsætnings-skat, som vil give staten praktisk talt ubegrænset plyndringsret, så længe borgerne vil gå med tøj og leve som mennesker, gives der ikke borgerne den ringeste sikkerhed. Nej, lad os i stedet sikre borgerne et skattefrit eksistensminimum, som jeg erkender der i de foreliggende lovforslag er tilløb til, men som jeg mener bør være større end foreslået. Jeg mener, at alle bør have det privilegium, at de ikke skal være tvunget til at sulte, fordi de skal betale skat. Skatterne skal ikke have til formål at plyndre de fattige.

Vi bør føre en politik, som tillader selv de fattigste at spare op. Det gælder om, at udbyttet sættes i forhold til arbejdet, og det er det ikke, når 5 pct. af skatteyderne ejer halvdelen af hele den ansatte formue og andre 20 pct. ejer de $\frac{4}{5}$ af resten, så de $\frac{3}{4}$ af samtlige skatteydere må nøjes med kun 10 pct., og jeg tør godt sige, at de $\frac{3}{4}$ først og fremmest omfatter den arbejdende befolkning, der har gjort sliddet for at skabe grundlaget for værdierne, medens der blandt de 5 pct., som ejer så forholdsvis meget, er mange, som er helt ude af erhverv. Vi søger årsagen til denne dårlige fordeling af livsgoderne i den uret, som består i kraft af monopoler og særrettigheder, og selvom skat-efter-evne-systemet måske har modvirket den dårlige fordeling, har den ikke

været i stand til at hindre den. For os er det afgørende, at enhver borger sikres ligeret til fædrelandets jord, som er Guds gave til os alle, og denne ligeret kan sikres under fuld grundskyld, til trods for at den private ejendomsret til selve jorden bevares mod betaling for, hvad denne forret er værd.

Men vi går videre end til fri grundskyld. Vi ønsker et samfund, hvori hver borger, såvidt det er praktisk muligt, sikres det fulde udbytte af sit eget arbejde, uden at han skal betale priser, der er forfalsket af lovgivning, pengemagt eller organisationer.

Det er ligetil, at retsforbundet udfra denne indstilling er imod at give præmier til de bedst stillede, fordi de var i stand til at spare op. Vi var, dengang det var på tale, og er fortsat på dette punkt på linie med socialdemokratiet, medens venstre, konservative og radikale, der heldigvis ikke udgør noget flertal uden os, var på den anden side. Når det gælder grundskyld, regner jeg med, at de radikale også vil være med sammen med socialdemokratiet og retsforbundet. Venstre var jo med til jordlovene i 1919 med fuld grundskyld på et begrænset område, men har jo nu indgået makkerskab med de konservative, men selvom dette makkerskab opretholdes, går det nok alligevel.

Da vi vurderer lovgivningen udfra, hvad den betyder overfor særrettigheder og monopoler, kan jeg, hvis skattereformen, som jeg venter, inden den kommer til afgørende behandling i tinget, også komme til at omfatte fuld grundskyld, anbefale de indledende lovforslag til velvillig behandling.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil gerne takke for de bemærkninger, der var af en sådan karakter, at de virkede tiltalende på mig. I visse tilfælde var det måske endda en lidt for stærk ros, der blev udtalt, fordi vi havde fået lovforslagene så hurtigt frem, og fordi de var så teknisk gode. Denne tak med hensyn til forslagernes fremtræden i teknisk henseende kan jeg lade gå videre til alle mine gode medarbejdere.

Derudover var der ikke så mange roser. Bagefter gik de fleste ordførere over til kritik, og det, der var lidt overdrevent i rosen, kunne jeg sidde og veje lidt op mod

[Finansministeren.]

det overdrevne i kritikken. Dette med den overdrevne kritik gælder navnlig det ærede medlem hr. Poul Møller, som jeg synes skød lidt langt over målet, men det er måske, fordi jeg er blevet så hårdhudet, at jeg ikke følte mig ramt.

Det er vel tilstrækkeligt, at jeg fremdrager nogle hovedpunkter og ikke svarer hver enkelt ordfører i detaljer, det tror jeg ikke tiden er til. Hele spørgsmålet om skatte-reformen vil jeg tillade mig at diskutere ud fra den forudsætning, at vi har et vist udgiftsbeløb, vi skal dække, det er på det grundlag, det hele er stillet op. Der kan føres mange diskussioner om, hvordan man kan sætte skatterne ned, hvis man sætter udgifterne ned, men det er der ikke forslag om, desværre. Men under forudsætning af, at vi skal have dækket de samme udgifter som hidtil, har jeg forstået, at der har været tilslutning til den tankegang — det har ikke været udtalt direkte — at disse udgifter skal fordeles nogenlunde som hidtil mellem staten og kommunerne.

Jeg har i hvert fald ikke bemærket, at nogen på afgørende områder har ment, at enten staten eller kommunerne skulle overtage en væsentlig større andel af de samlede udgifter. Det eneste område, hvor jeg i og for sig har foreslået en vis ændret byrdefordeling, er kommunegrupperne imellem med henblik på fordelingen af byrderne mellem amtskommuner og sognekommuner, altså indenfor landdistrikterne, og dér forstod jeg på det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, at det ærede medlem syntes, at jeg her havde betrådt en vej, der i hvert fald var til at snakke sig tilrette om, medens det ærede medlem hr. Alfred Bøgh var meget utilfreds med resultatet for amtskommunernes vedkommende. Det ærede medlem benyttede lejligheden til at fremdrage forskellige udgifter, som han syntes det var urimeligt skulle hvile på amtskommunerne og dækkes over ejendomsskatterne. Jeg gør det ærede medlem opmærksom på, at flere af de udgiftsområder, han her nævnte, netop er foreslået overtaget af staten eller andre kasser end de amtskommunale kasser, så han er allerede imødekomet på dette punkt. Jeg gør også opmærksom på, at der er foreslået et betydeligt større tilskud til sygehuse. Det var

også et af de punkter, det ærede medlem var inde på. Endelig gør jeg det ærede medlem opmærksom på, da nu Aalborg blev nævnt, at forslaget medfører en nedgang i grundskyldpromillen i Aalborg amt, ganske vist kun fra 17,85 til 17,08, men det er dog en nedgang, samtidig med at den amtskommunale bygningsskyld helt falder væk. Det kan altså ikke siges, at dette forslag indeholder en stramning, tværtimod, det må da kaldes en lettelse af den amtskommunale beskatning, og det beløb, der kommer til at hvile på sognekommunerne, må — det må alle indrømme — dækkes dels gennem ejendomsskatter, dels gennem indkomstskatter. Jeg troede i og for sig, at det var noget af det, man kunne tænke sig indenfor venstre. Jeg mener altså, at jeg på dette område har fremsat et forslag, som er ret imødekommende. Jeg tror ikke, man skal gå længere, for gamle skatter er nu engang gode skatter. Derfor mener mit parti — og jeg tror, at det ærede medlem hr. Oluf Pedersen kan slutte op om det — at den amtskommunale grundskyld, man nu engang har, skal man være meget varsom med at lette i stort omfang.

Iøvrigt faldt der ikke mange bemærkninger om byrdefordelingen, og jeg må måske tage det som et udtryk for, at man her stort set har været enig med mig. Der var dog et område, som blev nævnt, og som også vedrører byrdefordelingen, og det er de refusionssystemer, som vi har prøvet at forenkle noget. Jeg forstår godt det ønske, der kan være her i tinget om at komme helt væk fra den mellemkommunale refusion — det var særlig det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, der var inde på denne tankegang. Jeg kan også forsikre det ærede medlem, at jeg gik til opgaven med godt mod, men med den tid, der stod til min rådighed, har jeg i hvert fald ikke kunnet nå til helt at afskaffe den mellemkommunale refusion. Jeg mener, at jeg er kommet et langt stykke, alt det indviklede med hensyn til de enkelte udgifters fordeling indenfor refusionssystemet er kommet væk. Men den ændrede fordeling kommunerne imellem, som jeg gerne vil give det ærede medlem ret i er ønskelig, og som ikke drejer sig om så store beløb, er det ret vanskeligt at finde en anden form for, og det, jeg særlig er bekymret for, er, om det

[Finansministeren.]

er muligt at finde en anden form, der også kan holde under ændrede konjunkturer.

Løvrigt forstod jeg, at forenklingen af refusionssystemet med de 50 pct. og de 95 pct. for de sociale udgifter og de 80 pct. som en ensartet rate indenfor skoleudgifterne var noget, man kunne tale sig tilrette om, og det takker jeg naturligvis for.

Hvad angår de kommunale skatter i almindelighed, blev der ikke sagt meget om ejendomsskatter, når jeg ser væk fra det ærede medlem hr. Oluf Pedersens mere principielle bemærkninger om grundskylden. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Kai Jensen mente, at man skulle være forsigtig med disse ændringer i ligningsforholdet, og jeg er også klar over, at der er ganske enkelte kommuner, man skal passe på i den henseende, kommuner, hvor jordens værdi måske er så uendelig lav, at de er nødt til at udskrive det hele på indkomsten.

Med hensyn til de forslag, som vedrører de kommunale indkomstskatter, forstod jeg det sådan, at der var tilslutning til at se at komme af med erhvervskommuneskatten.

Hvad angår den kommunale selskabsskat, nærede det ærede medlem hr. Alfred Bøgh bekymring med hensyn til, om bykommunerne kunne være tjent dermed. Det er et af de punkter, vi har studeret nærmere. Mellem bykommunerne er det jo de store kommuner og særlig hovedstadskommunerne, som får store indtægtstab ved, at vi tager den kommunale selskabsskat fra dem, men det har vi søgt at erstatte dem dels ved en forhøjelse af forlystelsesaftiften, dels ved en forhøjelse af tilskuddene til sygehusvæsenet og sundhedsvæsenet.

Løvrigt forstod jeg, at man fandt det forslag om kommunal indkomstskat, hvorved man giver personligt fradrag, ret tiltalende. I hvert fald forstod jeg det ærede medlem hr. Alfred Bøgh sådan, at det kunne man godt tale om.

Så er der den kommunale tilskudsfond og den dermed sammenhængende kommunale tillægsskat. Nu nærmer vi os et om-

råde, hvor tilfredsheden var knap så stor. Dog var jeg glad for at høre det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sige, at der lå en del fornuftige tanker bag dette forslag om en tilskudsfond. Det mener jeg også. Jeg gør opmærksom på, at de ændringer i den amtskommunale beskatning, vi foreslår, ikke kan stå alene. Forudsætningen for mig er, at hvis vi skal fastholde den amtskommunale beskatning, som jeg har foreslået, må vi fortsat have den adgang, som den kommunale ejendomsskattelov i øjeblikket giver, til at yde et tilskud til amtskommunerne, ganske vist højst 20 mill. kr.; men på grund af ændringerne i prisniveau o. s. v. fremover måtte det, hvis vi får en nedgang i landbrugskonjunkturerne, kunne ydes med et større beløb. Hovedbestemmelsen i afsnittet om den kommunale tilskudsfond går ud på, at for hver påbegyndt halve procent, landbrugets forrentningsprocent er lavere end 4, skal der stilles 8 mill. kr. til rådighed for amtskommunerne. Tænk vi os, at det skulle gå så uheldigt — jeg nævner det kun som eksempel — at forrentningsprocenten gik helt ned på nul, bliver der tale om et tilskud på 64 mill. kr. Man bør ikke se helt væk fra sammenhængen i tingene. Det samme må gælde, hvis vi kommer ind i en arbejdsløshedsperiode. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at han syntes, begrænsningen med hensyn til, hvilke kommuner der kunne få hjælp, var for snæver. Det er naturligvis noget, vi kan tale om.

Det var særlig det ærede medlem hr. Poul Møller, der havde kanonen eller skal vi sige mørseren fremme. Det var helt urimeligt at lave en sådan tilskudsfond, sagde det ærede medlem. Resultatet ville blive det samme som med den fælleskommunale udligningsfond, at staten huggede pengene eller, for at sige det mildere, brugte dem, og når man så skulle have dem, måtte man alligevel låne. Er det ikke en lidt for rask tankegang? Det er dog faktisk sådan, at de penge, der samles op, indgår som en offentlig opsparing. Hvis det ærede medlem har

[Finansministeren.]

en særlig bekymring på dette område med hensyn til en sammenhæng mellem statens økonomi og tilskudsfonden, kan vi snakke om det. Det, der for mig er afgørende, er, at når man vil lave et system, der skal kunne være en årrække, må man prøve at sikre, at det ikke bryder sammen, første gang det møder vanskeligheder, enten indenfor byerhvervene eller landbrugserhvervene. Har andre ærede medlemmer, særlig indenfor venstre og det konservative parti, planer, der bedre kan imødekomme dette ønske, så ser jeg meget gerne, at vi forhandler derom.

Den kommunale tillægsskat, hvorigennem pengene skal skaffes til veje, kunne man imidlertid ikke rigtigt lide. Hvorfor skulle de kommunale indkomstskatter være ens over hele landet, spurgte man. Ja, se det har jeg altså heller ikke foreslået. I det hele taget havde jeg — men jeg skal ikke bebrejde nogen det — det indtryk, at ingen af de to ærede ordførere, hr. Alfred Bøgh og hr. Poul Møller, egentlig rigtigt havde gennemskuet systemet, for den kommunale skat bliver ikke ens over hele landet, den bliver måske knap så ens, som jeg kunne ønske det. Den kan fortsat være meget forskellig for alle indkomster under 20 000 kr., og for indkomster, der overstiger dette beløb, vil den fortsat være forskellig, ganske vist i aftagende grad, jo større indkomsten bliver. Forskel vil der imidlertid altid være for den del af indtægterne, der ligger under 20 000 kr. Hvis man mener, at en kommune af den grund skulle gå hen og forhøje den almindelige kommunale skatteprocent for derigennem at få mere af de store indtægter, vil jeg sige, at det er ikke så let, al den stund man så samtidig tager mere af de små indtægter. Derfor forstår jeg ikke det, der siges fra den side af salen om, at gennemførelsen af dette forslag skulle befordre en uøkonomisk administration i kommunerne. Tværtom kunne man måske sige, at det vil lægge en vis spændetrøje om kommunerne. Jeg har hørt sådanne tanker fremsat, men kan heroverfor svare, at kommunernes indtægtsgrundlag gennem den foreslåede ordning forøges betydeligt. Netop undersøgelser, som jeg har ladet foretage i den senere tid, viser, at dette fuldtud holder stik, i hvert fald hvis vi som foreslået ophæver fradragsret-

ten for betalt statsindkomstskat og gennemfører forslaget om børnetilskud i stedet for børnefradrag.

Jeg skal så vende mig til det, der er blevet sagt om indkomstskatterne som helhed, herunder særlig statsindkomstskatten, og jeg kan lige så godt springe ud i det: der er sagt så meget om skattefradragsretten, at jeg måske også kan få lov at tale om den en lille stund. Jeg skal ikke gøre det langt.

Se, der har været fremsat mange forskellige anskuelser om dette problem. Det ærede medlem hr. Poul Møller har nærmest den anskuelse, at alt det, der er sagt i skattekommissionen, i professorudvalget og i det økonomiske fakultet, og alt det, der står i lærebøgerne, er noget værre sludder; de pågældende har slet ikke tænkt sig om. Det kan jeg ikke være enig med det ærede medlem i. Det ærede medlem hr. Erik Eriksen lægger mere vægt på det rent politiske moment i sagen og fremdrager det argument — som er meget stærkt — som gør, at en stor del af befolkningen står så fast på, at vi skal bevare skattefradragsretten, nemlig at den, mener man, lægger loft over beskattningen og standser det, der i venstres og undertiden også i den konservative presse hedder den uhemmede skatteplyndring.

Må jeg kort sige om det egentlig saglige spørgsmål, som det ærede medlem hr. Poul Møller med megen kraft søgte at tage duften af, at det er ganske klart, at de høje skatteprocenter og den høje progression, som synes betydeligt større — det håber jeg vi er enige om — end den faktisk er, giver og gennem mange år har givet befolkningen et forkert indtryk af indkomstskattebyrden. Kommer man ud blandt skatteyderne, møder man det gang på gang — jeg tror ikke, det kan bestrides. Jeg tror i hvert fald, det ærede medlem skal være forsigtig med at hævde, at det nuværende system i meget stort omfang befordre lysten til at øge indtægten. Det er ikke det indtryk, man får, når man taler med folk.

Så er det blevet sagt, at på grund af skattefradragsreglen beskattes stigende indtægter og merindtægter hårdere end andre indtægter, og det kan man ikke komme udenom; det er ganske klart, at skattefradragsreglen kommer til sin fulde udfoldelse under forudsætning af, at den skat,

[Finansministeren.]

man kan trække fra, i procent svarer til den indkomst, man har i det år, hvor man trækker den fra. Det gør den ikke, når man har stigende indtægter år for år. Lad os tage et tilfælde med en ung mand, der det første år måske er beskattet af 10 000 kr., og dør har han ikke noget at trække fra, d. v. s. at procenten er meget hård for ham, for den er opstillet under forudsætning af, at han havde en skat af 10 000 kr. at trække fra. Det næste år — det er en ung mand med fremdrift, det går ham godt — tjener han måske 20 000 kr. Så beskattes han efter en procentsats, der er beregnet efter, at han kan trække skatten af 20 000 kr. fra; men han kan kun trække skat af 10 000 kr. fra. Det er ganske evident — og jeg kan ikke forstå, at nogen vil bestride det — at der heri ligger en merindkomstbeskatning, og at dette også gælder merindtægter i almindelighed er ligeledes oplagt.

Her har der været foretaget mange beregninger bl. a. i — ikke det blå aftenblad, men „Berlingske Aftenavis“, og det ærede medlem hr. Poul Møllers udtalelser her viser også, at man virkelig er dykket ned i problemet. Det kan jeg kun være taknemlig for, for der er kommet visse ting frem, som ikke har overrasket mig, men som man vanskeligt kan få til at rime med påstanden om, at vort forslag skulle betyde en stramning af skatterne.

Det, den almindelige skatteyder lægger vægt på, er så ganske afgjort den skat, han betaler året efter, at han har haft en merindtægt: nu troede jeg, jeg havde tjent godt, nu har jeg brugt pengene, og så viser det sig, at jeg næsten skal betale det hele i skat! Det ærede medlem hr. Poul Møller mener, at dette er en helt forkert måde at stille det op på. Vi skal finde frem til en ligevægtsskat over en årrække. Hvis man prøver at regne det igennem — først, tror jeg, var det for 3 år, så antydes det, at man kan gå lidt længere, f. eks. til 5 år, og vi har også prøvet for 7 år, man skal nemlig ret langt hen for at nå denne ligevægtsskat — kan man nå noget i retning af, at skatten skulle være nogenlunde ens. Men, ærede medlem, folk regner ikke sådan noget igennem. Det ærede medlem er vel også selv blevet klar over, at det er besværligt at regne sådan noget ud, og det er altfor

længe at vente på, at der kommer balance i foretagendet. Derfor synes jeg, at alle de argumenter, der er fremført i denne forbindelse, er meget lidt holdbare overfor praktiske folks syn på beskatningen, og som praktiske folk betragter jeg i denne forbindelse skatteyderne.

Men så kommer vi til det, der skulle være det afgørende, og det er, om det er helt holdbart — som det er blevet påstået — at i forhold til de gældende regler medfører mit forslag i og for sig, når man anvender den beregningsmåde, som det ærede medlem er inde på, slet ingen nedsættelse af grænsebeskatningen. Det er rigtigt, at nedsættelsen er størst for indkomster på fra 2 000 til 4 000 kr. i København. Den er ikke så stor for indkomster på 6 000 og 8 000 kr. For 6 000 kr.s indkomst er nedsættelsen lidt mindre, for 8 000 kr.s indkomst balancerer det; der er her sket en regnefejl i det ærede medlems udregning. Men det afgørende er beskatningen for indkomster fra 8 000 kr. til 20 000 kr. Selv efter den beregningsmåde, det ærede medlem anvender, bliver beskatningen lavere efter mit forslag, end den er nu. Det er ikke så svært, det er ikke mærkeligt, det skyldes simpelthen — og det er det andet punkt — at forslaget her i al almindelighed medfører en nedsættelse af skatten på en stor del af indtægterne her i landet. Jeg kan nok forstå, at hvis der har siddet en tilhører her i dag, som ikke har fået det at vide på forhånd, har han måske ikke kunnet opfatte det under den forhandling, der har været; men jeg må have lov at gøre opmærksom på, at alle de skatteforhøjelser og -stramninger og hvad der ellers har været nævnt her i dag, ikke efter mit forslag er beregnet at skulle gå i statskassen; det er penge, som skal bruges til skattenedsættelser.

Både det ærede medlem hr. Erik Eriksen og det ærede medlem hr. Poul Møller har et par gange henvist til martsforslaget, som man gerne vil sammenligne med. Skulle vi ikke tage en enkelt sammenligning? I en provinsby f. eks. var beskatningen efter martsforslaget af indtægter fra 4 000 til 16 000 kr. praktisk talt uforandret, det var den skattenedsættelse, man kom med. For en indtægt på 12 000 kr. var nedsættelsen på 39 kr., mens vi foreslår en nedsættelse

[Finansministeren.]

på 512 kr. For en indtægt på 10 000 kr. var nedsættelsen 13 kr.; vi foreslår her en nedsættelse på 315 kr. Man må da have lov at nævne dette; det er det, der er formålet med vort forslag, og det er her, det vanskelige kommer ind, for dette er blevet muligt ved at ændre i skattefradragsreglen. Det er det, der er problemet, og jeg nævnte allerede i min fremsættelsestale, at jeg troede, mange var enige om, at det var godt at nå hertil. Det har man talt om i så mange år.

Nu forstår jeg, at de to partier til højre i salen, konservative og venstre, ikke vil være med til at røre ved skattefradragsreglen, og jeg forstod også, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard mente, at de nævnte resultater kunne nås, uden at man rørte ved fradragsreglen. Jeg vil gerne henvise til de bemærkninger, jeg gjorde ved fremsættelsen; det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde — undskyld, at jeg citerer det — at det var „ganske kloge bemærkninger“ — det var vistnok de ord, der blev brugt, det er i hvert fald ikke for at overdrive, jeg nævner det — og hvis det er tilfældet, kan det vel også være ganske fornuftigt at henvise til dem igen. Der står:

„Skulle det under drøftelserne af forslagene vise sig, at man uden en så omfattende ændring af skattefradragsreglen kan opnå disse store og fordelagtige ændringer i skatteudskrivningen, skal sådanne forslag ikke møde modstand fra regeringen“.

Jeg skal så sige lidt om kapitalvindings-skatten. Det var der, jeg efter det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards mening havde været ude i spinatbedet, men det var vist kun med det ene ben, forstod jeg, for vi kunne da snakke om en slags kapitalvindingsbeskatning. Jeg forstår godt, at hvis man ikke er dykket til bunds i spørgsmålet om en kapitalvindingsbeskatning, kan den virke meget uoverskuelig, og man kan have bekymringer for dens virkninger; det vil jeg gerne straks sige. På den anden side vil jeg bede om, at man ikke blot bedømmer den på den lidt hurtige måde, som det er sket i dag, her igen særlig af det ærede medlem hr. Poul Møller.

Det er slet ikke sikkert, at en kapitalvindingsbeskatning, selv under prisstigninger,

betyder indgreb i og forringelse af en mands reelle kapital; det afhænger jo ganske af prioritetsforholdene — for eksempelvis at nævne fast ejendom. Med en beskatningssats på 35 vil en mand i alle de tilfælde, hvor han har prioriteret med højere end 35 pct., til trods for kapitalvindingsbeskatningen få en gevinst, når han realiserer. Der vil være den forskel, at han ikke får hele gevinsten, for fremtidig kommer staten og får noget af den. Vi kan godt være enige om, at de, der egentlig skulle have gevinsten, er kreditorerne; det er dem, der har sat penge i ejendommen, og det er dem, der under de stærke prisstigninger er blevet berøvet en del af disse penge; hidtil har det været muligt for debitor at tage gevinsten, at stryge den på kreditors bekostning, og det er altså her, jeg sætter ind og foreslår en begrænsning.

I min fremsættelsestale sagde jeg, at jeg syntes, vi skulle se, hvor meget en sådan kapitalvindingsafgift ville give, før vi tog stilling til pengenes anvendelse. Man kunne efter min mening passende anvende nogle af pengene til ved beskatningen at tilgodese dem, der opsparer penge i sparekasser, i obligationer o. s. v. Jeg mener, dette er en sund og fornuftig tanke, og jeg tror, det ærede medlem hr. Poul Møller skulle trække nogle af sine store kanoner tilbage. Her er der virkelig noget at tale om. Vi kan så drøfte, om jeg, som man har ment, har udformet forslaget om en kapitalvindingsafgift altfor bredt, har taget for meget med. Det, jeg har prøvet at sikre mig, er, at der bliver en vis ensartethed i behandlingen. Men endelig er der et betydningsfuldt punkt — og det betragter jeg som en hensyntagen til mange sider her i salen — nemlig at kapitalvindingsbeskatningen først skal løbe fra 1. januar 1956; der er altså ikke tale om, at afgiften får tilbagevirkende kraft.

Det kunne måske være rimeligt, om jeg i tråd hermed sagde lidt om formueskatten. Det er, som om man ikke helt har fået fat i forslagets virkelige indhold, hvad dette punkt angår. Det er rigtigt, at regeringsforslaget ikke som martsforslaget indeholder en forhøjelse af formueskattegrænsen op til 100 000 kr. Men det var jo også et billigt forslag; man mente, man kunne foreslå grænsen hævet, man indrømmede, det kostede 40 mill. kr. — man lettede nemlig

[Finansministeren.]

beskatningen af formuer på op til $\frac{1}{2}$ mill. kr. — men man sagde ikke noget om, hvor de 40 mill. kr. skulle komme fra. Det begrænser jo en forslagsstillers muligheder, når han, som jeg, har sat sig den opgave at få det hele til at hænge sammen, og derfor har jeg kunnet gå knap så langt. Men da jeg mener — det vil jeg gerne gentage — at der virkelig er god grund til at lette formueskatten, særlig i alle de tilfælde, hvor folk kun har en formue at leve af, har jeg stillet det forslag, at formueskatten ikke må overstige indkomstskatten til staten. Dette medfører — for at tage et enkelt eksempel — at en mand, der har 100 000 kr. i formue og godt 5 000 kr. i indkomst, og som hidtil har betalt 1 031 kr. i skat, efter forslaget kommer til at betale 516 kr. Det er dog en halvering af skatten. Når man siger, at der i dette forslag intet hensyn er taget til opsparingen, synes jeg, det er værd at drage dette frem.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at en af grundene til, at jeg ikke har kunnet tage lige så mange ting med vedrørende opsparingen, som martsforslaget gør, er, at noget af det er gennemført og gennemført i ret stor enighed her i salen ved ligningslovens vedtagelse. At pensionsforsikringspræmier m. m. — som alle ved — fremtidig skal kunne fradrages fuldtud, er jo en meget stærk begunstiggelse af opsparingen. Jeg kan godt her bekende, at jeg deltog i Sparekasseforeningens generalforsamling i Aalborg i tirsdags, og jeg fik af drøftelserne dér det indtryk — jeg havde også gået og tænkt lidt over det i forvejen — at vi måske nok er kommet ind på at begunstige de opsparinger, der foregår i form af forsikringer og lignende, jeg vil ikke sige: for stærkt, men noget stærkt i forhold til de begunstiggelser, der gives andre former for pengeopsparing, f. eks. i sparekasser og lignende institutioner. Det er altså et punkt, jeg mener vi må tage op til overvejelse, og vi må så se, om vi kan tilvejebringe en ligestilling.

Det ærede medlem hr. Poul Møller og også det ærede medlem hr. Erik Eriksen var inde på, at jeg jo havde talt meget om, at det var godt at fremme opsparingen; men mit forslag var en grumme salve imod den. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr.

Poul Møller sagde, at jeg mener, vi skal fremme opsparingen, og jeg mener også, at forslaget indeholder mange ting, der stimulerer opsparingen.

Men dernæst vil jeg sige: både det ærede medlem hr. Poul Møller og det ærede medlem hr. Erik Eriksen mente, at de bestemmelser i forslaget, som tilsigter en forskydning i beskatningen, idet skatteforhøjelsen for de store indkomster skal anvendes til nedsættelse af indkomstskatterne for den almindelige befolkning, i sig selv ville få til følge, at samfundets økonomi brød sammen — og jeg ved ikke alle de andre frygtelige ting, der blev nævnt. Det synes jeg vi skal tale om i udvalget; vi må så se på, hvad tallene kan fortælle os. Jeg mener, at det alt i alt vil komme til at dreje sig om 150 mill. kr.; der flyttes fra — skal vi sige — indkomstlag, hvor opsparingstilbøjeligheden er større, til indkomstlag, hvor der er *ingen* opsparingstilbøjelighed, for jeg er naturligvis ganske uenig med „Politiken“, når bladet mener, at de almindelige indkomster, mellemindkomsterne, her i landet ikke sparer op. Men det må indrømmes, at opsparingstilbøjeligheden og muligheden for opsparing er større oppe i de indkomstlag, hvorfra vi flytter de 150 mill. kr., end den er dér, hvor vi flytter dem hen, for det er ganske klart, at jo større indkomst man har, jo større er muligheden for opsparing. Skal vi nu sige, at opsparringsprocenten på grænsen for de højere indkomster er ca. 60 — for ingen vil vel komme og fortælle mig, at man dér opsparer alle pengene, der købes immervæk en del flotte biler og foretages nogle udenlandsrejser, og der er også et vist forbrug, man kalder luksusforbrug — medens opsparringsprocenten for mellemindkomsterne, der får skattenedsættelse, måske kun er 20, så bliver den 40 pct. af de 150 mill. kr.; der bliver så tale om en nedgang i opsparingen på ialt 60 mill. kr. Men det er tal, vi kan diskutere. Sætter vi heroverfor, at tilskuds-fonden medfører en årlig opsparing på 30—40 mill. kr., er vi nede på en nedgang i opsparingen — beregnet på denne måde — på 25 mill. kr. eller ikke engang 1 pct. af den årlige opsparing her i landet. Hertil kommer — og det er egentlig for mig det afgørende i alle disse ræsonnementer — at opsparingen i langt højere grad bevæger sig

[Finansministeren.]

med den samlede indkomst i landet og med folks mulighed for at øge indkomsterne og beholde noget heraf; det tror jeg betyder langt mere end det andet. Det kan godt være, at de ærede medlemmer ikke er enige med mig på dette punkt; men jeg tror ikke, de kan bestride, at det har indflydelse på hele ræsonnementet, og derfor er ingen tjent med en så ensidig fremstilling af sagen som den, der her blev givet.

Jeg er glad for de bemærkninger, særlig om ligningen, som det ærede medlem hr. Hans Knudsen kom med. Det ærede medlem hr. Erik Eriksen mente, at der efter forslaget ville blive lidt rigeligt med posekiggeri, og det ærede medlem hr. Oluf Pedersen delte denne anskuelse. Jeg synes også, det ville være dejligt, om man kunne undgå posekiggeri — jeg er da ikke sadist på det område. I jo større omfang man kunne få det indtryk, at indkomsterne blev opgivet, i jo højere grad kunne man måske undgå dette. Det er imidlertid sådan — det tror jeg alle ved her i salen — at der finder et udstrakt posekiggeri sted i forbindelse med lønmodtagernes indkomster. Er det ikke posekiggeri at gå hen og spørge den mand, der udbetaler lønnen: Hvad har du givet ham? Det er det mest direkte posekiggeri, jeg kender; men det er der ingen der har ondt af; det har fundet sted gennem mange år og har medført en beskatning af lønmodtagerne, som er ganske hård. Menneskenaturen er jo desværre sådan, at en vis kontrol er nødvendig; men hvis man mener, at de kontrolregler, der her er foreslået skærpet, ikke er nødvendige, hvis man kan dokumentere med tal, at der ikke er uretfærdighed tilstede på dette område, og hvis man kan overbevise befolkningen derom, så kan vi tale om det. Men jeg har det indtryk, at opfattelsen ude i befolkningen er lige den modsatte: at det netop er her, man mener en af de største skavanker i vort skattesystem ligger. Jeg tror nok, man en gang imellem overdriver det lidt; men det skal ikke hindre os i at rette på det. Dette har bl. a. ført til — som jeg sagde i min fremsættelsestale — at nogle ligefrem har syntes, vi skulle ind på en omsætningsafgift; der er, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, andre ærede medlemmer her i salen — jeg behøver

ikke at nævne navne — der gør sig til talsmænd herfor. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard spurgte mig, om vi nu havde forladt denne tanke. Lad mig da straks sige på regeringens vegne, at vi påtænker ikke at komme med en omsætningsafgift oven i dette her.

Jeg tror, jeg hermed har svaret på langt de fleste spørgsmål, der er fremdraget. Vi må nu se på forslagene, dels på de forslag, der her er fremsat, dels også på det af den tidligere regering fremsatte forslag, som jo inden efteråret kan suppleres op, hvis man vil have et fuldstændigt forslag at sammenligne med. Jeg kan på dette område tilsige teknisk bistand, bistand både fra departementet og mig selv, hvis man fra oppositionens side skulle ønske det. Det er mit håb, at man i udvalget vil kunne nå frem til den skattereform, som vi alle så stærkt ønsker.

Hans Knudsen: Jeg skal ikke nu i ordførernes anden omgang gøre noget forsøg på at forlænge denne debat mere end højest nødvendigt. Vi har hele dagen igennem haft lejlighed til at diskutere de fremsatte lovforslag udfra de synspunkter, vi fra forskellig side har, og det kommende udvalgsarbejde vil give mulighed for at komme de enkelte problemer nærmere ind på livet. Jeg ønsker derfor kun at gøre nogle ganske få bemærkninger i anledning af de ting, der er fremført.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøghs slutreplik tenderede ligesom henimod, at den omlægning af skattebyrden, som reformen indeholder, og som har til formål at flytte en beskatning på rundt regnet 150 mill. kr. fra indtægter på under en snes tusind kroner over til de store indtægter, skulle være sådan en slags straf for flid overfor de større indtægter. Jeg tror, det ærede medlem hr. Alfred Bøgh citerede Holberg, og selvom han meget forsigtigt tog forbehold overfor tilslutning til citatet, blev det alligevel sagt her, at de fattige skulle ikke styrkes i deres dovenskab — jeg tror, det var sådan omtrent, citatet lød. Derimod tog det ærede medlem ikke noget forbehold, da han citerede en vistnok mindre kendt persons udtalelse om, at man ikke skal binde mulen på den okse, der tærsker. Jeg synes egentlig, det sidste var

[Hans Knudsen.]

et meget godt og fornuftigt citat, og jeg tror, det ærede medlem skulle tænke lidt mere over det og over, om det ikke netop er sådanne tanker, der foranlediger os til at ændre vor skattelovgivning og vore skattesystemer, således at man ikke i så høj grad som hidtil beskatter eller straffer de arbejdsskabte indtægter. De mennesker, der har forøget deres arbejdsindsats, har jo netop stadigvæk haft følelsen af, at resultatet blot blev, at skatterne steg uforholdsmæssig meget ved en sådan ekstra arbejdsindsats.

Til det ærede medlem hr. Poul Møller har jeg kun en ganske enkelt bemærkning, idet den højtærede finansminister jo så udførligt har beskæftiget sig med de af ham fremførte argumenter. Det ærede medlem hr. Poul Møller fremførte som bevis for, at skattereformen ikke skulle betyde nogen forenkling og ikke skulle gøre det lettere for skatteyderne at overse skattereglerne, den påstand, at når man for fremtiden ikke må trække alle skatterne fra, men kun må trække kommuneskat og kirkeskat fra, vil det virke forvirrende på skatteyderne. Jeg forstår ikke, hvori denne forvirring skulle bestå. Jeg forstår ikke, hvorfor det skulle forvirre skatteyderne, at vi får en bestemmelse, der siger, at kommuneskat og kirkeskat må trækkes fra, men de øvrige skatter ikke. Skulle det være mere indviklet end den nuværende ordning, der siger, at betalte, forfaldne skatter må trækkes fra? Jeg kan ikke se, der er nogen som helst forskel på det.

Det er en af de ting, man har nævnt for at bevise påstanden om, at der ikke skulle være den forenkling i forslagene, som vi giver det udseende af. Det fremføres i samme forbindelse, at den forøgede kontrol med selvangivelserne, som forslagene indeholder, ikke skulle give mindre, men tværtimod større administration. Det er muligt, at en forøget kontrol vil medføre en noget forøget administration; men jeg tror, den højtærede finansminister har ret, når han siger, at alle de mennesker, der nu gennem år har følt, hvordan deres indtægter gennem lønningslister o. lign. blev kontrolleret til sidste øre, vil se det som en fordel, om man på andre områder kunne lette administrationen så meget, at der blev bedre mulig-

heder for at få gennemført et kontrolsystem overfor ukontrollerbare indtægter. En sådan kontrol har vi savnet; dog er man jo i de seneste år gået i gang med at opbygge visse foranstaltninger i så henseende.

Til allersidst vil jeg gerne gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Alfred Jensen. Jeg forstod af det ærede medlems ord, at han havde misforstået mine udtalelser. Det ærede medlem mente, jeg havde sagt, at jeg troede på muligheden af, at vi kunne nedsætte vore forsvarsudgifter. Jeg vil gøre det ærede medlem opmærksom på, at jeg blot har sagt, at jeg ikke troede på en større nedsættelse af de offentlige udgifter; hvis der fremover kunne blive mulighed for færre forsvarsudgifter, måtte vi på den anden side være klar over, at der, uanset hvordan det ligger på dette område, er ønsket fremme om snarest muligt at få gennemført en folkepensionering og om at få en forbedring af ungdommens uddannelsesmuligheder. Derfor må en skatterevision efter min mening gå efter de linier, at der ikke for tiden er muligheder for i væsentligt omfang at nedsætte de samlede skattebeløb, der må opkræves hos skatteyderne, men at man ved revisionen først og fremmest må tilstræbe en bedre fordeling af de samlede skatter ved en eventuel overflytning af skattebyrden, sådan at vi tilgodeser de små og de mellemste indkomster.

Erik Eriksen: Jeg må måske begynde med at gøre en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, der sagde til mig, at jeg havde ikke ret, når jeg i mit indlæg havde sagt, at ministerens forslag på de områder, der vedrører skattefradragsretten, var en udfordring; det var regeringens parlamentariske ret at foreslå, hvad den ville, sagde det ærede medlem. Det kunne naturligvis ikke falde mig ind overhovedet at benægte dette; men derfor kan det jo godt være, at jeg har ret, når jeg siger, at det var en politisk udfordring. Det mener jeg fremdeles, og jeg blev egentlig styrket i min opfattelse, da jeg sad og lyttede, som jeg altid gør, når det ærede medlem taler, og hørte det ærede medlem sige, at fradragsrettens bortfald var ikke noget, der kunne vedtages her i tinget; det er her, magten er samlet, sagde det ærede medlem; det ville være klogt, om ministeren havde

[Erik Eriksen.]

taget hensyn hertil; og så kom bemærkningen om at træde i spinaten og falde med døren ind i huset o. s. v. På den baggrund synes jeg egentlig jeg har ret i, at det var politisk udfordrende, for med den politiske viden, som jo også det ærede medlem tillægger den højtærede finansminister, der repræsenterer et mindretal, er det udfordrende. Det skal jeg iøvrigt ikke komme ind på; men jeg konstaterer altså med tilfredshed, at det er gået, som det da gudskelov er gået tidligere, at det ærede medlem og jeg har været enige i realiteten, selvom ordene og sproget måske har været en lille smule forskellige. Men det er måske også noget, man afpasser efter forholdene.

Til den højtærede finansminister skal jeg kun sige, at jeg er enig med ham i, at tiden nu ikke er inde til en detaljeret gennemgang af forslagene. Det ligger i sagens natur, at det må ske på andet tidspunkt, ved anden lejlighed, og derfor skal jeg heller ikke komme ind på de betragtninger, der har været fremsat vedrørende kontrolregler eller noget i den retning. Men når man siger, at posekiggeri er noget, der finder sted for alle lønmodtageres vedkommende, kan jeg ikke lade være med at gøre den bemærkning, at det er nu ikke helt det samme, og det ved den højtærede minister meget vel; det er noget ganske andet, der foreslås. Derfor lagde jeg også mærke til ministerens udtalelse om, at han var klar over, at der måske en gang imellem blev overdrevet lidt.

Ellers er det som sagt klart, at det er den principielle stilling, der interesserer. Det er her, vandene skilles, og jeg vil gerne for ikke at blive misforstået sige, at der er ingen, der mere end jeg er interesseret i, at vi nu får en reform på de områder, vi her behandler, vel at mærke når det kan ske på et sagligt, politisk fornuftigt grundlag.

Jeg skal altså ikke sige meget mere om fradragsretten, som jo er det principielle. Det er ganske rigtigt, at vi her har en betragtning, der også er politisk betonet, og når vi har det, kan jeg sige, at det skylder vi også i nogen grad den højtærede minister tak for, for han har underbygget den hos os. Min betragtning er altså den, at denne fradragsret er noget, vi kender, den ved vi hvad er; vi ved, hvad vi har, og hvis vi forlader det princip, er vi ude i noget usik-

kert; hvis denne ret er ofret, kan man faktisk forhøje efter behov. Den er altså et værn, en bremse, der spærrer, og er noget væsentligt både politisk og sagligt. I en periode, hvor—således som jeg tidligere har udtrykt det—alt er præget af den stærke statsmagt, er der noget beroligende i, at der er sat en stopper for, hvor vidt der kan gås, når det drejer sig om udskrivning af skat.

Det kan slet ikke friste os, at man nøjes med en delvis afskaffelse af fradragsretten, for det er ganske givet, at i det øjeblik man tolererede og sanktionerede den tanke, ville alle såkaldte teknikere hurtigt komme og sige, at det eneste fornuftige er at få ensartethed. Derfor kan vi ikke gå med til det.

Må jeg videre sige, at når vi har det standpunkt, som vi har i venstre, og som man også har i det konservative folkeparti, er det virkelig, fordi vi mener, at vi ved at fremme de synspunkter, som jeg har prøvet på at give udtryk for, stimulerer mulighederne for opsparing og privat kapitaldannelse og dermed opretholder et system, som er nødvendigt for den private ejendomsrets bevarelse og for at sætte den private virksomhed i højsædet. Jeg kan ikke se rettere, end at netop på det tidspunkt, hvor denne debat finder sted, et tidspunkt, hvor vi i allerhøjeste grad trænger til kapitaldannelse for at finde nye eller øgede erhvervs muligheder, er det ved siden af at komme med forslag om at øge selskabsbeskatningen, øge formueskatten, om kapitalvindingsskat og så fremdeles. Jeg har den tilfredsstillelse, at det er et synspunkt, som i høj grad deles af erhvervslivets folk. Jeg lagde også mærke til, at sparekasseforeningens formand forleden dag ved et møde i Aalborg, som den højtærede finansminister omtalte, var inde på nøjagtig det samme.

Jeg spurgte i formiddags den højtærede finansminister, hvad han kunne svare på mit spørgsmål om, hvorvidt han var villig til i sommerens og efterårets løb at omarbejde de forslag, vi her drøfter, på en sådan måde, at fradragsretten blev bevaret og man iøvrigt tog hensyn til de tanker, vi har. Ministeren gav jo også et svar. Jeg ved ikke, om dette svar var ja eller nej. Det var måske eller antagelig et ja. Det kan jo også have været et nej, og hvis det var et nej, gentager jeg; for at der ingen misfor-

[Erik Eriksen.]

ståelse skal være, at så er sagen klar, så er sagen aldeles afgjort. Efter min mening var der ingen splinter gået af finansministeren, hvis han ved denne lejlighed havde sagt, at han nu havde erfaret, at der ikke her i tinget var givet udtryk for en opfattelse, der muliggjorde det for ham at gå videre med en reform efter de linier, som er angivet i hans forslag. Der var ingen splinter gået af ministeren, hvis han havde sagt dette; men nu må vi altså vente. Naturligvis kan jeg ræsonnere som så, at der behøver jo ikke at være noget hastværk; skattekommissionen sad jo en halv snes år, og vi har haft dens betænkning i en 3—4 år. Videre kan jeg trøste mig med, at befolkningen så også kan få tid til at sætte sig ind i forslagene, og det kan måske være frugtbart at tage ved lære af befolkningens reaktioner. Det er jo i høj grad muligt, at erhvervslivets folk kan finde konsekvenser af forslagene enkeltheder, som vi har overset i den tid, vi har haft dem.

Men som sagt, jeg er tilbøjelig til at mene, at det var et ja, finansministeren sagde. Jeg ved det ikke. Var det et ja, så ved finansministeren, hvor flink en mand jeg er. Var det et nej; ved finansministeren altså, at der bliver ingen bukser af det skind, i hvert fald ikke med mit partis medvirken.

Poul Møller: Det ærede medlem hr. Hans Knudsen sagde, at han syntes ikke, det var egentlig forvirrende, hvis man indførte en ordning, hvorefter kun kommuneskatten kunne fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, medens vi nu har reglen om, at alle betalte skatter kan fradrages. Jo, denne indskrænkning ville naturligvis gøre det vanskeligere at finde ud af, hvilke beløb man måtte fradrage. Men det, jeg særlig hæftede mig ved, var, at man så ikke, når man vil indføre denne indskrænkning, bliver stående herved, men sætter en undtagelse ind og siger, at når det drejer sig om den kommunale tillægs-

skat, må man ikke fradrage kommuneskatten. Reglen om, at kommuneskatten må fradrages, opretholdes altså ikke fuldt ud; for de borgere, hvis indtægt ligger over de 16 000 kr., gælder fradragsreglen ikke ved beregningen af deres kommunale tillægsskat. Derved bliver det nye system mere indviklet end det gamle, fordi det kræver et detailkendskab til skattelovene, som ikke alle har; beregningsmåden er meget vanskelig og vanskeliggøres yderligere ved, at man ikke, når man udfylder sin selvangivelse, har nogen mulighed for at vide, efter hvilken procentsats ens kommunale tillægsskat skal beregnes.

Det ærede medlem hr. Hans Knudsen gjorde yderligere en bemærkning om, at han ikke var ked af en administrativ vækst, hvis årsagen var forsøg på en mere effektiv ligning. Heri er jeg enig med det ærede medlem, og som jeg sagde i mit første indlæg, vil vi gerne være med til at fremskaffe en mere effektiv ligning. Men man skal ikke, når man laver nye regler for at effektivisere ligningen — vi kan ikke acceptere alle de foreslåede regler; vi synes, at nogle af dem er fornuftige; vi kunne måske tænke os dem suppleret med andre — servere anretningen for befolkningen på den måde, at man siger: her kommer en administrativ forenkling, her kommer noget, der kræver færre tjenestemænd! Man skal gøre befolkningen fuldstændig klar over, at den foreslåede reform, der strækker sig over en lang række områder, vil kræve større administration og ikke mindre.

Jeg har allerede nævnt børnetilskudsordningen. Jeg er imod denne overflytning af børnetilskuddene til moderen, således at hver eneste kommune skal udbetale børnetilskud to gange årlig til samtlige mødre, medens man nu har det lette system, at man modregner dem i skatten. Man behøver ikke at være meget kendt med administration for at forstå, at denne ændring giver besvær. Ganske vist ved man altid, hvem moderen er, faderen derimod kan det være vanskeligt at finde ud af; men så enkelt

[Poul Møller.]

har man ikke gjort det, for hvis moderen ikke faktisk forsørger barnet, gælder det ikke, så må moderen ikke få pengene, så skal det være den, der faktisk forsørger barnet, der skal have dem. Jeg kan love de ærede medlemmer, der er kommunalfolk, at hvis de skal realisere og praktisere denne bestemmelse, får de kontorer ude omkring i deres kommuner, som er større end de kontorer, de i dag har til udbetaling af aldersrente, idet det drejer sig om mange flere mennesker, nemlig samtlige mødre her i landet.

Jeg skal herefter gøre nogle bemærkninger til den højtærede finansminister, som var lidt ked af, at der ikke var fremsat forslag om udgiftslettelser. Regeringen er velkommen til at komme med sådanne forslag, og hvis regeringen og den højtærede finansminister gør det, skal de så sandelig også møde støtte i det konservative folkeparti, et parti, der særdeles gerne vil give støtte til enhver fornuftig lettelse i de offentlige udgifter.

Den højtærede finansminister gjorde først nogle bemærkninger om tilskudsfonden og sagde igen, at vi ikke fra oppositionens side havde forstået, hvilket fint system der egentlig gemte sig bag disse lovforslag. Det er muligt; men det kunne tyde på, at det ikke var særlig enkelt og klart, for vi har nu haft 8—9 dage til at læse på det, og jeg kan ikke nægte, at jeg fortsat mener — også efter den sidste udredning, som den højtærede finansminister kom med her fra talerstolen — at denne tilskudsfond vil samle nogle beløb, som vil gå ind i den almindelige statshusholdning, som vil blive lånt af staten til den daglige husholdning, således at staten, når beløbene skal anvendes efter deres formål, må udrede disse penge til tilskudsfonden. Dette kan den på et tidspunkt, hvor konjunkturerne er dårlige, hvor enten arbejdsløsheden er stor eller landbrugets forrentningsprocent er lille, kun gøre ved tvangsudskrivning, ved at optage dyre statslån og derigennem suge fra investeringskapitalen eller ved at forøge beskatningen. Men den højtærede finansminister siger måske, at det overhovedet ikke er meningen, at disse penge skal anvendes i statens husholdning, det er ikke meningen, at det skal gå med dem som med

motorfonden eller den kommunale udligningsfond, og så kan sagen måske ligge noget anderledes.

Med hensyn til opkrævningen af skatten til den kommunale tilskudsfond siger den højtærede finansminister, at kommunerne ikke på grund af denne vil føle sig foranlediget til at slække på sund økonomi, idet alle skatteborgere med under 20 000 kr. i så fald vil få en skatteforhøjelse, som de ellers ikke ville få. Det er fuldstændig rigtigt. Men et forslag som dette, der siger, at alle borgere med over 16 000 kr.s indtægt — i hvert fald hvis de bor i kommuner, der har under den gennemsnitlige skatteprocent — skal have en ensartet skatteprocent, vil dog i sig selv tendere imod, at kommunen kan føre en mindre selvstændig skattepolitik. Det er det samme problem, vi har med erhvervsskatten i dag. En af erhvervsskattens hovedskavanker er, at den forhindrer kommunerne i at føre en selvstændig skattepolitik. De store omegnskommuner hemmes i deres selvstændighed; hvis de muliggør en skattelettelse, får deres borgere ikke fuld glæde af den; glæden går til andre kommuner, for borgerne skal betale en større udligningsskat, en større differenceskat. Det, der sker her, er, at erhvervsskattens principper strækkes ud over hele landet. Det vil altså sige, at man prøver på at slukke ilden med benzin. Man får en fælles kommunal beskatning for hele landet, hvor man tenderer imod en ensartet beskatning for indkomster over 20 000 kr. Nu ryster den højtærede finansminister på hovedet; men den højtærede finansminister kan dog ikke påstå, at man ikke tenderer mod en ensartet beskatning af indtægter over 20 000 kr. med dette forslag? Det er rigtigt, forstår jeg på den højtærede finansminister, når jeg ser på hans kloge hoved. Når man gør det, er tendensen den samme som den, der ligger i erhvervsskatten i dag, og som medfører, at kommunerne føler sig mindre animeret til at tage fat på deres egne skatteproblemer, fordi de ved, at en del af borgerne ikke vil få glæde heraf.

Jeg skal så gøre nogle bemærkninger om fradragsretten. Jeg har ikke hævdet, at skattelovskommissionen ikke har tænkt sig om i denne sag. Jeg har hævdet, at skattelovskommissionen overfor befolkningen, overfor os, der er læge, os, der skal læse

[Poul Møller.]

dens betænkning, kun har anført de argumenter, der taler imod skattefradragsretten, og dette er en altfor summarisk behandling fra en kommissions side af dette vigtige politiske og skattetekniske spørgsmål. Man kan ikke fra skattelovskommissionens side overbevise befolkningen om, at skattefradragsretten bør ophøre, ved udelukkende at anvende argumenter imod fradragsretten. Kommissionen har, som jeg nævnte, helt set bort fra, at fradragsretten i realiteten har medført en almindelig regulering af udskrivningen, har medført, at vi tvinges til i det høje ting at undlade en kraftigere direkte beskatning, fordi vi ikke kan ramme de højere indkomster stort mere, og ingen ønsker at ramme de små indkomster. Derfor tvinges vi bort fra den direkte beskatning. Vi er altså nået dertil, hvor skattefradragsretten virker efter sin hensigt, virker som loft, og så kommer socialdemokratiet og siger, at nu, hvor fradragsretten virker, vil vi ikke have den mere, den er os i vejen i de eksperimenter og skattepolitiske eventyr, vi vil ind på her i landet, fordi vi vil nå frem til en socialisering af dette samfund, og vi ved, at det er upopulært at socialisere på den gammeldags façon. Ingen vil socialisere på den måde mere, at man simpelthen overtager ejendomsretten til produktionsmidlerne, men man overtager efterhånden gennem skattepolitikken kapitalerne. Dette er et virksomt og et relativt populært middel, fordi man ustandselig kan sætte de mange op imod de få på denne indkomst-udjævningens vej.

Om indtægtsstigningerne siger den højtærede finansminister, at de beskattes hårdere efter det nuværende system. Jeg fremlagde nogle eksempler og „Berlingske Aftenavis“ har i går fremlagt nogle eksempler, der siger det modsatte. Så siger den højtærede finansminister: ja, men det er jo ikke afgørende; beskatningen i hvilestilling, som ministeren sagde, er ikke afgørende, det afgørende er skatten i det første år, for det er der psykologi i. Ja, bare den højtærede finansminister ville følge psykologiens love iøvrigt, når det drejer sig om fradragsretten. Hvis han vil lytte til, hvad folk mener om denne fradragsret, vil han opdage, at der ikke er spor psykologi i at fjerne fradragsretten; der er langt mere

psykologi i at beholde den. Det viste sig også under valgkampagnen, hvor man så, at socialdemokratiet ville beholde skattefradragsretten for skatter helt op til 6 000 kr., som jeg citerede i mit første indlæg. Derfor er det dårlig psykologi nu at tro, at man skal forlade befolkningens egentlige indstilling overfor skattefradragsretten og prøve at overbevise den på grundlag af det første år, for i virkeligheden er denne betragtning forkert. Den højtærede finansminister må i hvert fald som den store troldkyndige i finansielle spørgsmål ikke se bort fra, at man ved beskatningen af en indkomststigning, hvis man skal være loyal og fair, må se på forholdet i det lange løb og ikke nøjes med et år. Man kan ikke sammenligne fradragsrettens virkninger over et år med det foreslåede system, men må have en flerårig sammenligning. De beregninger, som er fremkommet, viser, at indtægter op til 8 000—9 000 kr. har en fordel efter det nuværende system, og indtægtsstigninger over 15 000 kr. har det også.

Den højtærede finansminister sagde, at martsforslaget i fjor ikke indeholdt en skattenedsættelse, men det gjorde den højtærede finansministers forslag. Ja, det var, fordi vi veg tilbage for de skatteforhøjelser, den højtærede finansminister foreslår. Den skattenedsættelse, den højtærede finansminister foreslår, er finansieret gennem skatteforhøjelser for andre grupper af befolkningen, og det er dette, vi mener er forkert. Det er da vist også fremgået af de oppositionelle taler i dag, at vi mener, det er forkert, at vi fortsat søger at fordele, og fordele uden at vi ad den vej kan forøge produktionen.

Om kapitalvindingsskatten sagde den højtærede finansminister, at det, man nu skulle se på, var prioritetsforholdene, det var det, der var det afgørende, og egentlig skulle det være kreditorerne og panthaverne, der skulle have denne hjælp, medens debitorerne fik en urimelig gevinst. Ja, det er nok muligt, at det i dag er således; men der har været år, hvor man har set det modsatte. Jeg vil gerne have lov til at spørge den højtærede finansminister: Hvorfor i alverden skal staten have med det at gøre, hvorfor i alverden skal staten, fordi kreditorerne får for lidt og debitorerne for meget, have 35 pct.? Det hjælper i hvert fald ikke

[Poul Møller.]

kreditorerne, og når oven i købet den højtærede finansminister vil have obligationerne ind under denne kapitalvindingsskat, er det klart, at skulle der være kreditorer, der har fået gevinst ved at sælge deres obligationer, så bliver den taget fra dem igen, i hvert fald med 35 pct. Der er i det hele taget en tendens til, at hver gang der sker noget ude i erhvervslivet, hvorved den ene får fortjeneste og den anden ikke får fortjeneste, tager staten 35 eller 40 pct., eller hvilket tal man nu slynger ud. Hvad i alverden vedrører det staten, om debitorer eller kreditorer har tab eller gevinst i denne sammenhæng? Iøvrigt er det jo således, at der er forskel ved anlæg af kapital. Den højtærede finansminister ved særdeles vel, at den mand, der ønsker sine penge anbragt i pantebreve eller obligationer, han ved, at han får disse penge, og han ønsker kun disse penge, medens den mand, der anbringer sine penge på anden måde, ønsker at få et formueaktiv, som stiger i værdi samtidig med priserne, altså et konjunktursikret formueaktiv. Denne forskel kan man ikke tage bort. Enhver ved, hvad han er gået ind til ved køb af disse aktiver, hvad enten det er pantebreve og obligationer eller fast ejendom. Jeg ser derfor ikke, at dette med prioritetsforholdene — som jeg også ser at den socialdemokratiske provinspresse har rørt ved — giver nogen som helst begrundelse for, at staten tager 35 pct.

Med hensyn til formueskatten skal jeg sige, at det centrale i dette problem jo ikke er, om grænsen for formueskat skal hæves fra 20 000 kr. til 30 000 kr. eller, som vi foreslog, til 100 000 kr. — man må i og for sig erkende, at hvis finansministeren ikke har pengene, kan han ikke give så stor en nedsættelse i formueskat — men det centrale i problemet er: Hvorfor skal denne anledning, hvor man vil fremme opsparingen, som den højtærede finansminister siger, netop bruges til at forhøje formueskatten? For det er det, der i realiteten er tale om. Når den ikke længere kan fradrages ved indkomstopgørelsen, er der i hvert fald for en række formuers vedkommende tale om en reel skatteforhøjelse, og man synes, det er et dårligt valgt tidspunkt, når man fremsætter skatteforslag i opsparens navn.

Jeg er glad for, at den højtærede finansminister var villig til at overveje spørgsmålet om sparekontrakter og en bestemmelse herom, som var indsat i martsforslaget.

Den højtærede finansminister bedyrede her i sit svar, at han virkelig ville fremme opsparingen, og han sagde, at forslagene tjente dertil. Men han gik derefter ind på en beregning, hvori han sagde, at det var muligt, at man ved dette forslag flyttede 150 mill. kr. af den aktuelle opsparing, således at man fik en samlet nedgang på 60 mill. kr. i den private opsparing, hvilket delvis ville blive opvejet af en øget offentlig opsparing gennem den kommunale tillægsskat. Det er netop det system, vi vender os imod, det er netop her, vi ser faren; man siger, at man flytter fra den private opsparing over til den offentlige, at opsparingen ikke længere skal finde sted gennem folks egen indsats, så at de får lov til at beholde en del af deres arbejdsresultat, men at staten skal forøge beskatningen af den aktuelt skabte opsparing og flytte den over til en offentlig statsopsparing. Så kan man tale om, hvorvidt beløbsrammen 150 mill. kr. er stor eller lille, og om der er nogen grund til at skyde med kanoner i den anledning. Vi for vort vedkommende mener altså, at der er grund til at skyde med kanoner, for vi ser en gennemført tendens i overensstemmelse med socialdemokratiets program og mål til her at erstatte privat opsparing med statsopsparing, og konsekvensen må yderligere blive, at jo mere man tager fra den private opsparing, jo mere må borgerne tvinges til offentlig opsparing gennem en øget beskatning, således som det er foreslået ved den kommunale tillægsskat. Derfor må vi principielt vende os imod dette. Udfra hele det idégrundlag, vi står på, udfra den samfundsopfattelse, vi har, må vi sige, at her er et forsøg på at ændre vort samfunds struktur, og det vil vi ikke være med til. Jeg ved godt, at man fra socialdemokraternes side ikke kan lide, at man siger, at det er det, de i virkeligheden vil prøve på. Jeg forstår det egentlig ikke, for når socialdemokraterne står foran et valg, og når de laver deres valgprogram, lægger de jo ikke skjul på, at de er socialister. Her er så vejen, man anviser, nemlig at fjerne det nuværende loft for beskat-

[Poul Møller.]

ningen og flytte den private opsparing over til det offentlige; så er spillet gående, så når man længere og længere frem imod det mål, man har: den almindelige indkomst-udjævning, den sociale velfærdsstat. Det er det, vi ikke vil, og derfor kan finansministeren hverken forlange eller vente at få nogen støtte fra det konservative folkepartis side til gennemførelse af dette lovkompleks.

Bertel Dahlgaard: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Erik Eriksen, at jeg må fastholde, at der ikke er nogen som helst mening i det ærede medlems karakteristik, når han siger, at det er en politisk udfordring, at en mindretalsregering som denne fremsætter sådanne forslag.

Jeg tror, det har en vis værdi at holde sig de parlamentariske begreber nogenlunde klare. Det er regeringens parlamentariske ret at fremsætte de forslag, som dækker dens anskuelser, og som den vil arbejde for her i tinget og i befolkningen. Jeg har en tilsvarende ret til at argumentere derimod og til at hindre, at regeringen begår ubesindigheder. Det er arbejdets fordeling; men nogen parlamentarisk udfordring foreligger der jo slet ikke. Lad dog regeringen fremsætte de forslag, den føler trang til at fremsætte, og lad derefter folketinget afgøre, hvad der skal blive lov; det er så ligetil.

En stor del af denne diskussion har været optaget af spørgsmålet om skattefradragsretten. Jeg vil derom endnu kort sige, at den foreliggende opgave er at bevare skattefradragsretten, samtidig med at visse uheldige virkninger af den fjernes, det vil navnlig sige, at det første års for høje beskatning af merindkomster undgås. Det er det, jeg hævder stort set er muligt, og det er det, jeg opfordrer den højtærede finansminister til at yde sit medarbejderskab til. Et tilsagn herom har finansministeren jo allerede givet i dag, og her kan heller hverken venstre eller de konservative nægte deres medarbejderskab, så nu kommer det blot an på at trække i arbejdstøjet og på sagligt grundlag få den højtærede finansminister trukket i land.

Med hensyn til kapitalvindingsskatten vil jeg gerne sige til finansministeren — jeg håber

ikke, han synes, det er ubeskedent af mig — at jeg tror nu alligevel ikke, min kritik kun skyldes manglende indsigt i sagen. Jeg tror også, ærede medlemmer har lagt mærke til, at finansministerens udtalelser om kapitalvindingsskatten, da han sidst havde ordet, var meget svage. Hans udtalelser gav et stærkt indtryk af, at han skal have det ene ben trukket tilbage fra spinatbedet igen. Også her er jeg beredt til at række en hjælpende hånd.

Man bliver næsten helt stakåndet af at høre på det ærede medlem hr. Poul Møller. Man kan virkelig tage alle disse ting ganske roligt. En af de fejl, det ærede medlem hr. Poul Møller i det hele taget begik i sine to taler her i dag, var netop, at han havde lagt sine taler op i dette hektiske plan — iøvrigt også på områder, hvor han manglede sagligt grundlag derfor, hvorfor også talernes virkning nødvendigvis måtte svækkes. Den megen tale fordærver meget.

Jeg takker den højtærede finansminister for hans tilsagn om, at regeringen har opgivet tanken om en omsætningskat. Jeg kunne måske få et tilsvarende tilsagn fra den konservative ordfører her i dag? Tanken har jo haft stærkt tilhold i det konservative parti — man kunne næsten efter det; man har hørt her i dag fra konservativ side, finde det mærkværdigt, at de konservative vil have nogle hundrede millioner kroner flyttet over på de almindelige forbrugsafgifter, for der er der jo ingen skattefradragsret — så jeg synes, det ærede medlem skulle stå op og sige, at han nu også har forladt denne skanse; så kunne vi måske ende i en vis harmoni.

Jeg skal ikke yderligere forlænge diskussionen. Jeg har haft lejlighed til at fremsætte de synspunkter angående hovedspørgsmålene, som det radikale venstre har fundet anledning til på rent sagligt grundlag at fremsætte, og det er en selvfølge, at jeg meget vil tilråde den højtærede finansminister at tage et rimeligt hensyn til disse synspunkter.

Alfred Jensen: Finansministeren sagde, at der ikke var nogen, der her i debatten havde talt om at nedsætte statens udgiftsbeløb. Det er jo ikke rigtigt. Jeg har netop talt om, at militærudgifterne kunne og

[Alfred Jensen.]

burde nedsættes. Det har jeg fremhævet, fordi det faktisk er den eneste vej, ad hvilken man kan nå frem til at give større skattelettelse for små indkomster, når man ikke vil lægge større skattebyrder på dem med de store indkomster. Der findes ingen anden vej. Finansministeren fastholder jo, at han vil have det skattebeløb ind, han har omtalt her, det vil sige lidt mere, end der opkræves i øjeblikket. Det ærede medlem hr. Hans Knudsen sagde, at han kunne ikke se, at man kunne nedsætte det samlede skattebeløb, og når man altså ikke vil gå højere op med skatteudskrivningen, er der ingen mulighed for at give større nedsættelser.

Nu hører man finansministeren gå ind på den tanke at opgive ophævelsen af skattefradragsretten. Ministeren har både i sin fremsættelsestale og nu erklæret, at han er villig til at overveje det spørgsmål, og med det pres, han er ude for, kan det godt komme dertil, forstår jeg, at ophævelsen af skattefradragsretten opgives. Men falder så ikke grundlaget for skattelettelsen for de små indkomster bort? Man har nu udarbejdet et forslag om skattelettelse, der går ud på, at de, som har de store indkomster, skal beskattes ekstra hårdt; men i det øjeblik man opgiver at ophæve skattefradragsretten, kan man ikke beskatte de store indkomster op til de ca. 60 pct., og det vil sige, at der kommer færre penge ind. Hvis man alligevel vil give disse skattelettelser, må man gå den vej at opkræve ekstra forbrugsafgifter. Det er rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at de lettelser, som stilles i udsigt, ikke kan oprettholdes, hvis finansministeren viger for det pres, der rettes imod ham for at få ham til at opgive fradragsretten. Deraf kan man i og for sig se, hvor lidt hold der er i den agitation, der drives på grundlag af dette reformforslag: man er villig til at vende tilbage til det fulde skattefradrag. Det betyder i virkeligheden, at der sættes grænser for, hvor meget man kan lægge i form af direkte skatter på de store indkomster, og når man vil have samme beløb ind, må skatten lægges på de små indkomster i form af direkte eller indirekte skat. Jeg takker for, at den side af sagen er klarlagt så godt, som det er sket.

Oluf Pedersen: Det havde i og for sig været interessant, hvis debatten havde drejet sig om, hvor store de offentlige udgifter skal være; her drejer det hele sig blot om, hvem der skal betale. Når nu det ærede medlem hr. Poul Møller lægger det op, som om man her taler for eller imod en socialiststat, er det så forkeret som vel muligt. Vi har udgifter, som skal dækkes; vi har dertil grundskyld, og vi har dertil direkte skat. Vi er også enige om, at den direkte skat skal begrænses, og hvis den skal det, kan den begrænses på bedre måde end ved skattefradraget. Og så har vi omsætningskatten og tolden. Nu har vi imidlertid hørt, at vi bliver fri for omsætningskatten, det må vel også gælde tolden, og er vi nået så langt, at vi får lukket for de to kilder, anser jeg dette for meget betydningsfuldt.

Der er det interessante ved det lønreguleringssystem, vi har — det tror jeg også man skal gøre sig klart — at det virker sådan, at hvis der gives lettelse til de lave indkomster, medfører det en nedgang i pristallet og lavere offentlige udgifter. Vi er kommet ind i et skattesystem, som er sådan, at op imod $\frac{3}{4}$ af hele befolkningen gennem den lønregulering, vi har, får refunderet alle de skatter, som de har betalt, året efter. Det er hele det lønsystem og hele den regulering, vi skal ud af. Hvis der skal blive nogen mening i det, har vi ikke andet at gøre end at finde frem til et system, der ikke driver de offentlige udgifter op derigennem, at det, der lignes som skat, får vedkommende refunderet gennem højere løn året efter. Jeg tror, man bliver klar over med tiden, at ved indførelse af grundskyld får man grundlag for en fornuftig ændring.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Hans Knudsen: Jeg tillader mig at foreslå, at de 16 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om midlertidigt løntillæg m. v. til statens tjenestemænd m. fl. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven [af Aage Fogh m. fl.] og forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven (vedrørende forkøbsret, rentebetaling m. v.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov nr. 301 af 6. juni 1946 om statens tjenestemænd.

Lovforslaget indeholder dels forskellige forslag om ændringer i tjenestemandsløvens afsnit vedrørende politiet, dels forslag om oprettelse af tjenestemandstillinger ved forsvarets bygningstjeneste.

De fremsatte forslag vedrørende politiet er for de flestes vedkommende en følge af det forslag til lov om ændringer i retsplejeloven vedrørende politiets ledelse, som tidligere er forelagt det høje ting. Der er herved muliggjort en reduktion af antallet af overordnede stillinger indenfor politiet, og der stilles derfor nu forslag om nedlæggelse af de stillinger, der allerede er ledige, medens andre stillinger foreslås nedlagt ved ledighed. Til gengæld vil de til enkelte stillinger henlagte arbejdsområder blive udvidet i et sådant omfang, at det er fundet rimeligt at foreslå disse stillinger oprykket til højere lønningsklasser. Af de forslag, der ikke direkte er en følge af lovforslaget vedrørende politiets ledelse, skyldes det ene, nemlig forslaget om forøgelse af antallet af politiassistenter af 2. grad, at det af tjenstlige hensyn er ansat for ønskeligt at kunne knytte kvalificerede lærere mere varigt til politiskolen, medens de øvrige, der alene er af formel karakter, skyldes praktiske administrative hensyn.

Forslagene vedrørende oprettelse af tjenestemandstillinger ved forsvarets bygningstjeneste, hvis fremsættelse var forud-

sat i den af lønningsudvalget afgivne betænkning over normeringslovforslaget for indeværende finansår, har til grundlag det af kommissionen af 29. juni 1949 — den såkaldte „Kofoedkommission“ — fremsatte forslag vedrørende bygningstjenestens opbygning og organisation. Der er i forhold til kommissionsforslaget foretaget sådanne ændringer, som den siden kommissionsbetænkningens afgivelse for 4 år siden stedfundne udvikling og indvundne erfaringer har nødvendiggjort. I forhold til det nuværende samlede personale ved bygningstjenesten er det foreslåede antal tjenestemandstillinger ret ringe, idet der kun er foreslået oprettet så mange stillinger, som der med sikkerhed kan påregnes at være behov for efter afslutningen af forsvarets opbygningsperiode. Da de nye tjenestemandstillinger i det store og hele vil blive besat med funktionærer, der allerede er ansat på kontrakt, er der ved fastsættelsen af de foreslåede normeringstal endvidere taget hensyn til, i hvilket omfang funktionærerne opfylder de i praksis hidtil stillede betingelser for overførelse til tjenestemandstilling, ligesom hensyn er taget til, at der i de senere år kun i yderst ringe omfang er normeret nye stillinger til personalet ved den tidligere hærens bygningstjeneste og det tidligere søværnets bygningsvæsen. Stillingerne er iøvrigt foreslået placeret i samme lønningsklasser som tilsvarende stillinger indenfor forsvarets andre tjenestegrene og indenfor andre statsstyrelser.

De foreslåede stillinger ved bygningstjenesten er alle civile tjenestemandstillinger, der dog kan besættes med såvel civilt som militært personel, der har de fornødne kvalifikationer. Endvidere kan der udover de 5 ingeniørofficerer, der nu er ledere af bygningsdistrikter, og som rent overgangsmæssigt skal kunne fortsætte i disse stillinger med bibeholdelse af deres militære stillinger, til bygningstjenesten knyttes indtil 8 officerer, der udelukkende skal anvendes i den særlige militærtekniske afdeling, og som under tjenesten her holdes i overtalligt nummer i deres militære stillinger.

De i lovforslaget optagne forslag har alle været forelagt lønningsrådet og er tiltrådt af rådet.

Idet jeg med hensyn til lovforslagets enkelte bestemmelser iøvrigt skal tillade mig